

PETROL PİYASASI SEKTÖR RAPORU

Bu raporda yer alan tüm bilgi, tablo ve şekillerin her hakkı saklıdır.

Kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

**T.C. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Petrol Piyasası Dairesi Başkanlığı
Petrol Piyasası İzleme Grubu
ANKARA 2010**

ÖNSÖZ

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında; Kurumumuz, yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için gerekli yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerini yürütmektedir.

Kanunun ortaya koyduğu bu amaç ve hedefleri yerine getirmeyi, Kurumumuzun düzenleme ve denetim yetkisi kapsamında kendimize vizyon edinmiş bulunmaktayız.

İşte bu noktada, Kurum olarak petrol piyasasına ilişkin tüm düzenleme ve denetim faaliyetlerimizde, etkinlik ve verimliliğin sağlanması, isabetli ve sağlıklı kararlar alınmasının temini hususunda; doğru ve güvenilir piyasa bilgilerine sahip olma zorunluluğunun bilinci içerisinde, petrol piyasasına ilişkin tüm verilerin zamanında ve doğru bir şekilde Kurumumuz tarafından toplanmasına, analizine, raporlanmasına ve nihayetinde ilgili tüm taraflarla ve kamuoyuyla paylaşılmasına önem vermekteyiz.

Kurumumuzun görev ve yetkisinde olan “*Petrol Piyasasının İzlenmesi*” çalışmaları; Kanunun yürürlüğe giriş tarihinden itibaren bugüne kadar yürütülmüş olup, bugün bu faaliyetler büyük bir titizlikle ve belli bir sistem dahilinde sürdürülmektedir.

Düzenlemeye esas doğru ve güvenilir piyasa bilgilerine sahip olma hedefi doğrultusunda yapılan bu çalışmalarda; Kanunun piyasa katılımcılarına getirmiş olduğu “*Bildirim Yükümlülükleri*” kapsamında alınan beyan ve bildirimler esas olmak üzere; lisans başvurularında alınan bilgi ve dokümanlar, piyasa denetimleri neticesinde elde edilen bilgiler, petrol piyasası faaliyetleri ile ilgili ulusal ve uluslararası tüm kurum, kuruluş ve organizasyonlardan temin edilen veriler, temel bilgi kaynağı olarak kabul edilmiştir.

Özellikle piyasa katılımcılarından “*Bildirim Yükümlülükleri*” kapsamında alınan beyan ve bildirimlerin belli bir düzen ve sistem içerisinde alınması, tasnifi, işlenmesi, analizi ve raporlanması için Kurumumuz tarafından tesis edilen ve hali hazırda sektörün de her an erişebildiği “*Petrol Piyasası Bilgi Sistemi*” hayata geçirilmiş, böylece gerek Kurumumuz gerekse de piyasa katılımcıları açısından büyük kolaylık sağlanmıştır.

Bugüne geldiğimizde; her yıl olduğu gibi petrol ve petrol ürünlerinin ithalatı ve üretiminden nihai kullanıcıya ulaşıncaya kadar ki tüm piyasa faaliyetleri, ürün hareketleri ve ilgili tüm piyasa büyüklükleri Kurumumuz tarafından zamanında ve etkin bir şekilde izlenmekte ve nihayetinde büyük bir titizlikle sektör raporu hazırlanmaktadır.

Petrol piyasası ile ilgili tüm kesimler tarafından ilgiyle beklenen ve piyasaya ilişkin önemli bir başvuru dokümanı haline gelen bu rapor, geçen yıllardaki bilgiler ve tecrübeler ışığında daha da geliştirilerek “*Petrol Piyasası 2009 Yılı Sektör Raporu*” olarak kapsamlı bir şekilde hazırlanmıştır.

Bu rapor, hem Kurumumuz düzenlemelerine esas teşkil edecek olan ve hem de piyasa katılımcılarının etkin ve isabetli yönetsel kararlar almalarına katkı sağlayacak projeksiyonların oluşturulmasına imkan verecektir.

Diğer taraftan tüm sektör katılımcılarının bildiği üzere; petrol piyasasından Kurumumuza daha hızlı ve daha güvenilir veri akışının temini için 01/01/2010 itibarıyla e-imza uygulamasını başlatmış bulunmaktayız. Böylece hali hazırda kullanmakta olduğumuz web tabanlı “*Petrol Piyasası Bilgi Sistemi*” e-bildirim alt yapısına kavuşmuştur. Bu uygulama sektör tarafından büyük takdir görmüş ve bildirim yükümlülüklerinin ifasında büyük kolaylıklar sağlamıştır.

Her zaman olduğu gibi, hazırladığımız bu rapora gelebilecek her türlü görüş ve önerilere de açık olduğumuzu iletmek isteriz.

Bildirim yükümlülükleri kapsamında gösterdikleri duyarlılık ve özenli yaklaşımlarından ötürü sektörde faaliyet gösteren tüm piyasa katılımcıları ve sektör temsilcileri ile bu raporun hazırlanmasında emeği geçen Petrol Piyasası Dairesi Başkanlığı İzleme Grubu Başkanlığı personelini kutlar, bu çalışmanın ilgili tüm kişi, kurum ve kuruluşlara faydalı olmasını temenni ederim.

Hasan KÖKTAŞ

Başkan

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	i
TABLolar LİSTESİ	ii
1. GİRİŞ	1
2. DÜNYADA PETROL	1
2.1 Dünya Petrol Talebi	2
2.2 Dünya Petrol Arzı	3
2.3 Dünya Petrol Fiyatları	3
2.4 Dünya Rafinaj Kapasitesi	5
3. PİYASA HAREKETLERİ	6
3.1 Üretim Faaliyetleri	8
3.1.1 Yurtiçi Rafinaj Faaliyetleri	8
3.1.2 İşleme Faaliyetleri (Biodizel)	11
3.1.3 Madeni Yağ Üretim Faaliyetleri	12
3.2 Ticari Faaliyetler	12
3.2.1 Rafineri Faaliyetleri	12
3.2.2 Dağıtım Faaliyetleri	15
3.3 Hizmet Faaliyetleri	32
3.3.1 Depolama Faaliyetleri	32
3.3.2 Taşıma Faaliyetleri	36
4. FİYAT HAREKETLERİ	36
4.1 Ticari Faaliyetler	36
4.1.1 Akaryakıt Toptan Fiyatları	37
4.1.2 Akaryakıt Dağıtım Fiyatları	41
4.1.3 Akaryakıt Bayi Fiyatları	46
4.1.4 Avrupa Birliğinde Akaryakıt Fiyatları	53
4.2 Petrol Piyasasında Vergilendirme	56
4.3 Hizmet Faaliyetleri	59
4.2.1 Depolama Tarifeleri	60
4.2.2 İletim Tarifeleri	63
5. LİSANS HAREKETLERİ	63
5.1 Üretim Faaliyetleri Kapsamında Lisans Hareketleri	63
5.1.1 Rafinerici Lisansları	63

5.1.2	İşleme Lisansları.....	64
5.1.3	Madeni Yağ Lisansları	64
5.2	Ticari Faaliyetler Kapsamında Lisans Hareketleri	65
5.2.1	Dağıtıcı Lisansları	65
5.2.2	İhrakiye Teslimi Lisansları	65
5.2.3	Bayilik Lisansları.....	66
5.3	Hizmet Faaliyetleri Kapsamında Lisans Hareketleri	66
5.3.1	Depolama Lisansları.....	67
5.3.2	İletim Lisansları.....	67
5.3.3	Taşıma Lisansları.....	68
5.4	Diğer Lisans Hareketleri.....	68
5.4.1	Serbest Kullanıcı Lisansları.....	68
6	ULUSAL MARKER UYGULAMASI VE AKREDİTE LABORATUVAR KURULMASI ÇALIŞMALARI	69
6.1	Ulusal Marker Uygulaması.....	69
6.2	Akredite Laboratuvarlar Kurulması	72
7	AKARYAKIT HARİCİNDE KALAN PETROL ÜRÜNLERİ	74
8	PETROL KALİTE SİSTEMİ.....	80
	SONUÇ	81

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 - 1998-2009 Yılları Arasında Dünya Ortalama Ham Petrol Fiyatları.....	4
Şekil 2 - 2007-2009 Yılları Arasında Rafineri Lisansı Sahiplerinin Ham Petrol Temin Miktarları	8
Şekil 3 - Ham Petrol İthalatında Ülkelerin Payları	9
Şekil 4 - 2007-2009 Yılları Arasında Rafineri Lisansı Sahipleri Tarafından Yapılan Ara Ürün İthalat ve İhracatı.....	10
Şekil 5 – Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İthalat Miktarları.....	13
Şekil 6 - Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İhracat Miktarları.....	14
Şekil 7 - Benzin Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları	20
Şekil 8 - Motorin Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları.....	21
Şekil 9 – Fuel Oil Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları	21
Şekil 10 – Toplam Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları	22
Şekil 11 - Satışa göre ilk 7 Dağıtıcı Lisansı Sahibinin 2008-2009 Payları	28
Şekil 12 – Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Akaryakıt İthalat Payları.....	31
Şekil 13 - Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Ülkelere Göre İthalat Payları	31
Şekil 14 – İllere Göre Depolama Kapasite Payları.....	35
Şekil 15 - Toptan Fiyat Değişimi (Vergisiz).....	40
Şekil 16 - Toptan Fiyat Değişimi (Vergili)	40
Şekil 17 – Depo Çıkış Fiyat Değişimi (Vergisiz).....	45
Şekil 18 - Depo Çıkış Fiyat Değişimi (Vergili).....	45
Şekil 19 - Bayi Fiyat Değişimi (Vergili).....	51
Şekil 20 - Bayi Fiyat Değişimi (Vergisiz)	51
Şekil 21 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Vergisiz Pompa Satış Fiyatı Oluşum Payları (TL/l)	52
Şekil 22 - Motorin Vergisiz Pompa Satış Fiyatı Oluşum Payları	52
Şekil 23 - Fuel Oil 6 Vergisiz Pompa Satış Fiyatı Oluşum Payları	53
Şekil 24 - AB Bayi Fiyat Değişimi (Vergisiz)	55
Şekil 25 - AB Bayi Fiyat Değişimi (Vergili)	55
Şekil 26 - Vergili ve Vergisiz Akaryakıt Fiyat Karşılaştırması	56
Şekil 27 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktanın Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü	57
Şekil 28 – Motorinin Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü	57
Şekil 29 - Kırsal Motorinin Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü	58
Şekil 30 - Fuel Oil 6'nın Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü	58
Şekil 31 - Akaryakıt Türlerinde Dolaylı Vergi Gelirleri	59
Şekil 32 – 2007-2009 İşaretlenen Akaryakıt Miktarları	70
Şekil 33 – Dağıtıcı ve Rafinerilerin İşaretlenen Toplam Akaryakıtlardaki Payları	71
Şekil 34 – Dağıtıcı ve Rafinericilerin Aylık Bazda İşaretledikleri Akaryakıt Miktarları.....	71
Şekil 35 - 2008 ve 2009 yıllarında İthal Edilerek Serbest Dolaşıma Giren Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin Miktarları	75
Şekil 36 - 2008-2009 Yıllarında Akaryakıt Harici Ürün İthalatı	76

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 - Dünya Ham Petrol Talebi.....	2
Tablo 2 - 2009 Yılı Dönemler İtibariyle Dünya Ham Petrol Talebi	2
Tablo 3 – Dünya Ham Petrol Arzı.....	3
Tablo 4 – Yılın İlk Haftası İtibariyle Ham Petrol Fiyatları	4
Tablo 5 - İthalat Yaptığımız Ülkelerin Ham Petrol Fiyatları	5
Tablo 6 –Dünyada Bölgelere Göre Rafinaj Kapasiteleri.....	5
Tablo 7 - En Yüksek Rafinaj Kapasitesine Sahip Beş Ülke	6
Tablo 8 – G.T.İ.P.’e Göre Petrolün (Akaryakıt, Ham Petrol ve Ürünler) Tanımı	6
Tablo 9 – 2007-2009 Yıllarında Rafineri Lisansı Sahiplerinin Ülkelere Göre Ham Petrol İthalatı	9
Tablo 10 – 2008-2009 Yıllarında Rafineri Lisansı Sahiplerinin Petrol Ürünleri Üretimi.....	11
Tablo 11 - Ara Ürün Üretim Miktarları	11
Tablo 12 - Biodizel Üretim Kapasiteleri	12
Tablo 13 - Madeni Yağ Üretim Kapasiteleri.....	12
Tablo 14 – Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İthalat Miktarları	13
Tablo 15 – Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İhracat Miktarları	14
Tablo 16 – 2008 ve 2009 Yıllarında Rafinerici Lisansı Sahipleri Tarafından İç Piyasaya Satılan Ürün Miktarları	15
Tablo 17 – Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Özeti.....	15
Tablo 18 – 2009 Yılı Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Akaryakıt Türüne Göre Satışları	16
Tablo 19 – Toplam Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Satış Payları	16
Tablo 20 - Bayilere Yapılan Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Satışları	22
Tablo 21 - Serbest Kullanıcılara Yapılan Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Satışları	26
Tablo 22 – Dağıtıcılar Arası Akaryakıt Satış Miktarları.....	27
Tablo 23 – Satışa göre ilk 10 Dağıtıcı Lisansı Sahibinin Sıralaması	28
Tablo 24 – 2009 Yılı Dağıtıcı Lisansı Şirketlerin Akaryakıt Türü Bazında İthalat Miktarları (ton)	29
Tablo 25 – 2009 Yılı Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Ülkeler Bazında Akaryakıt İthalat Verileri (ton)	30
Tablo 26 – 2009 Yılı Ülkeler Bazında Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Toplam İhracat Verileri (ton)	32
Tablo 27 - 2009 Yılı Sonu İtibariyle Depolama Lisansları ve Depolama Kapasiteleri	32
Tablo 28 – 2009 Sonu İtibariyle Depolama Alt Başlığı Olan Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Depolama Kapasiteleri	35
Tablo 29 - 2009 Sonu İtibariyle Rafineri Lisansı Sahiplerinin Depolama Kapasiteleri	36
Tablo 30 - Taşıma Kapasiteleri (Demiryolu - Denizyolu).....	36
Tablo 31 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Toptan Satış Fiyatı (Rafineri Ortalama Fiyatı)	37
Tablo 32 - Motorin Toptan Satış Fiyatı (Rafineri Ortalama Fiyatı).....	37
Tablo 33 - Fuel Oil 6 Toptan Fiyatı (Rafineri Ortalama Fiyatı)	37
Tablo 34 – 2009 Yılı Toptan Fiyat Değişimi.....	38
Tablo 35 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Depo Çıkış Fiyatı.....	41
Tablo 36 - Motorin Depo Çıkış Fiyatı	41
Tablo 37 – Fuel Oil 6 Depo Çıkış Fiyatı.....	41
Tablo 38 - 2009 Yılı Dağıtıcı Fiyat Değişimi	42
Tablo 39 – Akaryakıt Bayi Fiyatları (Kurşunsuz Benzin 95 Oktan)	46

Tablo 40 - Akaryakıt Bayi Fiyatları (Motorin).....	46
Tablo 41 - Akaryakıt Bayi Fiyatları (Fuel Oil 6).....	46
Tablo 42 – 2009 Yılı Akaryakıt Bayi Fiyat Değişimi	47
Tablo 43 - AB Petrol Bülteni (Dört Ülke Ortalaması) Bayi Fiyat Değişimi	53
Tablo 44 - Akaryakıt Ürünlerinde Nihai Fiyat Bileşenleri	56
Tablo 45 - Ötv Kanununun (I) Sayılı Listesinin (A) ve (B) Cetvelinde Yapılan ÖTV Değişiklikleri.....	59
Tablo 46 – 2009 Yılı Depolama Tarifeleri.....	60
Tablo 47 - 2009 Yılı İletim Hizmet Bedeli.....	63
Tablo 48 - Rafinerici Lisansı İşlemleri	63
Tablo 49 - İşleme Lisansı İşlemleri	64
Tablo 50 - Madeni Yağ Lisansı İşlemleri.....	64
Tablo 51 - Dağıtıcı Lisansı İşlemleri.....	65
Tablo 52 - İhrakiye Teslimi Lisansı İşlemleri	65
Tablo 53 - Bayilik Lisansı İşlemleri	66
Tablo 54 - Depolama Lisansı İşlemleri	67
Tablo 55 - İletim Lisansı İşlemleri	67
Tablo 56 - Taşıma Lisansı İşlemleri	68
Tablo 57 - Serbest Kullanıcı Lisansı İşlemleri	68
Tablo 58 - Kullanılan Ulusal Marker ve İşaretlenen Akaryakıt Miktarları.....	70
Tablo 59 - 01/01-31/03/2009 dönemine ait ithalat izinleri.....	75
Tablo 60 – Ara Ürün Tanımları	76
Tablo 61 - 05/03/2010 tarihindeki akaryakıt fiyatları	78
Tablo 62 - 05/03/2010 tarihindeki AHÜ fiyatları	78

1. GİRİŞ

20/12/2003 tarihli ve 25322 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün doğrudan veya işlenerek, güvenli ve ekonomik olarak, rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerinin düzenlenmesi görevi ve yetkisi Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna verilmiştir.

Bu kapsamda Petrol Piyasası Kanunu'nun 14 üncü maddesi ile piyasa işleyişine ilişkin bilgilerin derlenmesi amacıyla piyasada faaliyet gösteren kişilere bildirim yükümlülükleri getirilmiştir. Bilgilerin toplanması amacıyla lisans sahiplerine yükümlülük getiren Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliği 09/12/2005 tarihli ve 26018 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu rapor, Petrol Piyasası Kanunu ve Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliği kapsamında 2009 yılı için Kuruma yapılan bildirimler dahilinde edinilmiş piyasa verileri ile lisans başvurularında alınan bilgi ve dokümanlar, piyasa denetimleri neticesinde elde edilen bilgiler, petrol piyasası faaliyetleri ile ilgili ulusal ve uluslararası tüm kurum, kuruluş ve organizasyonlardan temin edilen verilerin analizi neticesinde oluşturulmuştur.

Bu raporda sunulan bilgi ve analizlerin içeriği, yöntemi ve benzeri hususlarda oluşabilecek soru, görüş ve öneriler için ilgililer Kurumumuzun "*Petrol Piyasası Dairesi Başkanlığı Piyasa İzleme Grup Başkanlığı*" ile iletişime geçebilirler.

2. DÜNYADA PETROL

Bu bölümde; dünya petrol talebi, ham petrol üretimi, petrol fiyatlarının seyri ve bölgelere göre rafinaj kapasitelerinin dağılımı ayrı başlıklar altında incelenmektedir.

2.1 Dünya Petrol Talebi

2009 yılında dünya petrol talebi günlük ortalama 83,76 milyon varil olarak gerçekleşmiştir. OECD üyesi ülkelerin toplam günlük ortalama talebinin 18,64 milyon varili Amerika Birleşik Devletleri tarafından gerçekleştirilirken, 26,56 milyon varili ise diğer OECD üyesi ülkeler tarafından gerçekleştirilmiştir. OECD üyesi olmayan ülkeler içinde en büyük pay ise günlük ortalama 8,13 milyon varil ile Çin'e aittir. Dünya petrol talebinin son üç yıla ait dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır

Tablo 1 - Dünya Ham Petrol Talebi (milyon varil/gün)

	Ham Petrol Talebi	2007	2008	2009	Değişim (%)	
					2007→2008	2008→2009
OECD	ABD	20,70	19,44	18,64	-6,1	-4,1
	Diğer	28,27	27,88	26,56	-1,4	-4,7
	Toplam	48,96	47,32	45,20	-3,4	-4,5
OECD Dışı	Çin	7,68	7,85	8,13	2,2	3,6
	Eski SSCB	4,40	4,30	4,18	-2,3	-2,8
	Diğer	24,55	25,78	26,25	5,0	1,8
	Toplam	36,63	37,93	38,55	3,6	1,6
Dünya Toplamı		85,59	85,22	83,76	-0,4	-1,7

Kaynak: ABD Resmi Enerji İstatistikleri Şubat 2010 (<http://www.eia.doe.gov/emeu/international/oilother.html>) . 2009 yılı son çeyreğe ilişkin verilerin açıklanmamış olması nedeniyle 2009 yılı verileri ilk dokuz ay ortalamasına göre verilmektedir.

2009 yılı ilk dokuz aya ilişkin günlük ortalama dünya ham petrol talebi aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmektedir.

Tablo 2 - 2009 Yılı Dönemler İtibariyle Dünya Ham Petrol Talebi (milyon varil/gün)

	Ham Petrol Talebi	I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek
OECD	ABD	18,84	18,47	18,62
	Diğer	27,53	25,90	26,26
	Toplam	46,37	44,36	44,88
OECD Dışı	Çin	7,62	8,44	8,33
	Eski SSCB	4,09	4,19	4,24
	Diğer	25,31	26,65	26,79
	Toplam	37,02	39,28	39,36
Dünya Toplamı		83,38	83,65	84,24

Kaynak: ABD Resmi Enerji İstatistikleri Şubat 2010 (<http://www.eia.doe.gov/emeu/international/oilother.html>) . 2009 yılı son çeyreğe ilişkin verilerin açıklanmamış olması nedeniyle 2009 yılı verileri ilk dokuz ay ortalamasına göre verilmektedir.

Toplam dünya petrol talebi içinde OECD üyesi ülkelerin payı yaklaşık olarak %45'tir. ABD'nin toplam talep içindeki payı ise yaklaşık olarak %19'dur. Toplam petrol talebi üç aylık dönemler itibarıyla incelendiğinde dünya ölçeğinde talebin dalgalanma içerisinde olduğu görülmektedir.

2.2 Dünya Petrol Arzı

2009 yılında toplam dünya petrol arzı günlük ortalama 83,79 milyon varil düzeyinde gerçekleşmiştir. Petrol arzında en büyük pay günlük 33,76 milyon varil ile OPEC üyesi ülkelere aittir. OECD üyesi ülkelerin toplam arz içindeki payı ise günlük ortalama 20,88 milyondur. Dünya petrol arzı 2009 yılında bir önceki yıla göre %2 azalmıştır. Dünya petrol arzına ilişkin veriler Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3 – Dünya Ham Petrol Arzı (milyon varil/gün)

	Ham Petrol Arzı	2007	2008	2009	Değişim (%)	
					2007→2008	2008→2009
OECD	ABD	8,46	8,50	8,96	0,5	5,4
	Diğer	13,01	12,44	11,92	-4,4	-4,2
	Toplam	21,46	20,93	20,88	-2,5	-0,2
OECD Dışı	OPEC	35,43	36,76	33,76	3,8	-8,2
	Eski SSCB	12,60	12,52	12,82	-0,6	2,4
	Diğer	14,93	15,26	16,34	2,2	7,1
	Toplam	62,97	64,54	62,92	2,5	-2,5
Dünya Toplamı		84,43	85,47	83,79	1,2	-2,0

Kaynak: ABD Resmi Enerji İstatistikleri Şubat 2010 (<http://www.eia.doe.gov/emeu/international/oilother.html>) . 2009 yılı son çeyreğe ilişkin verilerin açıklanmamış olması nedeniyle 2009 yılı verileri ilk dokuz ay ortalamasına göre verilmektedir.

2009 yılında, OPEC üyesi ülkelerin petrol üretimindeki payı 2008 yılına göre %8,2 OECD üyesi ülkelerin payı ise %0,2 azalmıştır.

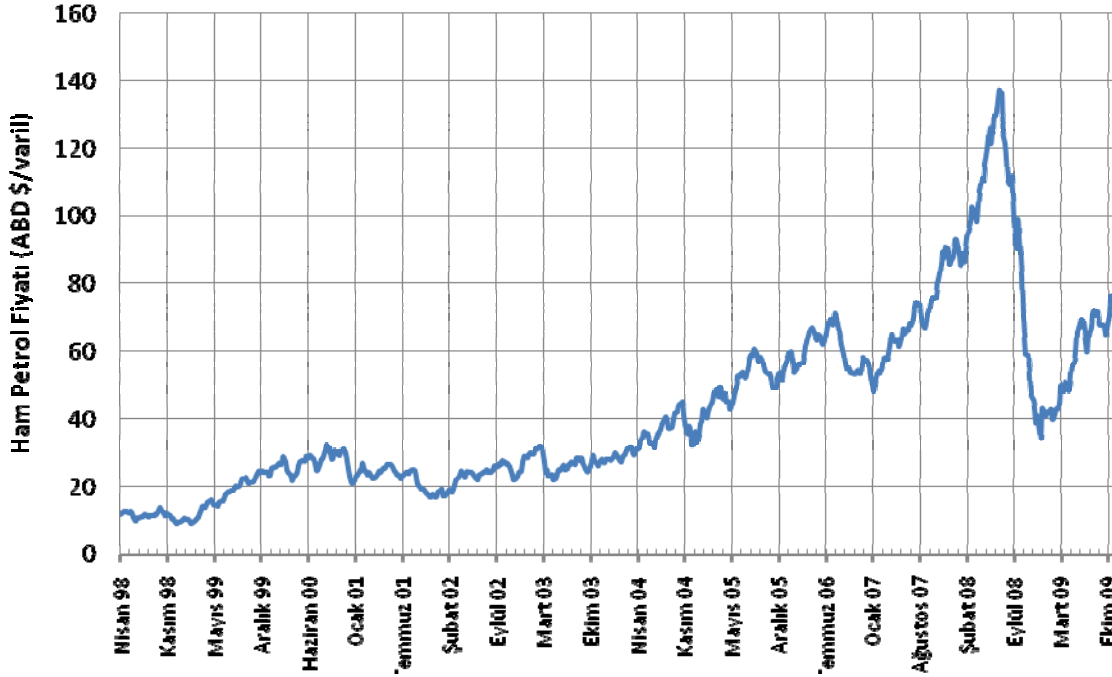
2.3 Dünya Petrol Fiyatları

Brent, ABD Hafif Ham Petrolü (WTI), bazı ülkelere ithalatı yapılan ham petrol türlerinin fiyatlarının ve ham petrol dünya fiyat ortalamasının yıllara göre dağılımları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4 – Yılın İlk Haftası İtibarıyla Ham Petrol Fiyatları (ABD Doları/Varil)

Ham Petrol Türü	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
İngiltere Brent 38 API	23,26	41,39	60,93	56,66	98,42	34,33	78,88
ABD WTI	24,79	45,32	64,21	56,29	97,90	46,17	77,90
Dünya (ortalama)	23,17	35,16	55,12	54,63	92,93	34,57	78,65

Kaynak: http://tonto.eia.doe.gov/dnav/pet/pet_pri_wco_k_w.htm, Şubat 2010

Şekil 1 - 1998-2009 Yılları Arasında Dünya Ortalama Ham Petrol Fiyatları

Kaynak: http://tonto.eia.doe.gov/dnav/pet/xls/pet_pri_wco_k_w.xls, Şubat 2010

Son on yıllık fiyatlar incelendiğinde dünya petrol fiyatlarının dalgalanmalı bir seyir izlediği görülmektedir. 2008 yılı ilk haftasında 92,93 ABD\$/varil seviyesinde olan dünya ortalama ham petrol fiyatı, 2009 yılı başında 34,57 ABD\$/varil seviyesine gerilemiştir. Dünya ortalama ham petrol fiyatı, 2008 yılı Temmuz ayı başında 137,11 ABD\$/varil ile zirve noktasına ulaştıktan sonra düşüşe geçmiş, sırasıyla Ağustos ayı başında 121,29 ABD\$/varil, Eylül ayı başında 106,41 ABD\$/varil, Ekim ayı başında 93,33 ABD\$/varile gerilemiştir. Bu seviyeden sonra, ABD’de başlayan mali krizin derinleşeceğinin belirginleşmesiyle düşüş daha da hızlanmış, dünya ortalama ham petrol fiyatı Kasım ayı başında 58,66 ABD\$/varil, Aralık ayı başında ise 43,12 ABD\$/varil seviyesinde gerçekleşmiştir. 2008 yılı sonu itibarıyla ise 35,99 ABD\$/varil seviyesine inmiştir. 2009 yılını toparlanma ile geçiren ham petrol fiyatı 2010 yılı ilk haftası itibarıyla 78,88 ABD\$/Varil düzeyine yükselerek zirve fiyat noktasının %58’i düzeyine ulaşmıştır.

İthalat yaptığımız ülkelerin ham petrol fiyatları aşağıda yer alan Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5 - İthalat Yaptığımız Ülkelerin Ham Petrol Fiyatları (ABD Doları/Varil)

Ham Petrol Türü	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
İran Hafif 34 API	23,55	35,73	56,07	53,77	94,96	35,11	78,24
Irak Kerkük 36 API	21,75	34,62	54,91	52,51	92,23	35,60	78,52
Libya Es Sider 37 API	23,25	39,21	58,94	56,83	96,79	36,66	79,95
Suudi Arabistan Arab. Medium 31 API	22,85	30,60	52,86	51,53	90,27	32,16	76,43
Rusya Ural 32 API	23,36	36,14	56,07	52,36	93,98	34,20	78,48

Kaynak: http://tonto.eia.doe.gov/dnav/pet/pet_pri_wco_k_w.htm, Şubat 2010

2.4 Dünya Rafinaj Kapasitesi

Rafinaj kapasitelerinin bölgelere göre dağılımı 2007, 2008 ve 2009 yılları itibarıyla Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6 –Dünyada Bölgelere Göre Rafinaj Kapasiteleri (1.000 varil/gün)

Bölgeler	2007	2008	2009
Kuzey Amerika	21.024	21.103	21.241
Orta ve Güney Amerika	6.608	6.608	6.608
Avrupa	17.048	17.012	17.049
Avrasya	8.115	8.104	8.205
Orta Doğu	7.038	7.036	7.036
Afrika	3.211	3.278	3.278
Asya	22.311	22.265	22.483
Toplam	85.355	85.406	85.900

Kaynak: <http://www.eia.doe.gov/emeu/international/oilother.html>, Şubat 2010

Dünya toplam rafinaj kapasitesi son yıllarda önemli bir değişiklik göstermemiştir. 2009 yılı sonu itibarıyla günlük toplam rafinaj kapasitesi 85,90 milyon varil düzeyindedir. Bölgelere göre ise; en büyük rafinaj kapasitesi Asya'da bulunmaktadır. Asya'yı sırasıyla Kuzey Amerika ve Avrupa bölgeleri takip etmektedir. Ülkelere göre en yüksek rafinaj kapasitesine sahip beş ülke ise Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Rusya, Japonya ve Güney Kore'den oluşmaktadır. Türkiye'nin ise günlük 714,28 bin varil rafinaj kapasitesi bulunmaktadır.

Tablo 7 - En Yüksek Rafinaj Kapasitesine Sahip Beş Ülke

Ülke	Kapasite (1.000 varil/gün)
ABD	17.671
Çin	6.446
Rusya	5.428
Japonya	4.690
Güney Kore	2.606

Kaynak: <http://www.eia.doe.gov/emeu/international/oilother.html>, Şubat 2010

3. PİYASA HAREKETLERİ

Resmi Gazete'nin 20/12/2003 tarihli ve 25322 sayılı nüshasında yayımlanan “*Petrol Piyasası Kanunu*”nun amacı; yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün (akaryakıtın, ham petrolün ve ürünlerin) doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerinin düzenlenmesini sağlamaktır.

Anılan kanun ile 31 Aralık 2008 tarihli ve 27097 sayılı Resmi Gazete’de ilan edilen 1908 sayılı “*Ham Petrol, Akaryakıt, İhrakiye, Madeni Yağ, Baz Yağ ve Petrolle İlişkili Maddelere Dair Karar*”a göre; 2009 yılında piyasada dolaşımda bulunan ve Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu’na (G.T.İ.P.) göre petrolün (akaryakıt, ham petrol ve ürünler) tanımı aşağıdaki Tablo 8’de belirtilmiştir.

Tablo 8 – G.T.İ.P.’e Göre Petrolün (Akaryakıt, Ham Petrol ve Ürünler) Tanımı

Ürün Türü	G.T.İ.P.	Ürünün Tanımı
Akaryakıt	2710.11.15.00.11	Yakıt Nafta
Akaryakıt	2710.11.45.00.11	Kurşunsuz benzin 95 oktan
Akaryakıt	2710.11.45.00.12	Katkılı kurşunsuz benzin 95 oktan
Akaryakıt	2710.11.49.00.11	Kurşunsuz benzin 98 oktan
Akaryakıt	2710.19.25.00.11	Gazyağı
Akaryakıt	2710.19.41.00.11	Motorin
Akaryakıt	2710.19.41.00.13	Kırsal Motorin
Akaryakıt	2710.19.45.00.12	Kırsal motorin
Akaryakıt	2710.19.61.00.11	Fuel oil 3
Akaryakıt	2710.19.63.00.11	Fuel oil 4 (Kalorifer Yakıtı)
Akaryakıt	2710.19.65.00.11	Fuel oil 5
Akaryakıt	2710.19.69.00.11	Fuel oil 6
Akaryakıt/Motorin Türlerine Harmanlanan Ürün	3824.90.97.90.54	Otobiodizel
Akaryakıt/Otobiodizel	3824.90.97.90.55	Yakıtbiodyzel

Ürün Türü	G.T.İ.P.	Ürünün Tanımı
Baz yağ	2710.19.75.00.00	2710.19.71.00 alt pozisyonunda belirtilen işlemlerden başka bir işlemlerle kimyasal değişime tabi tutulacak olanlar
Baz yağ	2710.19.99.00.21	Spindle Oil
Baz yağ	2710.19.99.00.22	Light Neutral
Baz yağ	2710.19.99.00.23	Heavy Neutral
Baz yağ	2710.19.99.00.24	Bright Stock
Baz yağ	2710.19.99.00.98	Diğerleri
Benzin Türlerine Harmanlanan Ürün	2207.20.00.10.13	Dökme etil alkol
Benzin Türlerine Harmanlanan Ürün	2207.20.00.10.14	Ambalajlı etil alkol
Benzin Türlerine Harmanlanan Ürün	2909.19.90.00.13	Metil tersiyer bütül eter (MTBE)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.45.00.13	Deniz motorini (DMX)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.45.00.14	Deniz motorini (DMA)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.45.00.15	Deniz motorini (DMB)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.45.00.16	Deniz motorini (DMC)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.49.00.13	Deniz motorini (DMX)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.49.00.14	Deniz motorini (DMA)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.49.00.15	Deniz motorini (DMB)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.49.00.16	Deniz motorini (DMC)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.12	Denizcilik yakıtı (RMA30)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.13	Denizcilik yakıtı (RMB30)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.14	Denizcilik yakıtı (RMD80)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.15	Denizcilik yakıtı (RME180)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.16	Denizcilik yakıtı (RMF180)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.17	Denizcilik yakıtı (RMG380)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.18	Denizcilik yakıtı (RMH380)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.21	Denizcilik yakıtı (RMK380)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.22	Denizcilik yakıtı (RMH700)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.65.00.23	Denizcilik yakıtı (RMK700)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.12	Denizcilik yakıtı (RMA30)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.13	Denizcilik yakıtı (RMB30)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.14	Denizcilik yakıtı (RMD80)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.15	Denizcilik yakıtı (RME180)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.16	Denizcilik yakıtı (RMF180)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.17	Denizcilik yakıtı (RMG380)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.18	Denizcilik yakıtı (RMH380)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.21	Denizcilik yakıtı (RMK380)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.22	Denizcilik yakıtı (RMH700)
Denizcilik Yakıtları	2710.19.69.00.23	Denizcilik yakıtı (RMK700)
Ham petrol	2709.00.10.00.00	Tabii gazın kondanseleri
Ham petrol	2709.00.90.00.00	Diğerleri
Havacılık Yakıtları	2710.11.31.00.00	Uçak benzini
Havacılık Yakıtları	2710.11.70.00.00	Benzin tipi jet yakıtı
Havacılık Yakıtları	2710.19.21.00.00	Jet yakıtı
Madeni yağ	2710.19.81.00.00	Motor yağları, kompresör yağlama yağları, türbin yağlama yağları
Madeni yağ	2710.19.83.00.00	Hidrolik amaçlara mahsus sıvı yağlar
Madeni yağ	2710.19.85.00.00	Beyaz yağlar, sıvı parafin
Madeni yağ	2710.19.87.00.00	Dişli yağları ve redüktör yağları
Madeni yağ	2710.19.91.00.00	Metal işlemeye mahsus bileşikler, kalıp çıkarma yağları, aşınmayı önleyici yağlar
Madeni yağ	2710.19.93.00.00	Elektrik izolasyonuna mahsus yağlar
Madeni yağ	2710.19.99.00.25	Diğer madeni yağlar
Madeni yağ	3403.11.00.00.00	Dokumaya elverişli maddelerin, deri ve köselenin, post ve kürklerin veya diğer maddelerin işlenmesine mahsus müstahzarlar
Madeni yağ	3403.19.10.00.00	Esas madde olarak kabul edilmemek şartıyla, ağırlık itibarıyla % 70 veya daha fazla petrol yağları veya bitümenli minerallerden elde edilen yağları içerenler
Madeni yağ	3403.19.91.00.00	Makina, cihaz ve taşıtların yağlanması için kullanılan müstahzarlar
Madeni yağ	3403.19.99.00.00	Diğerleri
Madeni yağ	3403.91.00.00.00	Dokumaya elverişli maddelerin, deri ve köselenin, post ve kürklerin veya diğer maddelerin işlenmesine mahsus müstahzarlar
Madeni yağ	3403.99.10.00.00	Makina, cihaz ve taşıtların yağlanması için kullanılan müstahzarlar
Madeni yağ	3403.99.90.00.00	Diğerleri

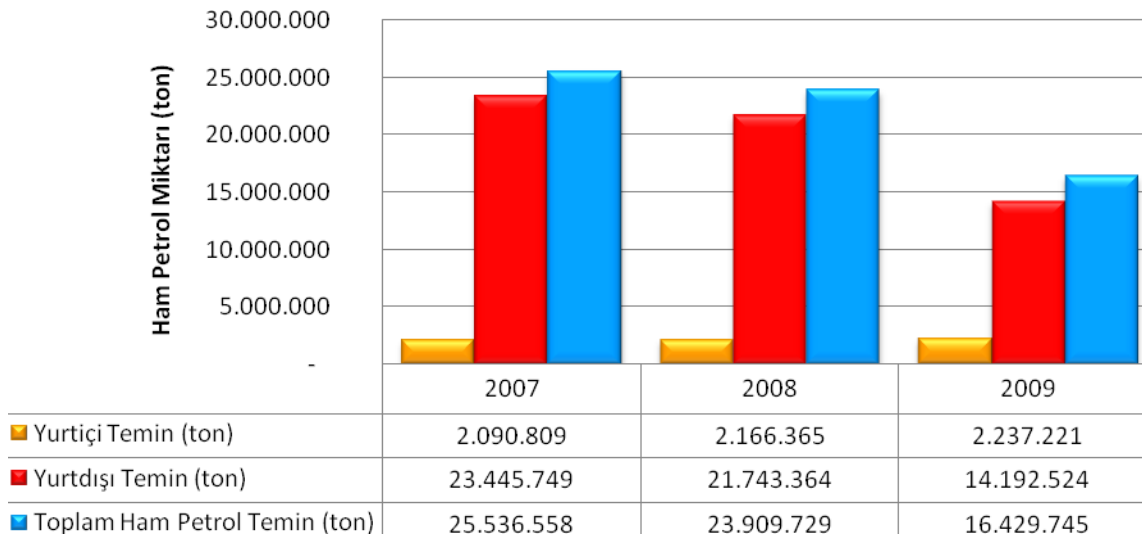
3.1 Üretim Faaliyetleri

Üretim faaliyetleri; yurt içi rafinaj, işleme ve madeni yağ üretim faaliyetlerini kapsamaktadır.

3.1.1 Yurtiçi Rafinaj Faaliyetleri

2009 yılı rafinaj faaliyetleri, 2008 yılı sonu itibarıyla dünya genelinde yaşanan küresel krizin etkisiyle geçmiş senelere göre oldukça önemli değişiklikler göstermiştir. Küresel kriz, petrol ve petrol ürünleri ticaretinin azalmasına sebep olurken dünya toplam rafinaj kapasitesinin beklenenden daha az artmasına neden olmuştur. Özellikle, Asya’da yapılan rafineri yatırımlarının bir kısmı krizin etkisiyle iptal edilirken, bir kısmı da yavaşlatılmıştır. 2009 yılı itibarıyla yapımı tamamlanan rafinerilerin yanı sıra kriz etkisiyle kapanan rafinerilerin kapasiteleri de dikkate alındığında, dünya toplam rafineri kapasitesi 2009 yılında sadece %0,6 oranında artış göstermiştir. Tüm bu gelişmeler sonucunda, rafineri kapasite kullanım oranlarının önemli ölçüde düştüğü gözlenmiştir.

Dünya ölçeğindeki bu durumun ülkemize yansımalarına bakıldığında; rafineri lisansı sahiplerinin toplam kapasite kullanım oranı 2008 yılında %86’dan 2009 yılında %69’a düştüğü görülmektedir. Ülkemizde, 2009 yılında rafineri lisansı sahipleri tarafından toplam 16,43 milyon ton ham petrol işlenmiş olup; bunun 14,19 milyon tonluk kısmı ithal edilmiş, 2,24 milyon tonu ise yerli ham petrol üretiminden temin edilmiştir.

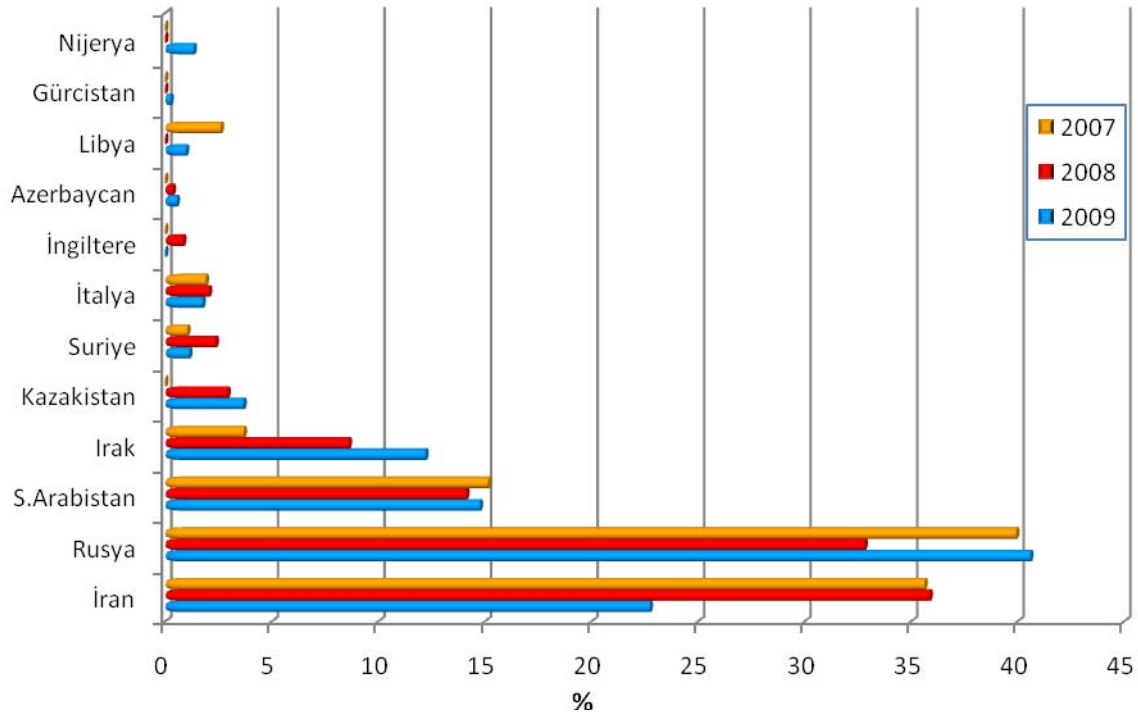

Şekil 2 - 2007-2009 Yılları Arasında Rafineri Lisansı Sahiplerinin Ham Petrol Temin Miktarları

Rafineri lisansı sahiplerinin son üç yıla ilişkin ham petrol ithalat miktarlarının ülkelere göre dağılımı karşılaştırmalı olarak Tablo 9'da sunulmaktadır.

Tablo 9 – 2007-2009 Yıllarında Rafineri Lisansı Sahiplerinin Ülkelere Göre Ham Petrol İthalatı (1.000 ton)

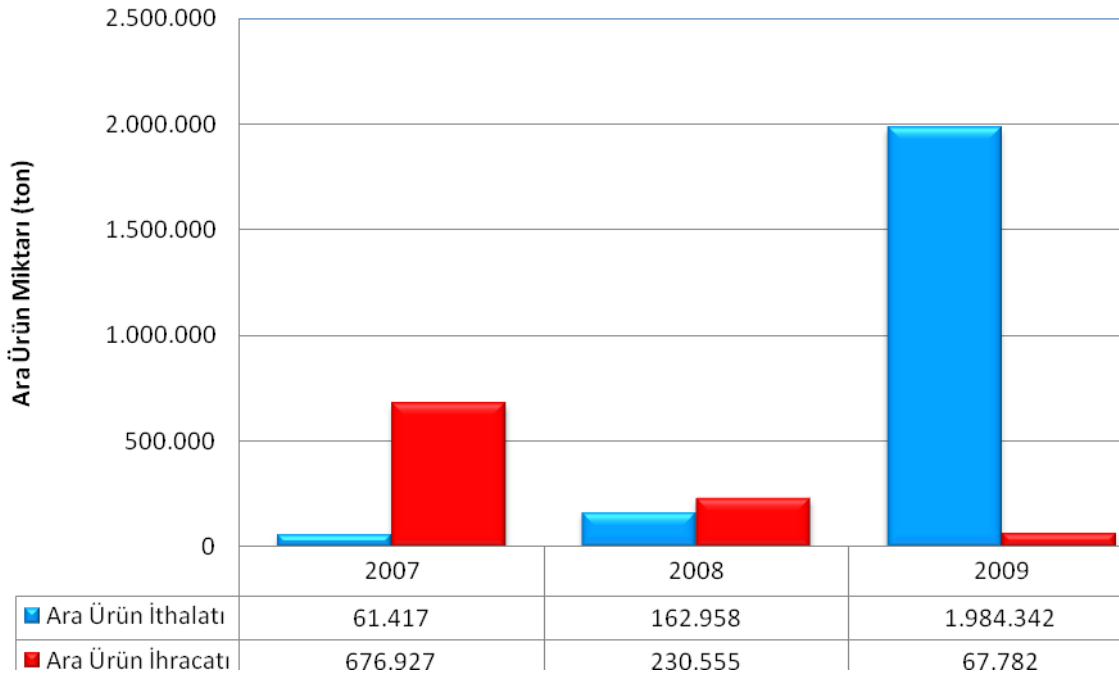
Ülke	Miktarı			Payı (%)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
İran	8.356	7.800	3.228	36	36	23
Rusya	9.365	7.137	5.762	40	33	41
S.Arabistan	3.556	3.073	2.096	15	14	15
Irak	865	1.874	1.733	4	9	12
Kazakistan	-	636	522	-	3	4
Suriye	244	515	160	1	2	1
İtalya	447	447	249	2	2	2
İngiltere	-	184	-	-	1	-
Azerbaycan	-	77	77	-	<1	<1
Libya	612	-	139	3	-	<1
Gürcistan	-	-	36	-	-	<1
Nijerya	-	-	190	-	-	1
Toplam	23.445	21.743	14.192	100	100	100

Şekil 3 - Ham Petrol İthalatında Ülkelerin Payları

Türkiye’de rafinerilerin toplam ham petrol ithalatı 2008 yılında 21,74 milyon ton düzeyinde gerçekleşmişken, 2009 yılında bu rakam yaklaşık 7,55 milyon ton azalarak 14,19 milyon ton düzeyinde gerçekleşmiştir. Tablo 9’da yer alan ham petrol ithalat miktarlarının incelenmesi neticesinde ham petrol ithalatında en yüksek payın İran ve Rusya’ya ait olduğu görülmektedir. 2009 yılında İran, Rusya ve S. Arabistan’ın toplam ithalat içindeki payı yaklaşık olarak %79’dur.

Tablo 9’da ve Şekil 3’te de görüldüğü üzere, rafineri lisansı sahiplerinin 2009 yılı ham petrol ithalatı 2008 yılı ithalatına göre önemli miktarda azalmıştır. Bu azalışın en önemli nedeni 2008 yılının son çeyreğinde başlayan ve tüm dünyayı etkileyen küresel krizdir. Rafineri lisansı sahipleri, 2009 yılında oluşan atıl kapasiteyi kullanmak için ham petrol yerine ara ürün (HVGO, LCO, ASRFO, HSG vb.) ithalatına ağırlık verirken, rafinaj işlemi sonucu elde ettikleri ara ürünleri ise geçmiş yıllarda olduğu gibi ihraç etmek yerine kendi rafinaj işlemlerinde kullanmışlardır. 2009 yılında yaşanan bu durum Şekil 4’te açıkça görülmektedir.

Şekil 4 - 2007-2009 Yılları Arasında Rafineri Lisansı Sahipleri Tarafından Yapılan Ara Ürün İthalat ve İhracatı

2008 ve 2009 yıllarında gerek yurt içinden gerekse yurt dışından temin edilen petrol ve petrol ürünlerinin rafineri lisansı sahipleri tarafından işlenmesi sonucunda, anılan yıllarda sırasıyla 24,25 milyon ton ve 19,38 milyon tonluk petrol ürünleri üretilmiştir. Üretilen bu petrol ürünleri içerisinde Benzin, Motorin ve Fuel Oil Türlerinin toplamı 2008 yılı için 15,72 milyon ton iken 2009 yılı için 10,57 milyon ton olmuştur.

2008 ve 2009 yıllarında gerek yurt içinden gerekse yurt dışından temin edilen ham petrol ve ara ürünlerin rafinaj işlemine tabi tutulması sonucunda, üretilen petrol ürünleri miktarları ile bu miktarlara ilişkin 2008 yılına göre değişim oranları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10 – 2008-2009 Yıllarında Rafineri Lisansı Sahiplerinin Petrol Ürünleri Üretimi (ton)

Tanımı	2008	2009	Değişim (%)
Benzin Türleri	4.415.631	3.795.165	-14
Fuel Oil Türleri	4.735.550	2.076.000	-56
Motorin Türleri	6.567.176	4.694.922	-29
Diğer Ürünler ⁽¹⁾	8.530.943 ⁽²⁾	8.816.818 ⁽³⁾	3
Toplam	24.249.300	19.382.905	-20

⁽¹⁾ Diğer Ürünler: Jet yakıtı, baz yağlar, LPG, gazyağı, hammadde nafta, rafineri yakıt gazı, vb. ürünlerdir.

⁽²⁾ Rafinaj faaliyetlerinde girdi olarak kullanılan 1,59 milyon tonluk rafineri yakıt gazı vb. ürünler dahildir.

⁽³⁾ Rafinaj faaliyetlerinde girdi olarak kullanılan 1,37 milyon tonluk rafineri yakıt gazı vb. ürünler dahildir.

Tablo 10’da görüldüğü üzere, 2008 ve 2009 yılları karşılaştırıldığında benzin, motorin ve fuel oil türlerinin üretim miktarlarında ciddi düşüşler görülürken, diğer ürünlerin üretiminde artış gözlenmiştir.

Tablo 11 - Ara Ürün Üretim Miktarları (1.000 ton)

Ürün Adı	Üretim Miktarı		
	2007	2008	2009
Heavy Vacuum Gas Oil (HVGO)	462,9	34,6	99,3
Heavy Sulphur Gasoil (HSG)	6,4	170,6	163,9
Nafta	879,0	559,1	167,8
Baz Yağ	294,0	263,9	237,8
Diğer Ürünler	3.248,2	3.231,3	3.458,9
Toplam	4.890,5	4.259,6	4.127,7

Tablo 11’de rafinerici lisansı sahipleri tarafından 2007-2009 yılları arasında gerçekleştirilen ara ürün üretim miktarları verilmektedir.

3.1.2 İşleme Faaliyetleri (Biodizel)

05/01/2006 tarihli ve 26044 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yakıt Biodizel’in Üretimi, Yurtdışı ve Yurtiçi Kaynaklardan Temini ve Piyasaya Arzına İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği” ile “Otobiodizel’in Üretimi, Yurtdışı ve Yurtiçi Kaynaklardan Temini ve Piyasaya Arzına İlişkin

Teknik Düzenleme Tebliği' uyarınca piyasaya arz edilen yakıtbiyodizel ile otobiyodizelin sırasıyla TS EN 14213 ve TS EN 14214 standartlarına uygun olma zorunluluğu getirilmiştir.

2007 yılına göre 2008 yılında üretim kapasitesinin değişmemiş olmasının temel sebebinin biyodizel türlerindeki ÖTV artışı olduğu düşünülmektedir. 2009 yılında ise lisans sayısının azalmasına bağlı olarak üretim kapasitesinde düşüş görülmektedir.

Tablo 12 - Biyodizel Üretim Kapasiteleri

	2007	2008	2009
Kapasite (ton/yıl)	1.071.363	1.065.924	918.199

3.1.3 Madeni Yağ Üretim Faaliyetleri

2009 yılı için dağıtıcı lisansı alt başlığında yer alan madeni yağ lisansı sahiplerinin kapasitesi (madeni yağ lisansı sahiplerine üretim yaptıranlar hariç) 529.363 ton'dur. Söz konusu değer Tablo 13'e dahil edilmemiştir.

İptal edilen lisanslar nedeniyle madeni yağ üretim kapasitesinde 2009 yılında düşüş olmuştur.

Tablo 13 - Madeni Yağ Üretim Kapasiteleri (ton)

	2007	2008	2009
Kapasite (ton/yıl)	2.736.445	3.950.913	3.506.919

3.2 Ticari Faaliyetler

Ticari faaliyetler; rafineri ve dağıtım faaliyetlerini kapsamaktadır.

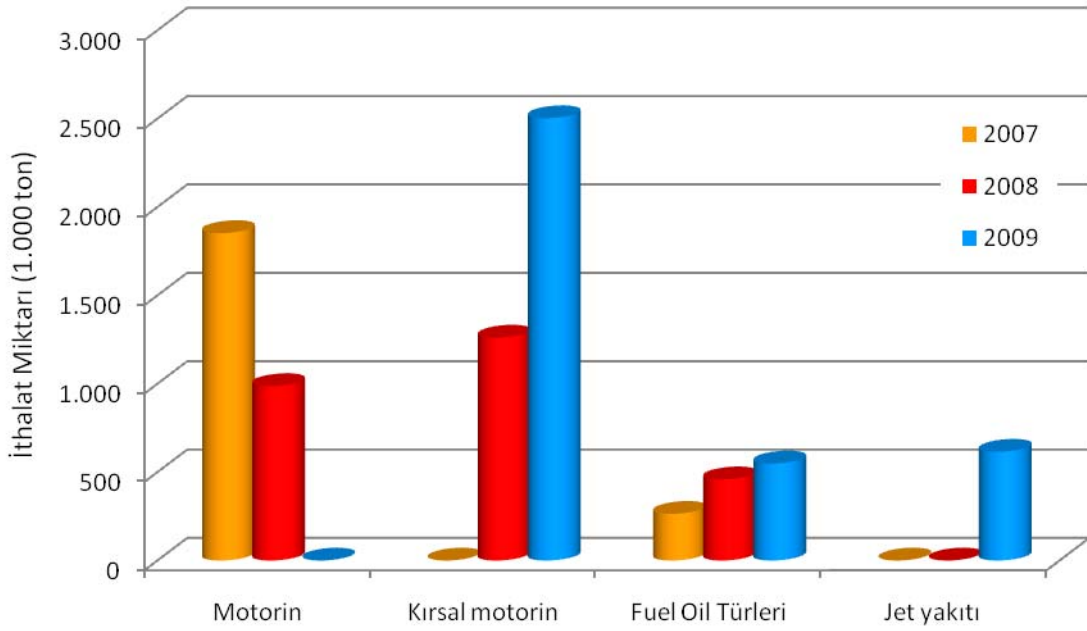
3.2.1 Rafineri Faaliyetleri

Rafineri lisansı sahiplerinin ticari faaliyetleri; petrol ve petrol ürünlerinin yurt içi ve dışından temini, rafinaj sonucu üretilen ürünlerin iç piyasaya satışı ve bu ürünlerin ihracı olarak sıralanabilir.

Tablo 14 – Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İthalat Miktarları (ton)

Petrol Ürünü	2007	2008	2009	Değişim (%)	
				2007→2008	2008→2009
Motorin	1.852.762	986.964	0	-47	-
Kırsal motorin	0	1.261.200	2.502.953	-	99
Fuel Oil Türleri	264.120	459.282	548.949	74	20
Jet yakıtı	0	0	615.308	-	-
Toplam	2.116.882	2.707.446	3.667.210	28	35

Tablo 14’te rafineri lisansı sahiplerinin petrol ürünleri ithalat miktarları verilmektedir. Buna göre; 2008 yılı ile 2009 yılı karşılaştırıldığında, ithalat miktarında %35’e yakın bir artış olduğu görülmektedir.

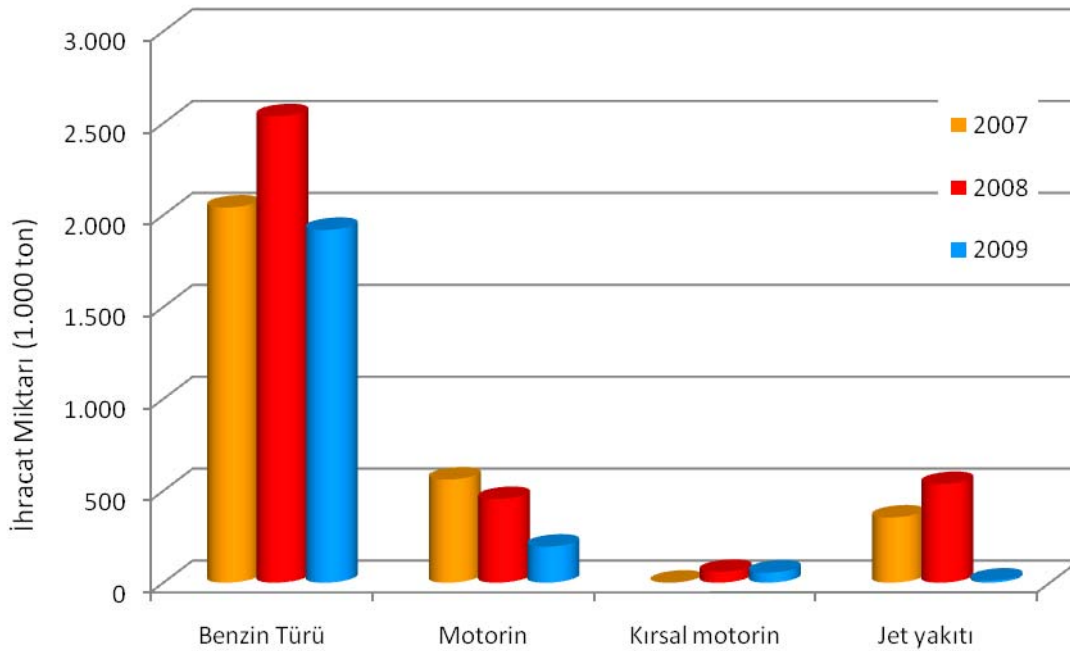
Şekil 5 – Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İthalat Miktarları

Tablo 15'te görüldüğü üzere; 2009 yılında, 2008 yılına göre toplam petrol ürünleri ihracatında %45'e yakın düşüş yaşanmıştır. İhracatta en büyük düşüş ise fuel oil türleri, motorin ve jet yakıtında gerçekleşmiştir.

Tablo 15 – Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İhracat Miktarları (ton)

Tanımı	2007	2008	2009	Değişim (%)	
				2007→2008	2008→2009
Benzin Türleri	2.041.426	2.537.716	1.919.632	24	-24
Motorin	561.544	455.201	196.117	-19	-57
Kırsal motorin	0	58.931	55.373	-	-6
Fuel Oil Türleri	2.737.034	2.274.885	1.036.255	-17	-54
Jet yakıtı	354.672	536.767	11.649	51	-98
Toplam	5.694.676	5.863.500	3.219.026	3	-45

Tablo 15'te rafineri lisansı sahiplerinin petrol ürünlerine ilişkin ihracat verileri Şekil 6'da gösterilmiştir. Yıllara ilişkin değişimler aşağıda yer alan şekilde daha net görülmektedir.

Şekil 6 - Rafineri Lisansı Sahiplerinin Yıllara Göre Petrol Ürünleri İhracat Miktarları

2008 ve 2009 yıllarında rafinerici lisansı sahipleri tarafından rafinaj işlemleri sonucu elde edilen ve iç piyasaya satılan ürünlere bakıldığında; motorin ve fuel oil türlerinin iç piyasaya arzında azalış gerçekleşmiştir. Fakat, benzin türleri arzında ise kayda değer bir değişim olmamıştır. Bu durum Tablo 16’da görülmektedir.

Tablo 16 – 2008 ve 2009 Yıllarında Rafinerici Lisansı Sahipleri Tarafından İç Piyasaya Satılan Ürün Miktarları (1.000 ton)

Tanımı	2008	2009	Değişim (%)	
			2008→2009	
Benzin Türleri	1.960	2.004		2
Motorin Türleri	8.280	7.350		-11
Fuel Oil Türleri	3.090	2.640		-15
Diğer Ürünler(*)	6.520	6.590		3
Toplam**	19.850	18.580		-6

*Diğer Ürünler: Asfalt, LPG, Heavy Vacuum Gas Oil (HVGO), Heavy Sulphur Gasoil (HSG), Nafta, Baz yağ vb. ürünlerdir.

**Rafinerici lisansı sahipleri tarafından yapılan Askeri ve ihrakiye teslim satışlarını da içerir.

3.2.2 Dağıtım Faaliyetleri

Tablo 17’de dağıtıcılar arası ticaret hariç yapılan akaryakıt satış miktarlarında bir önceki yıla göre yaklaşık 600 bin ton (%3,4) azalma olduğu, son yıllarda yaşanan benzin tüketimindeki düşüş ve motorin tüketimindeki artış eğiliminin ise devam ettiği görülmektedir.

Tablo 17 – Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Özeti (*) (ton)

Akaryakıt	2007	2008	2009	Değişim (%)	
				2007→2008	2008→2009
Benzin Türleri	2.490.410	2.227.657	2.186.708	-10,6	-1,8
Motorin Türleri	13.394.174	13.574.538	13.714.924	1,3	1,0
Fuel Oil Türleri	2.219.203	2.354.125	1.638.192	6,1	-30,4
Toplam	18.103.787	18.156.320	17.539.824	0,3	-3,4

*Sadece bayilik ve serbest kullanıcı lisansı sahiplerine yapılan satışları kapsamaktadır.

Dağıtıcı lisansı sahiplerinin 2009 yılı akaryakıt satışlarının ürünlere göre ayrıştırılmış hali Tablo 18’de gösterilmektedir.

Tablo 18 – 2009 Yılı Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Akaryakıt Türüne Göre Satışları

Akaryakıt Türü	Miktar (ton)
Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	2.140.228
Katkılı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	35.500
Kurşunsuz Benzin 98 Oktan	10.980
Benzin Türleri Toplamı	2.186.708
Motorin	3.397.846
Kırsal Motorin	10.317.078
Motorin Türleri Toplamı	13.714.924
Fuel Oil 3	53.978
Fuel Oil 4 (Kalorifer Yakıtı)	347.722
Fuel Oil 5	352.551
Fuel Oil 6	883.941
Fuel Oil Türleri Toplamı	1.638.192
Genel Toplam	17.539.824

2009 yılı içinde akaryakıt satış miktarı 17,54 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bunun yaklaşık 2,2 milyon tonu benzin, 13,7 milyon tonu motorin ve 1,6 milyon tonu fuel oil türlerinden oluşmaktadır.

Toplam satışların dağıtıcı lisansı sahiplerine göre dağılımı aşağıda verilmektedir.

Tablo 19 – Toplam Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Satış Payları *

Sıra No	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
1	Petrol Ofisi Anonim Şirketi	Benzin Türleri	521.687	4.699.245	23,86	26,7
		Motorin Türleri	3.618.292		26,38	
		Fuel Oil Türleri	547.139		33,40	
		Diğer	12.127		26,45	
2	Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	Benzin Türleri	629.885	3.268.600	28,75	18,6
		Motorin Türleri	2.579.761		18,81	
		Fuel Oil Türleri	58.335		3,56	
		Diğer	649		1,42	
3	Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	Benzin Türleri	364.218	3.099.556	16,66	17,6
		Motorin Türleri	2.208.525		16,10	
		Fuel Oil Türleri	500.353		30,54	
		Diğer	26.460		57,71	
4	BP Petrolleri Anonim Şirketi	Benzin Türleri	327.665	1.991.165	14,98	11,3
		Motorin Türleri	1.502.975		10,96	
		Fuel Oil Türleri	159.529		9,74	
		Diğer	996		2,17	
5	Total Oil Türkiye Anonim Şirketi	Benzin Türleri	128.741	1.018.245	5,89	5,8
		Motorin Türleri	778.746		5,68	
		Fuel Oil Türleri	109.592		6,69	
		Diğer	1.168		2,55	

Sıra No	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
6	Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	44.345	468.095	2,03	2,7
		Motorin Türleri	382.014		2,79	
		Fuel Oil Türleri	41.547		2,54	
		Diğer	189		0,41	
7	Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	34.612	433.052	1,58	2,5
		Motorin Türleri	394.635		2,88	
		Fuel Oil Türleri	2.996		0,18	
		Diğer	809		1,76	
8	TP Petrol Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	4.679	316.384	0,21	1,8
		Motorin Türleri	242.992		1,77	
		Fuel Oil Türleri	68.640		4,19	
		Diğer	73		0,16	
9	Bölünmez Petrolcülük Anonim Şirketi	Benzin Türleri	24.832	254.809	1,14	1,4
		Motorin Türleri	215.736		1,57	
		Fuel Oil Türleri	13.839		0,84	
		Diğer	402		0,88	
10	Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	Benzin Türleri	12.566	209.217	0,57	1,2
		Motorin Türleri	188.388		1,37	
		Fuel Oil Türleri	8.058		0,49	
		Diğer	205		0,45	
11	Balpet Petrol Ürünleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	6.594	165.669	0,30	0,9
		Motorin Türleri	146.003		1,06	
		Fuel Oil Türleri	12.682		0,77	
		Diğer	390		0,85	
12	Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.	Benzin Türleri	7.406	159.529	0,34	0,9
		Motorin Türleri	118.711		0,87	
		Fuel Oil Türleri	33.406		2,04	
		Diğer	6		0,01	
13	Eropet Akaryakıt Dağıtım Taşımacılık İnşaat Pazarlama Petrol Ürünleri İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	3.986	149.392	0,18	0,8
		Motorin Türleri	138.679		1,01	
		Fuel Oil Türleri	6.707		0,41	
		Diğer	20		0,04	
14	Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	7.229	140.039	0,33	0,8
		Motorin Türleri	121.774		0,89	
		Fuel Oil Türleri	10.882		0,66	
		Diğer	154		0,34	
15	Kadooğlu Petrolcülük Taşımacılık Ticaret Sanayi İthalat ve İhracat Anonim Şirketi	Benzin Türleri	6.269	137.032	0,29	0,8
		Motorin Türleri	121.695		0,89	
		Fuel Oil Türleri	9.068		0,55	
		Diğer	0		0,00	
16	Petline Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.	Benzin Türleri	9.377	111.343	0,43	0,6
		Motorin Türleri	97.578		0,71	
		Fuel Oil Türleri	4.325		0,26	
		Diğer	63		0,14	
17	Starpet Garzan Akaryakıt Dağıtım Pazarlama Anonim Şirketi	Benzin Türleri	5.872	109.629	0,27	0,6
		Motorin Türleri	94.952		0,69	
		Fuel Oil Türleri	8.756		0,53	
		Diğer	49		0,11	
18	Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	4.829	108.093	0,22	0,6
		Motorin Türleri	99.828		0,73	
		Fuel Oil Türleri	3.436		0,21	
		Diğer	0		0,00	
19	Kaleli Best Oil Petrolcülük Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	3.441	90.992	0,16	0,5
		Motorin Türleri	81.312		0,59	
		Fuel Oil Türleri	5.508		0,34	
		Diğer	731		1,59	
20	Lukoil Eurasia Petrol Anonim Şirketi	Benzin Türleri	6.390	83.950	0,29	0,5
		Motorin Türleri	77.172		0,56	
		Fuel Oil Türleri	381		0,02	
		Diğer	7		0,02	

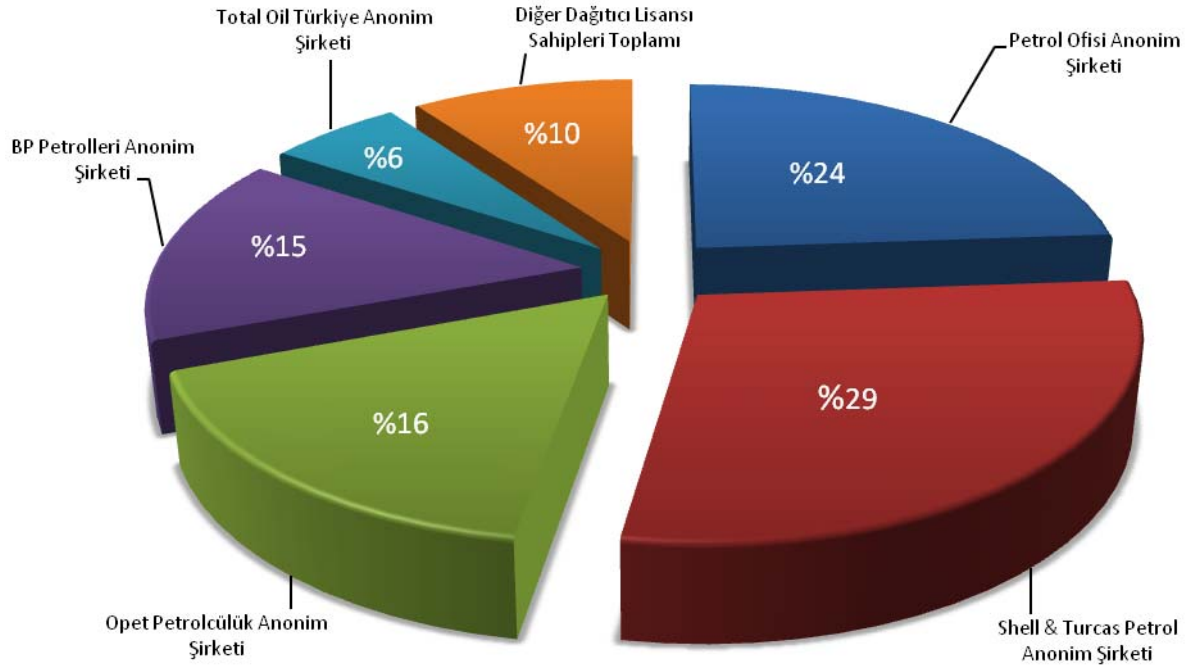
Sıra No	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
21	Can Aslan Petrolcülük San. A.Ş.	Benzin Türleri	5.432	83.722	0,25	0,5
		Motorin Türleri	66.193		0,48	
		Fuel Oil Türleri	12.067		0,74	
		Diğer	30		0,07	
22	N-Pet Petrol Ürünleri Pazarlama Nakliye Sanayi Ticaret ve Dağıtım Ltd.Şti.	Benzin Türleri	5.724	80.468	0,26	0,5
		Motorin Türleri	71.957		0,52	
		Fuel Oil Türleri	2.715		0,17	
		Diğer	72		0,16	
23	Yalçinkaya Petrol Ürünleri Pazarlama Dağıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	3.474	69.527	0,16	0,4
		Motorin Türleri	58.931		0,43	
		Fuel Oil Türleri	7.122		0,43	
		Diğer	0		0,00	
24	Erk Petrol Yatırımları Anonim Şirketi	Benzin Türleri	4.792	63.695	0,22	0,4
		Motorin Türleri	58.902		0,43	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	1		0,00	
25	Delta Akaryakıt Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	3.853	62.683	0,18	0,4
		Motorin Türleri	56.224		0,41	
		Fuel Oil Türleri	2.559		0,16	
		Diğer	47		0,10	
26	Teco Petrolcülük Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	2.549	40.069	0,12	0,2
		Motorin Türleri	35.514		0,26	
		Fuel Oil Türleri	1.998		0,12	
		Diğer	8		0,02	
27	Birleşik Petrol Anonim Şirketi	Benzin Türleri	1.846	40.014	0,08	0,2
		Motorin Türleri	37.441		0,27	
		Fuel Oil Türleri	700		0,04	
		Diğer	27		0,06	
28	İnter-Oil Petrol Dağıtım Nak. ve Tur. İç ve Dış Tic.Paz.A.Ş.	Benzin Türleri	660	18.622	0,03	0,1
		Motorin Türleri	16.857		0,12	
		Fuel Oil Türleri	1.105		0,07	
		Diğer	0		0,00	
29	Ozan Enerji Lpg Akaryakıt Dağıtım ve Nakliye Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	590	10.695	0,03	0,1
		Motorin Türleri	10.105		0,07	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
30	Türkoil Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret ve Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	330	9.479	0,02	0,1
		Motorin Türleri	9.076		0,07	
		Fuel Oil Türleri	73		0,00	
		Diğer	0		0,00	
31	MMG Petrol Dağıtım ve Paz. İç ve Dış Tic. A.Ş.	Benzin Türleri	163	7.184	0,01	0,0
		Motorin Türleri	3.382		0,02	
		Fuel Oil Türleri	2.767		0,17	
		Diğer	872		1,90	
32	Damla Petrol İnşaat Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	1.126	6.400	0,05	0,0
		Motorin Türleri	5.169		0,04	
		Fuel Oil Türleri	105		0,01	
		Diğer	0		0,00	
33	Pasifik Liman İşletmeleri İşlt.Den.Ulus.Den.Taş.Pet.Ür.Tic.Ltd.Şti.	Benzin Türleri	536	5.784	0,02	0,0
		Motorin Türleri	5.238		0,04	
		Fuel Oil Türleri	10		0,00	
		Diğer	0		0,00	
34	Goldser Turizm Otelcilik ve Petrol San. Tic. A.Ş.	Benzin Türleri	207	4.558	0,01	0,0
		Motorin Türleri	4.098		0,03	
		Fuel Oil Türleri	33		0,00	
		Diğer	220		0,48	
35	Denge Akaryakıt Dağıtım Pazarlama Petrol Ürünleri İthalat İhracat Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	78	3.916	0,00	0,0
		Motorin Türleri	3.066		0,02	
		Fuel Oil Türleri	704		0,04	
		Diğer	68		0,15	

Sıra No	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
36	GS Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.	Benzin Türleri	174	3.187	0,01	0,0
		Motorin Türleri	2.521		0,02	
		Fuel Oil Türleri	492		0,03	
		Diğer	0		0,00	
37	Cen Petrol Ürünleri Madeni Yağlar Dağıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	28	2.323	0,00	0,0
		Motorin Türleri	2.291		0,02	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	4		0,01	
38	Akdoğan Petrol Ürünleri Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	183	2.234	0,01	0,0
		Motorin Türleri	1.995		0,01	
		Fuel Oil Türleri	56		0,00	
		Diğer	0		0,00	
39	Standart Yağ Gaz Petrol Ürünleri Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	94	1.804	0,00	0,0
		Motorin Türleri	1.710		0,01	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
40	Parkoil Petrol Ürünleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	122	1.460	0,01	0,0
		Motorin Türleri	1.044		0,01	
		Fuel Oil Türleri	288		0,02	
		Diğer	6		0,01	
41	Güvengaz Petrol Ürünleri Enr,Sist.Doğalgaz.İnş.Teks.Taş.San.A.Ş.	Benzin Türleri	9	1.169	0,00	0,0
		Motorin Türleri	941		0,01	
		Fuel Oil Türleri	219		0,01	
		Diğer	0		0,00	
42	Gören Petrol Depoculuk ve Nakliyat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Benzin Türleri	119	599	0,01	0,0
		Motorin Türleri	480		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
43	Marpet Otomotiv Akaryakıt Madeni Yağ İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	122	174	0,00	0,3
		Motorin Türleri	52		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
44	Ağpaş Petrol Ürünleri Pazarlama Sanayi Ticaret ve Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
45	Gürpet Petrol Ürünleri Pazarlama Madencilik Nakliyat Otomotiv Tarım Ürünleri Tekstil Sanayi ve Dış Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
46	Habaş Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
47	Karahana Nakliyat Hafriyat Petrol Ürünleri Otomotiv Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
48	Link Kimya Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
49	Mabanaft Enerji Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
50	Orsan Ambalaj Gıda Petrol İnşaat ve Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	

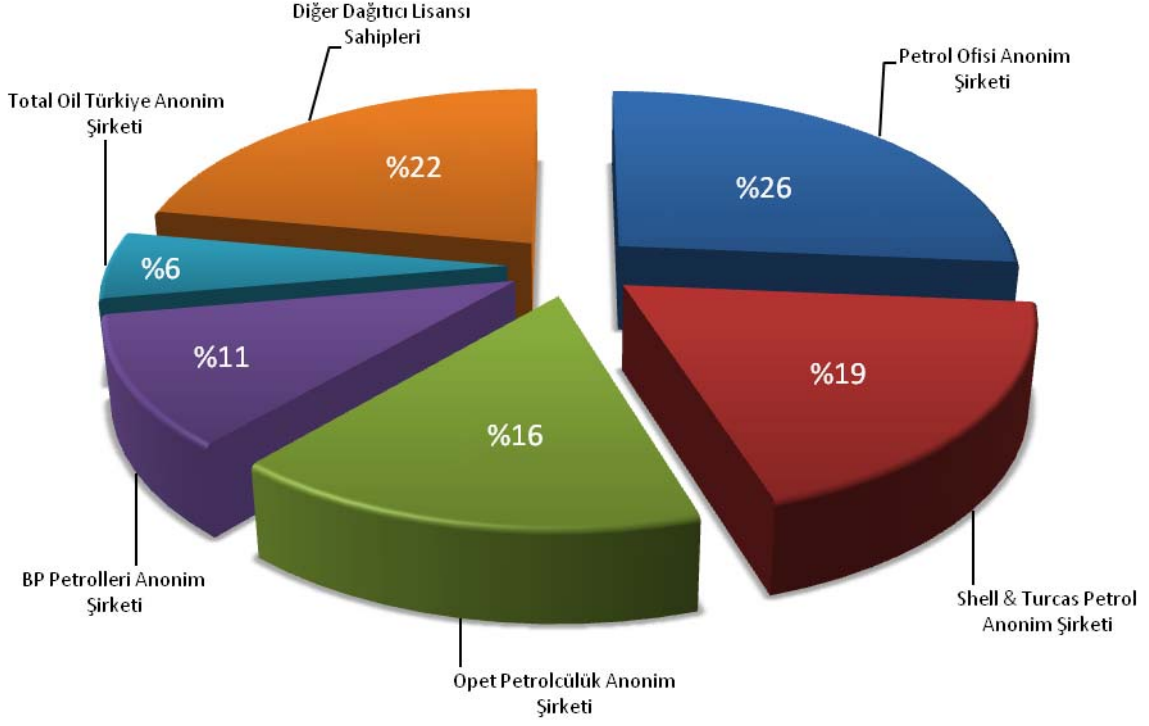
Sıra No	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
51	Pars Petrol Madeni Yağlar İthalat İhracat Pazarlama Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
52	Petroteknik Petrol Sondaj İnş. San. A.Ş	Benzin Türleri	0	0	0,00	0,0
		Motorin Türleri	0		0,00	
		Fuel Oil Türleri	0		0,00	
		Diğer	0		0,00	
AKARYAKIT TÜRÜNE GÖRE TOPLAM		Benzin Türleri	2.187.892			
		Motorin Türleri	13.714.924			
		Fuel Oil Türleri	1.638.192			
		Diğer	45.853			
GENEL TOPLAM			17.586.861			

* Toplam akaryakıt satışları; yurtiçinde bayilere yapılan satışlar ve serbest kullanıcılara yapılan satışları içermektedir.

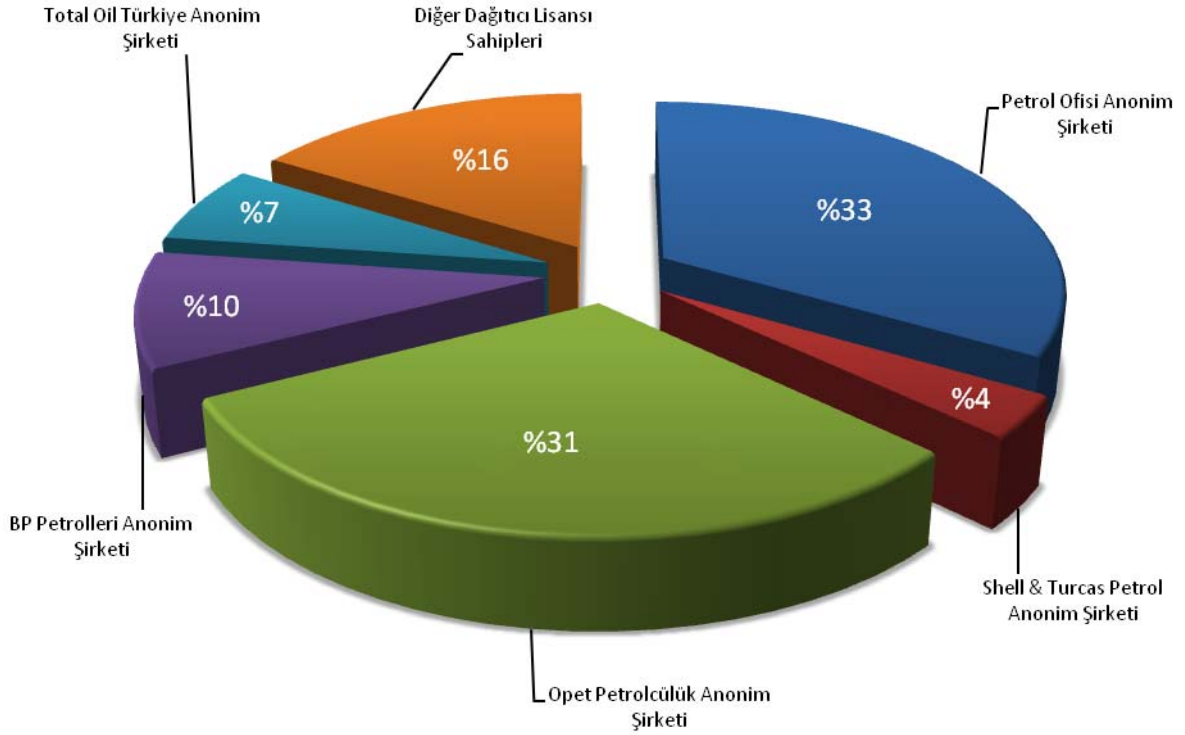
** Diğer başlığı altında Harmanlanan Etanol, Yakıt Nafta, Gazyağı, Otobiodizel ve Yakıtbiodizel yer almaktadır.

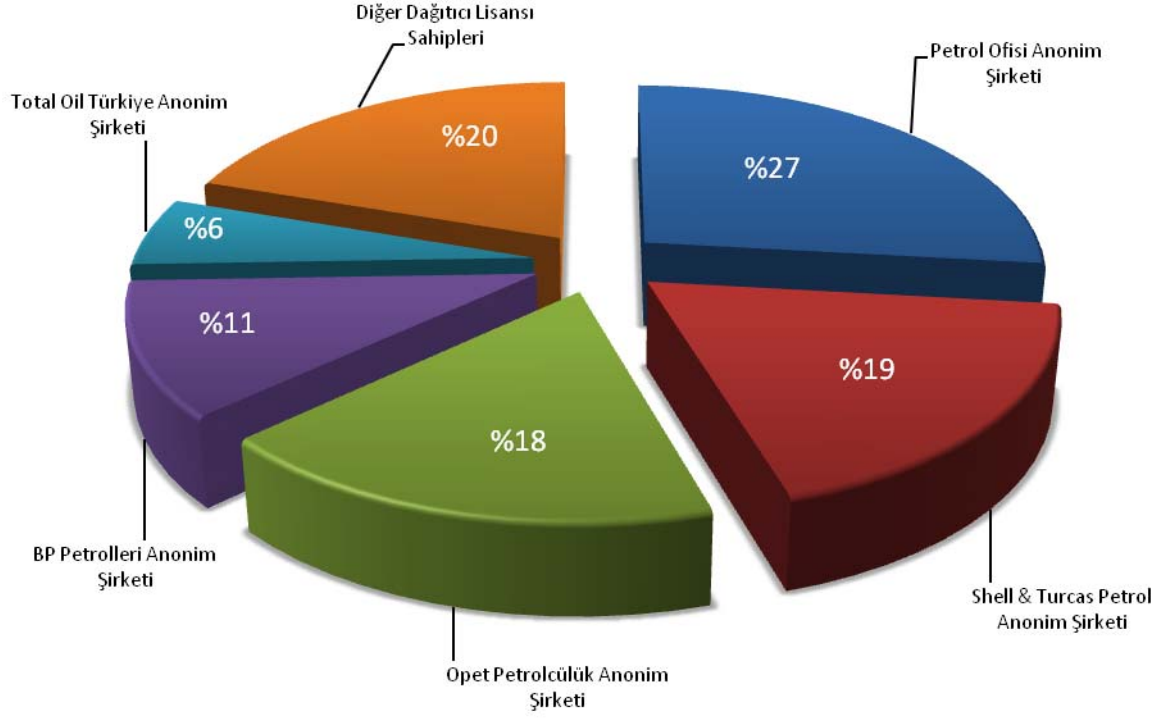
Şekil 7 - Benzin Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları

Şekil 8 - Motorin Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları

Şekil 9 – Fuel Oil Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları

Şekil 10 – Toplam Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Satış Oranları

Dağıtıcılar 2009 yılında, bayilere 2,2 milyon ton benzin, 12,6 milyon ton motorin ve 680 bin ton fuel oil türleri olmak üzere yaklaşık 15,5 milyon ton akaryakıt teslimi gerçekleştirmiştir. Dağıtıcı lisansı sahipleri tarafından bayilere yapılan teslimler Tablo 20’de verilmektedir.

Tablo 20 - Bayilere Yapılan Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Satışları

	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
1	Petrol Ofisi Anonim Şirketi	Benzin Türleri	521.659	4.109.970	23,9	26,5
		Motorin Türleri	3.362.219		26,6	
		Fuel Oil Türleri	213.965		31,5	
		Diğer	12.127		26,5	
2	Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	Benzin Türleri	627.597	2.778.150	28,7	17,9
		Motorin Türleri	2.145.122		17,0	
		Fuel Oil Türleri	4.787		0,7	
		Diğer	644		1,4	
3	Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	Benzin Türleri	364.218	2.597.835	16,7	16,7
		Motorin Türleri	2.077.501		16,5	
		Fuel Oil Türleri	129.656		19,1	
		Diğer	26.460		57,7	
4	BP Petrolleri Anonim Şirketi	Benzin Türleri	327.665	1.871.861	15,0	12,1
		Motorin Türleri	1.457.102		11,5	
		Fuel Oil Türleri	86.098		12,7	
		Diğer	996		2,2	

	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
5	Total Oil Türkiye Anonim Şirketi	Benzin Türleri	128.695	948.112	5,9	6,1
		Motorin Türleri	769.020		6,1	
		Fuel Oil Türleri	49.229		7,2	
		Diğer	1.168		2,5	
6	Akpert Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	44.345	449.418	2,0	2,9
		Motorin Türleri	363.337		2,9	
		Fuel Oil Türleri	41.547		6,1	
		Diğer	189		0,4	
7	Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	34.612	433.052	1,6	2,8
		Motorin Türleri	394.635		3,1	
		Fuel Oil Türleri	2.996		0,4	
		Diğer	809		1,8	
8	Bölünmez Petrolcülük Anonim Şirketi	Benzin Türleri	24.832	254.809	1,1	1,6
		Motorin Türleri	215.736		1,7	
		Fuel Oil Türleri	13.839		2,0	
		Diğer	402		0,9	
9	Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	Benzin Türleri	12.566	209.217	0,6	1,3
		Motorin Türleri	188.388		1,5	
		Fuel Oil Türleri	8.058		1,2	
		Diğer	205		0,4	
10	Balpet Petrol Ürünleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	6.594	163.982	0,3	1,1
		Motorin Türleri	144.316		1,1	
		Fuel Oil Türleri	12.682		1,9	
		Diğer	390		0,9	
11	Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.	Benzin Türleri	7.406	159.529	0,3	1,0
		Motorin Türleri	118.711		0,9	
		Fuel Oil Türleri	33.406		4,9	
		Diğer	6		0,0	
12	Eropet Akaryakıt Dağıtım Taşımacılık İnşaat Pazarlama Petrol Ürünleri İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	3.986	149.392	0,2	1,0
		Motorin Türleri	138.679		1,1	
		Fuel Oil Türleri	6.707		1,0	
		Diğer	20		0,0	
13	Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	7.229	140.039	0,3	0,9
		Motorin Türleri	121.774		1,0	
		Fuel Oil Türleri	10.882		1,6	
		Diğer	154		0,3	
14	Kadooğlu Petrolcülük Taşımacılık Ticaret Sanayi İthalat ve İhracat Anonim Şirketi	Benzin Türleri	6.269	137.032	0,3	0,9
		Motorin Türleri	121.695		1,0	
		Fuel Oil Türleri	9.068		1,3	
		Diğer	0		0,0	
15	Petline Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.	Benzin Türleri	9.377	111.343	0,4	0,7
		Motorin Türleri	97.578		0,8	
		Fuel Oil Türleri	4.325		0,6	
		Diğer	63		0,1	
16	Starpert Garzan Akaryakıt Dağıtım Pazarlama Anonim Şirketi	Benzin Türleri	5.872	109.629	0,3	0,7
		Motorin Türleri	94.952		0,8	
		Fuel Oil Türleri	8.756		1,3	
		Diğer	49		0,1	
17	Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	4.829	98.300	0,2	0,6
		Motorin Türleri	90.035		0,7	
		Fuel Oil Türleri	3.436		0,5	
		Diğer	0		0,0	
18	Kaleli Best Oil Petrolcülük Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	3.441	90.992	0,2	0,6
		Motorin Türleri	81.312		0,6	
		Fuel Oil Türleri	5.508		0,8	
		Diğer	731		1,6	
19	Lukoil Eurasia Petrol Anonim Şirketi	Benzin Türleri	6.390	83.950	0,3	0,5
		Motorin Türleri	77.172		0,6	
		Fuel Oil Türleri	381		0,1	
		Diğer	7		0,0	

	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
20	Can Aslan Petrolcülük San. A.Ş.	Benzin Türleri	5.432	82.754	0,2	0,5
		Motorin Türleri	66.193		0,5	
		Fuel Oil Türleri	11.099		1,6	
		Diğer	30		0,1	
21	N-Pet Petrol Ürünleri Pazarlama Nakliye Sanayi Ticaret ve Dağıtım Ltd.Şti.	Benzin Türleri	5.724	80.468	0,3	0,5
		Motorin Türleri	71.957		0,6	
		Fuel Oil Türleri	2.715		0,4	
		Diğer	72		0,2	
22	Yalçinkaya Petrol Ürünleri Pazarlama Dağıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	3.474	69.527	0,2	0,4
		Motorin Türleri	58.931		0,5	
		Fuel Oil Türleri	7.122		1,0	
		Diğer	0		0,0	
23	TP Petrol Dağıtım Limited Şirketi	Benzin Türleri	4.623	69.075	0,2	0,4
		Motorin Türleri	62.441		0,5	
		Fuel Oil Türleri	1.938		0,3	
		Diğer	73		0,2	
24	Erk Petrol Yatırımları Anonim Şirketi	Benzin Türleri	4.792	63.695	0,2	0,4
		Motorin Türleri	58.902		0,5	
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
		Diğer	1		0,0	
25	Delta Akaryakıt Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	3.853	52.016	0,2	0,3
		Motorin Türleri	45.557		0,4	
		Fuel Oil Türleri	2.559		0,4	
		Diğer	47		0,1	
26	Teco Petrolcülük Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	2.549	40.069	0,1	0,3
		Motorin Türleri	35.514		0,3	
		Fuel Oil Türleri	1.998		0,3	
		Diğer	8		0,0	
27	Birleşik Petrol Anonim Şirketi	Benzin Türleri	1.846	40.014	0,1	0,3
		Motorin Türleri	37.441		0,3	
		Fuel Oil Türleri	700		0,1	
		Diğer	27		0,1	
28	İnter-Oil Petrol Dağıtım Nak. ve Tur. İç ve Dış Tic.Paz.A.Ş.	Benzin Türleri	660	18.622	0,0	0,1
		Motorin Türleri	16.857		0,1	
		Fuel Oil Türleri	1.105		0,2	
		Diğer	0		0,0	
29	Ozan Enerji Lpg Akaryakıt Dağıtım ve Nakliye Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	590	10.695	0,0	0,1
		Motorin Türleri	10.105		0,1	
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
		Diğer	0		0,0	
30	Türkoil Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret ve Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	330	9.479	0,0	0,1
		Motorin Türleri	9.076		0,1	
		Fuel Oil Türleri	73		0,0	
		Diğer	0		0,0	
31	MMG Petrol Dağıtım ve Paz. İç ve Dış Tic. A.Ş.	Benzin Türleri	163	7.184	0,0	0,0
		Motorin Türleri	3.382		0,0	
		Fuel Oil Türleri	2.767		0,4	
		Diğer	872		1,9	
32	Damla Petrol İnşaat Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	1.126	6.400	0,1	0,0
		Motorin Türleri	5.169		0,0	
		Fuel Oil Türleri	105		0,0	
		Diğer	0		0,0	
33	Pasifik Liman İşletmeleri İşlt.Den.Ulus.Den.Taş.Pet.ÜR.Tic.Ltd.Şti	Benzin Türleri	536	5.784	0,0	0,0
		Motorin Türleri	5.238		0,0	
		Fuel Oil Türleri	10		0,0	
		Diğer	0		0,0	
34	Goldser Turizm Otelcilik ve Petrol San. Tic. A.Ş.	Benzin Türleri	207	4.558	0,0	0,0
		Motorin Türleri	4.098		0,0	
		Fuel Oil Türleri	33		0,0	
		Diğer	220		0,5	

	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
35	Denge Akaryakıt Dağıtım Pazarlama Petrol Ürünleri İthalat İhracat Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	78	3.916	0,0	0,0
		Motorin Türleri	3.066		0,0	
		Fuel Oil Türleri	704		0,1	
		Diğer	68		0,1	
36	GS Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.	Benzin Türleri	174	3.187	0,0	0,0
		Motorin Türleri	2.521		0,0	
		Fuel Oil Türleri	492		0,1	
		Diğer	0		0,0	
37	Cen Petrol Ürünleri Madeni Yağlar Dağıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	28	2.323	0,0	0,0
		Motorin Türleri	2.291		0,0	
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
		Diğer	4		0,0	
38	Akdoğan Petrol Ürünleri Dağıtım Anonim Şirketi	Benzin Türleri	183	2.234	0,0	0,0
		Motorin Türleri	1.995		0,0	
		Fuel Oil Türleri	56		0,0	
		Diğer	0		0,0	
39	Standart Yağ Gaz Petrol Ürünleri Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Benzin Türleri	94	1.804	0,0	0,0
		Motorin Türleri	1.710		0,0	
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
		Diğer	0		0,0	
40	Parkoil Petrol Ürünleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	122	1.460	0,0	0,0
		Motorin Türleri	1.044		0,0	
		Fuel Oil Türleri	288		0,0	
		Diğer	6		0,0	
41	Güvengaz Petrol Ürünleri Enr,Sist.Doğalgaz.İnş.Teks.Taş.San.A.Ş.	Benzin Türleri	9	1.169	0,0	0,0
		Motorin Türleri	941		0,0	
		Fuel Oil Türleri	219		0,0	
		Diğer	0		0,0	
42	Gören Petrol Depoculuk ve Nakliyat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Benzin Türleri	119	599	0,0	0,0
		Motorin Türleri	480		0,0	
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
		Diğer	0		0,0	
43	Marpet Otomotiv Akaryakıt Madeni Yağ İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Benzin Türleri	122	174	0,0	0,0
		Motorin Türleri	52		0,0	
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
		Diğer	0		0,0	
AKARYAKIT TÜRÜNE GÖRE TOPLAM		Benzin Türleri	2.185.514			
		Motorin Türleri	12.616.214			
		Fuel Oil Türleri	679.309			
		Diğer	45.848			
GENEL TOPLAM			15.526.885			

*Diğer başlığı altında Harmanlanan Etanol, Yakıt Nafta, Gazyağı, Otobiodizel ve Yakıtbiodizel yer almaktadır.

Dağıtıcı lisansı sahiplerinin serbest kullanıcılara teslimleri ise, 1,1 milyon ton motorin ve 950 bin ton fuel oil türleri olmak üzere yaklaşık 2,05 milyon ton akaryakıt olarak gerçekleşmiştir. Dağıtıcı lisans sahipleri tarafından serbest kullanıcılara yapılan teslim miktarları Tablo 21’de verilmektedir.

Tablo 21 - Serbest Kullanıcılara Yapılan Akaryakıt Türlerine Göre Dağıtıcı Satışları

	Firma Adı	Akaryakıt Türü	Satış Miktarı (ton)	Genel Toplam (ton)	Piyasa Payı (%)	Genel Piyasa Payı (%)
1	Petrol Ofisi Anonim Şirketi	Motorin Türleri	256.073	589.247	23,3	28,6
		Fuel Oil Türleri	333.174		34,7	
2	Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	Motorin Türleri	131.024	501.721	11,9	24,4
		Fuel Oil Türleri	370.697		38,7	
3	Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	Motorin Türleri	434.639	488.187	39,6	23,7
		Fuel Oil Türleri	53.548		5,6	
4	TP Petrol Dağıtım Anonim Şirketi	Motorin Türleri	180.551	247.253	16,4	12,0
		Fuel Oil Türleri	66.702		7,0	
5	BP Petrolleri Anonim Şirketi	Motorin Türleri	45.873	119.304	4,2	5,8
		Fuel Oil Türleri	73.431		7,7	
6	Total Oil Türkiye Anonim Şirketi	Motorin Türleri	9.726	70.089	0,9	3,4
		Fuel Oil Türleri	60.363		6,3	
7	Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	Motorin Türleri	18.677	18.677	1,7	0,9
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
8	Delta Akaryakıt Ticaret Anonim Şirketi	Motorin Türleri	10.667	10.667	1,0	0,5
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
9	Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Motorin Türleri	9.793	9.793	0,9	0,5
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
10	Balpet Petrol Ürünleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Motorin Türleri	1.687	1.687	0,2	0,1
		Fuel Oil Türleri	0		0,0	
11	Can Aslan Petrolcülük San. A.Ş.	Motorin Türleri	0	968	0,0	0,0
		Fuel Oil Türleri	968		0,1	
AKARYAKIT TÜRÜNE GÖRE TOPLAM		Motorin Türleri	1.098.710			
		Fuel Oil Türleri	958.883			
GENEL TOPLAM			2.057.593			

2009 yılında dağıtıcılar arası ticaret toplamda 1,2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 01/07/2009 tarihi itibarıyla dağıtıcılar arası ticaretin beyana dayalı olarak yapılmasına imkan tanınması sonucunda ticaret hacminde ciddi bir artış gözlemlenmiştir. Ticaret hacmi, yılın ilk yarısında 470 bin ton iken yılın ikinci yarısında %57,6 oranında bir artışla 740 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, dağıtıcılar arası ticaret hacminde bir önceki yıla göre %24,5 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 22 – Dağıtıcılar Arası Akaryakıt Satış Miktarları (ton)

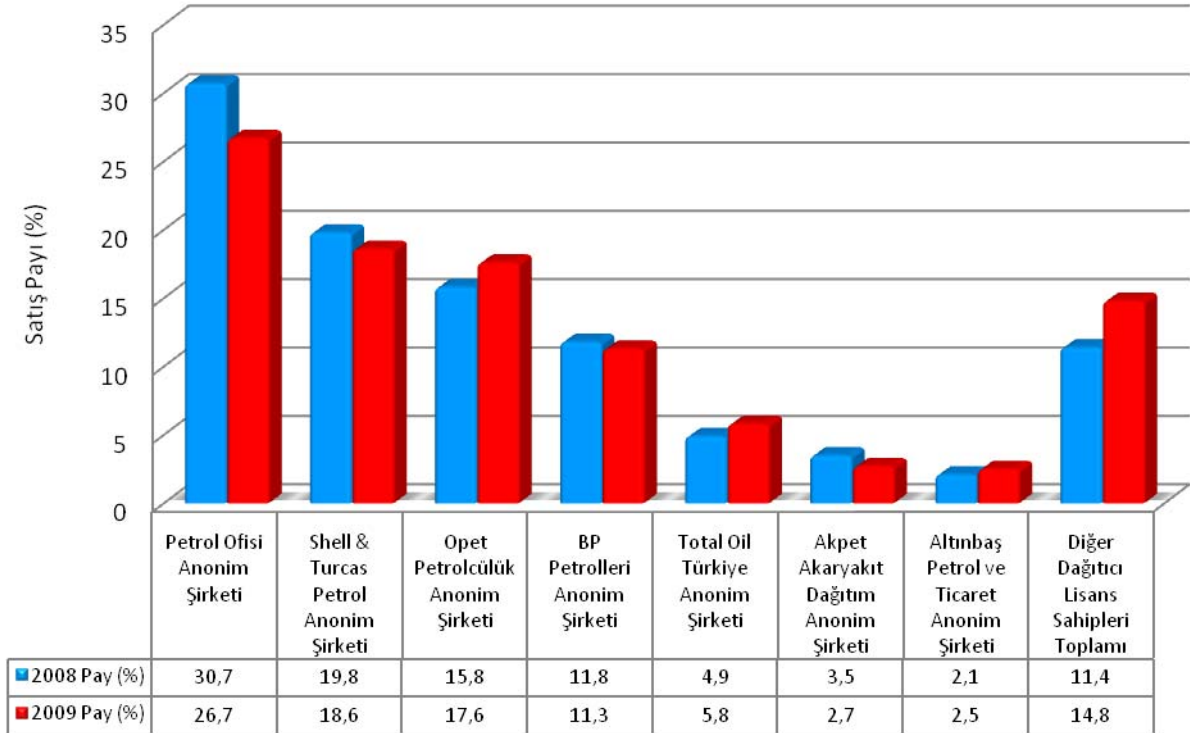
Sıra No	Şirket	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Genel Toplam
1	Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	17.988	17.543	26.294	27.825	26.999	20.218	26.119	24.589	17.026	28.404	29.348	28.385	290.738
2	BP Petrolleri Anonim Şirketi	16.464	11.890	21.376	17.910	19.861	16.242	29.147	32.279	21.032	33.225	28.538	42.152	290.116
3	Petrol Ofisi Anonim Şirketi	17.113	13.574	18.166	21.004	22.698	20.639	30.512	29.602	24.559	26.374	20.618	21.962	266.821
4	Total Oil Türkiye Anonim Şirketi	7.464	6.939	10.545	10.208	12.370	13.505	14.759	13.039	11.497	13.793	9.789	15.392	139.300
5	Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	3.787	4.199	8.002	5.285	5.954	3.560	11.263	9.245	3.175	7.608	4.112	3.534	69.724
6	Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	2.483	2.496	2.049	3.168	3.271	3.057	3.120	4.341	7.853	9.396	6.453	6.891	54.578
7	Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	258	296	366	432	517	336	6.523	6.691	4.508	6.292	8.773	8.384	43.376
8	Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	438	415	551	829	772	417	1.948	2.474	3.379	4.940	2.969	6.265	25.397
9	Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.	226	0	0	0	0	0	1.482	2.453	1.897	1.460	949	1.299	9.766
10	Balpet Petrol Ürünleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	317	389	298	415	229	336	380	498	1.200	1.520	1.477	1.298	8.357
11	Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.472	4.585	7.057
12	Starpet Garzan Akaryakıt Dağıtım Pazarlama Anonim Şirketi	0	0	0	1.000	0	0	0	0	0	3.000	0	0	4.000
13	GS Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.	0	0	0	0	0	0	795	1.268	318	1.200	0	0	3.581
14	TP Petrol Dağıtım Anonim Şirketi	0	0	0	0	0	0	119	0	0	92	225	0	436
15	Erk Petrol Yatırımları Anonim Şirketi	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	75	0	125
	Toplam	66.538	57.741	87.647	88.076	92.671	78.310	126.167	126.479	96.494	137.304	115.798	140.147	1.213.372

Pazar paylarına göre dağıtıcıların sıralamasına baktığımızda en büyük beş şirket sıralamasında bir değişiklik olmazken bu şirketlerin toplam piyasa payının %83'ten %80'e gerilediği görülmektedir. En büyük on şirkete baktığımızda ise şirketlerin toplam piyasa payının %92'den %90'a gerilediği görülmektedir.

Tablo 23 – Satışa göre ilk 10 Dağıtıcı Lisansı Sahibinin Sıralaması (*)

No	2008	Pay (%)	2009	Pay (%)
1	Petrol Ofisi Anonim Şirketi	30,7	Petrol Ofisi Anonim Şirketi	26,7
2	Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	19,8	Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	18,6
3	Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	15,8	Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	17,6
4	BP Petrolleri Anonim Şirketi	11,8	BP Petrolleri Anonim Şirketi	11,3
5	Total Oil Türkiye Anonim Şirketi	4,9	Total Oil Türkiye Anonim Şirketi	5,8
6	Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	3,5	Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	2,7
7	Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	2,1	Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	2,5
8	Bölünmez Petrolcülük Anonim Şirketi	1,3	TP Petrol Dağıtım Anonim Şirketi	1,8
9	Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	0,9	Bölünmez Petrolcülük Anonim Şirketi	1,4
10	Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama Anonim Şirketi	0,8	Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	1,2
	Diğer Dağıtıcı Lisans Sahibi Şirketler Toplamı	8,4	Diğer Dağıtıcı Lisans Sahibi Şirketler Toplamı	10,4

*Sadece bayilik ve serbest kullanıcı lisansı sahiplerine yapılan satışları kapsamaktadır.

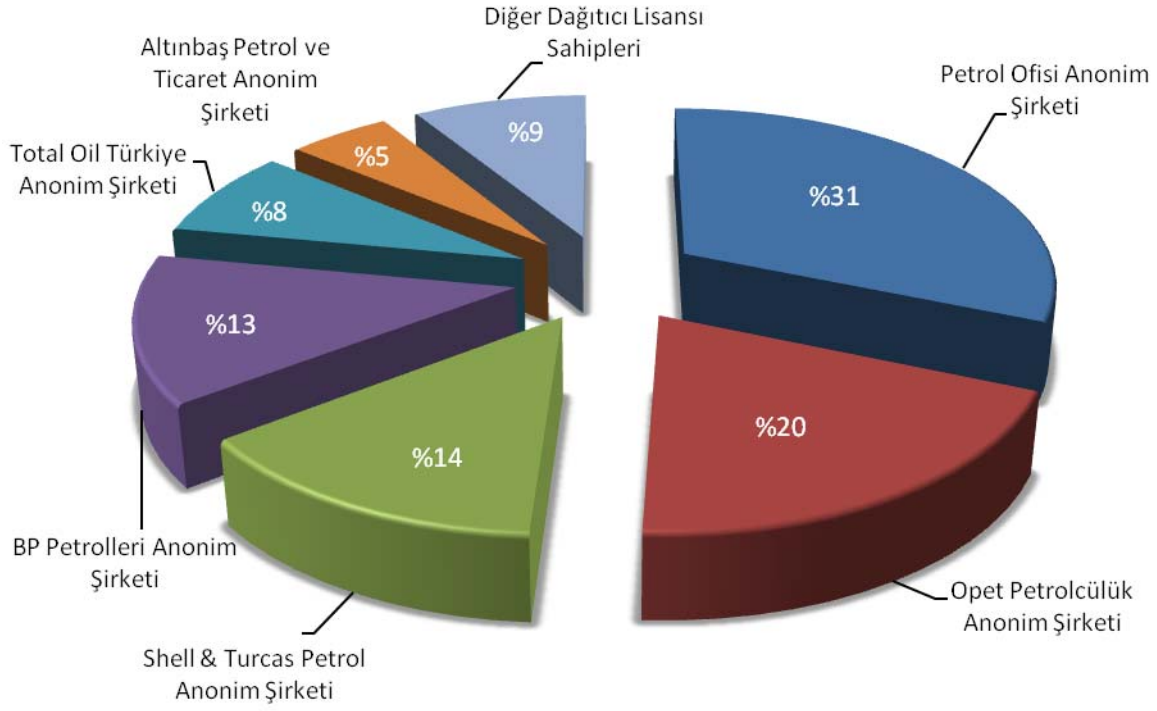
Şekil 11 - Satışa göre ilk 7 Dağıtıcı Lisansı Sahibinin 2008-2009 Payları

Tablo 24 – 2009 Yılı Dağıtıcı Lisansı Şirketlerin Akaryakıt Türü Bazında İthalat Miktarları (ton)

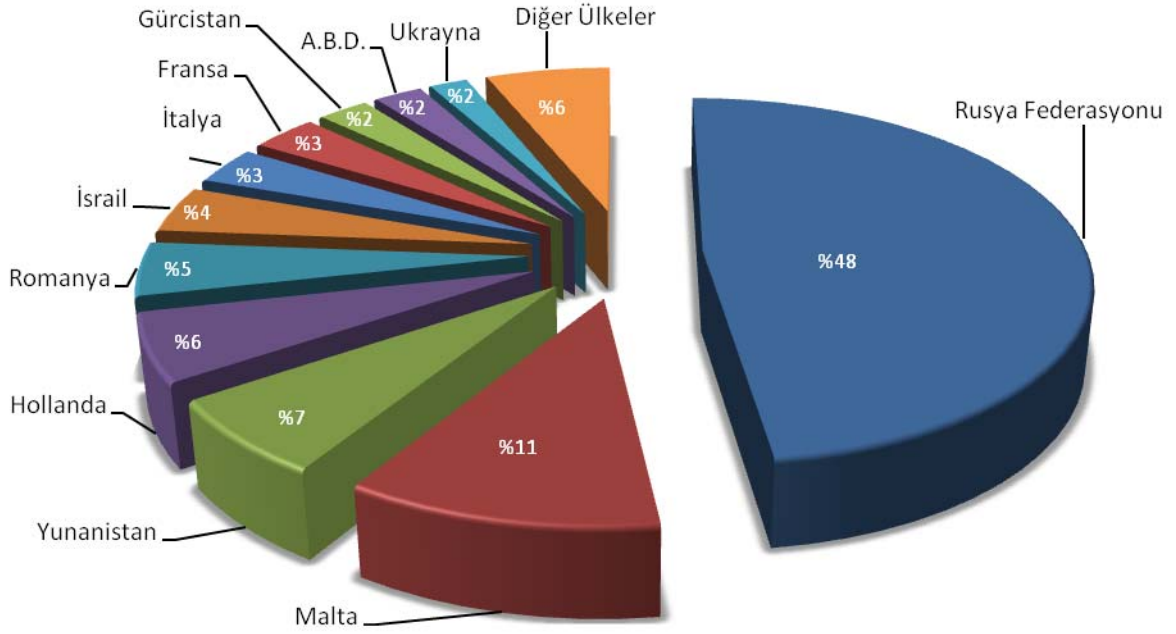
Firma Adı	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Kırsal Motorin	Motorin	Fuel Oil 3	Fuel Oil 5	Genel Toplam
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	0	1.949.399	174.193	0	0	2.123.592
Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	0	920.828	349.457	53.128	0	1.323.413
Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	77.392	630.508	206.715	0	14.400	929.015
BP Petrolleri Anonim Şirketi	74.083	581.706	221.690	0	28.680	906.159
Total Oil Türkiye Anonim Şirketi	34.856	395.241	114.653	0	0	544.750
Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	17.577	296.583	36.463	0	0	350.623
Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	0	175.083	0	0	0	175.083
Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	0	149.258	0	0	0	149.258
Balpet Petrol Ürünleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	0	83.475	5.000	2.401	0	90.876
Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama Anonim Şirketi	0	62.936	0	0	0	62.936
Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	0	36.822	0	0	0	36.822
Petline Petrol Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi	0	36.283	51	0	0	36.334
Can Aslan Petrolcülük Sanayi Anonim Şirketi	0	13.400	0	0	0	13.400
N-Pet Petrol Ürünleri Pazarlama Nakliye Sanayi Ticaret ve Dağıtım Limited Şirketi	0	12.018	0	0	0	12.018
TP Petrol Dağıtım Limited Şirketi	0	10.109	0	0	0	10.109
Lukoil Eurasia Petrol Anonim Şirketi	0	5.600	0	0	0	5.600
GS Petrol Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi	0	3.700	0	0	0	3.700
Genel Toplam	203.908	5.362.949	1.108.222	55.529	43.080	6.773.688

Tablo 25 – 2009 Yılı Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Ülkeler Bazında Akaryakıt İthalat Verileri (ton)

Ülkeler	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Kırsal Motorin	Motorin	Fuel Oil 3	Fuel Oil 5	Genel Toplam	Payı (%)
A.B.D.	-	65.518	97.284	-	-	162.802	2,40
Almanya	-	1.295	-	-	-	1.295	0,02
Azerbaycan	-	2.500	-	-	-	2.500	0,04
Belarus	-	11.000	5.000	-	-	16.000	0,24
Belçika	-	32.770	-	-	-	32.770	0,48
Birleşik Arap Emirlikleri	-	20.603	-	-	-	20.603	0,30
Bulgaristan	-	6.192	66.202	-	-	72.394	1,07
Danimarka	-	-	-	4.036	-	4.036	0,06
Fransa	1.608	197.307	22.833	-	-	221.748	3,27
Güney Kore	-	800	-	-	-	800	0,01
Gürcistan	-	163.447	7.391	-	-	170.838	2,52
Hırvatistan	-	8.065	-	-	-	8.065	0,12
Hindistan	-	-	86.113	-	-	86.113	1,27
Hollanda	28.586	347.822	26.479	-	-	402.887	5,95
İngiltere	-	47.600	51	-	-	47.651	0,70
İsrail	29.339	82.756	166.483	-	-	278.578	4,11
İtalya	14.225	180.902	17.960	-	14.005	227.092	3,35
Japonya	-	-	6.862	-	-	6.862	0,10
Kanada	-	2.971	915	-	-	3.886	0,06
Letonya	-	26.479	-	-	-	26.479	0,39
Malezya	-	-	31.681	-	-	31.681	0,47
Malta	-	704.524	23.501	16.344	-	744.369	10,99
Romanya	125.571	509	168.879	25.828	-	320.787	4,74
Rusya Federasyonu	-	3.216.406	-	2.401	29.075	3.247.882	47,95
Serbest Bölge	-	1.000	-	-	-	1.000	0,01
Singapur	-	-	1.100	-	-	1.100	0,02
Suudi Arabistan	-	35.395	-	-	-	35.395	0,52
Türkiye	-	12.583	-	-	-	12.583	0,19
Türkmenistan	-	-	-	6.920	-	6.920	0,10
Ukrayna	-	128.016	-	-	-	128.016	1,89
Yunanistan	4.579	66.489	379.488	-	-	450.556	6,65
Genel Toplam	203.908	5.362.949	1.108.222	55.529	43.080	6.773.688	

Şekil 12 – Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Akaryakıt İthalat Payları

Şekil 13 – Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Ülkelere Göre İthalat Payları

Tablo 26 – 2009 Yılı Ülkeler Bazında Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Toplam İhracat Verileri (ton)

Ülke	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Kırsal Motorin	Toplam
Fas	4.470	-	4.470
Gürcistan	-	7.905	7.905
Yunanistan	-	3.175	3.175
Rusya Federasyonu	-	3.562	3.562
İsrail	-	1.000	1.000
Genel Toplam	4.470	15.642	20.112

3.3 Hizmet Faaliyetleri

Hizmet faaliyetleri kapsamında, depolama ve taşıma faaliyetleri ele alınmıştır.

3.3.1 Depolama Faaliyetleri

2009 yılı sonu itibarıyla güncel olan depolama lisans bilgileri Tablo 27’de yer almaktadır.

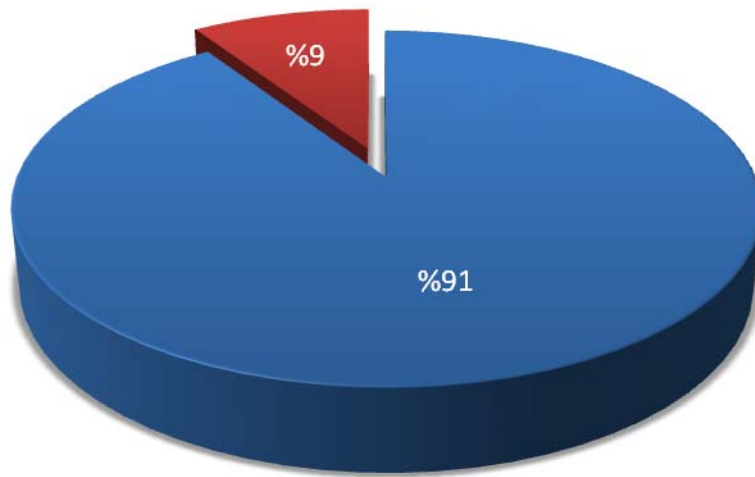
Tablo 27 - 2009 Yılı Sonu İtibariyle Depolama Lisansları ve Depolama Kapasiteleri

Firma Adı	İli	Verildiği Tarih	Süre	Kapasite (m ³)
Askar Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama Limited Şirketi	GAZİANTEP	21.12.2004	15 Yıl	8.661
Solventaş Teknik Depolama A.Ş.	KOCAELİ	17.02.2005	15 Yıl	73.157
Poliport Kimya Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	KOCAELİ	24.02.2005	15 Yıl	17.100
ATAŞ Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş.	MERSİN	08.04.2005	15 Yıl	550.746
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	ANTALYA	08.04.2005	15 Yıl	108.769
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	TRABZON	08.04.2005	15 Yıl	78.242
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	MERSİN	08.04.2005	15 Yıl	109.870
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	KOCAELİ	08.04.2005	15 Yıl	242.987
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	İZMİR	08.04.2005	15 Yıl	165.325
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	İSTANBUL	08.04.2005	15 Yıl	101.523
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	KIRIKKALE	08.04.2005	15 Yıl	19.702
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	HATAY	08.04.2005	15 Yıl	98.282
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	SAMSUN	08.04.2005	15 Yıl	54.289
Pet-Line Petrol Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi	KOCAELİ	14.04.2005	15 Yıl	20.773
Pet-Line Petrol Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi	KIRIKKALE	14.04.2005	15 Yıl	5.841
Gören Petrol Depoculuk ve Nakliyat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	KOCAELİ	21.04.2005	15 Yıl	11.758
Anadolu Uluslararası Ticaret ve Taşımacılık A.Ş.	İSTANBUL	21.04.2005	6 Yıl	31.200
Çekisan Depolama Hizmetleri Limited Şirketi	İSTANBUL	21.04.2005	15 Yıl	75.640
Çekisan Depolama Hizmetleri Limited Şirketi	ANTALYA	21.04.2005	15 Yıl	36.805
Opet Petrolcülük Anonim Şirketi Kocaeli	KOCAELİ	21.04.2005	15 Yıl	37.500

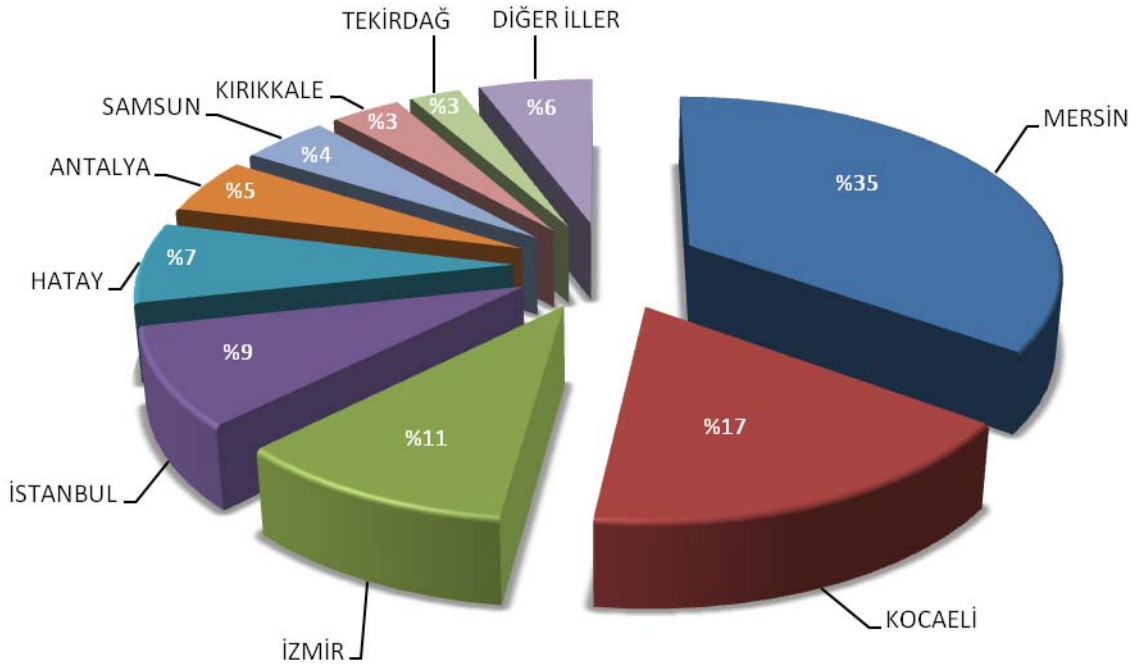
Firma Adı	İli	Verildiği Tarih	Süre	Kapasite (m ³)
Opet Petrolcülük Anonim Şirketi İzmir	İZMİR	21.04.2005	15 Yıl	56.598
Opet Petrolcülük Anonim Şirketi Mersin	MERSİN	21.04.2005	15 Yıl	240.000
Total Oil Türkiye A.Ş. İzmir	İZMİR	21.04.2005	15 Yıl	127.345
Total Oil Türkiye A.Ş.	İSTANBUL	21.04.2005	15 Yıl	47.050
Total Oil Türkiye A.Ş.	KOCAELİ	21.04.2005	15 Yıl	104.880
Ambarlı Depolama Hizmetleri Limited Şirketi	İSTANBUL	28.04.2005	15 Yıl	60.733
Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.	KOCAELİ	28.04.2005	15 Yıl	32.000
Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.	KIRIKKALE	28.04.2005	15 Yıl	27.400
Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.	MERSİN	28.04.2005	15 Yıl	28.516
Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.	İZMİR	28.04.2005	15 Yıl	14.000
Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.	BATMAN	28.04.2005	15 Yıl	5.000
Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.	HATAY	28.04.2005	15 Yıl	83.820
Siyam Petrolcülük Sanayi ve Ticaret A.Ş.	MERSİN	28.04.2005	15 Yıl	96.400
Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri Anonim Şirketi	ARTVİN	28.04.2005	15 Yıl	37.000
Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama Anonim Şirketi	MERSİN	28.04.2005	15 Yıl	41.208
Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	MERSİN	28.04.2005	15 Yıl	94.880
Altintel Melamin Sanayi A.Ş.	KOCAELİ	28.04.2005	15 Yıl	41.100
İzgin Depolama Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	KOCAELİ	04.05.2005	15 Yıl	1.170
Denge Petrol Sanayi ve Ticaret İthalat İhracat Pazarlama Limited Şirketi	ANKARA	04.05.2005	15 Yıl	28.419
GS Petrol Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi	İZMİR	12.05.2005	15 Yıl	12.064
Turkish Petroleum International Company Limited	ŞIRNAK	09.06.2005	15 Yıl	10.000
Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama Anonim Şirketi	KIRIKKALE	15.12.2005	15 Yıl	2.785
Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	KIRIKKALE	09.02.2006	15 Yıl	12.000
The Shell Company Of Turkey Limited Merkezi Londra Türkiye Şubesi	İSTANBUL	11.05.2006	15 Yıl	54.135
Bölünmez Petrolcülük Anonim Şirketi	DENİZLİ	26.05.2006	15 Yıl	460
Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	SAMSUN	26.05.2006	15 Yıl	46.950
Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	TEKİRDAĞ	26.05.2006	15 Yıl	203.038
Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	KOCAELİ	28.06.2006	15 Yıl	28.144
Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	İZMİR	28.06.2006	15 Yıl	11.520
Yılport Konteyner Terminali ve Liman İşletmeleri Anonim Şirketi	KOCAELİ	21.09.2006	15 Yıl	10.370
Güvengaz Pet. Ür. Enj. Sist. Doğalgaz İnş. Taah. Teks. Taş. San. ve Tic. A.Ş.	BARTIN	23.11.2006	15 Yıl	9.326
Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	İZMİR	29.03.2007	15 Yıl	53.109
Damla Petrol Ticaret Turizm Limited Şirketi	KIRIKKALE	25.05.2007	15 Yıl	11.000
Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	KIRIKKALE	05.07.2007	15 Yıl	20.100
Opet Petrolcülük Anonim Şirketi	GİRESUN	03.08.2007	15 Yıl	43.130
Lukoil Eurasia Petrol Anonim Şirketi	KOCAELİ	06.09.2007	15 Yıl	9.898
ATAŞ Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş.	MERSİN	27.09.2007	15 Yıl	19.586
Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	HATAY	22.11.2007	15 Yıl	18.558
Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	KOCAELİ	13.12.2007	15 Yıl	23.160
Mobil Oil Türk Anonim Şirketi	ANTALYA	17.01.2008	15 Yıl	6.436
BP Petrolleri Anonim Şirketi	İSTANBUL	17.01.2008	15 Yıl	7.535
The Shell Company Of Turkey Limited Merkezi Londra Türkiye Şubesi	İZMİR	17.01.2008	15 Yıl	1.600
The Shell Company Of Turkey Limited Merkezi Londra Türkiye Şubesi	MUĞLA	17.01.2008	15 Yıl	2.000
Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	BATMAN	24.01.2008	15 Yıl	4.770

Firma Adı	İli	Verildiği Tarih	Süre	Kapasite (m ³)
Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	MUĞLA	14.02.2008	15 Yıl	1.541
TP Petrol Dağıtım Limited Şirketi	KIRIKKALE	21.02.2008	15 Yıl	20.719
Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	ANTALYA	28.02.2008	1 Yıl	3.114
Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	ANTALYA	20.03.2008	15 Yıl	24.350
Nergis Petrol Madencilik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	MERSİN	29.05.2008	15 Yıl	126.119
Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	KOCAELİ	14.08.2008	15 Yıl	51.250
TP Petrol Dağıtım Limited Şirketi	HATAY	06.11.2008	15 Yıl	94.000
Kadooğlu Petrolcülük Taşımacılık Ticaret Sanayi İthalat ve İhracat A.Ş.	MERSİN	16.12.2008	15 Yıl	96.675
Motoil Uluslararası Taşımacılık ve Petrol Ürünleri Denizcilik Ticaret A.Ş.	HATAY	25.12.2008	15 Yıl	12.530
Samsun Akaryakıt Depolama Anonim Şirketi	SAMSUN	28.05.2009	15 Yıl	41.443
Can Aslan Petrolcülük Sanayi Anonim Şirketi	MERSİN	07.05.2009	1 Yıl	65.159
Eropet Akaryakıt Dağ. Taş. İnş. Paz. Pet. Ür. İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti.	KIRIKKALE	15.04.2009	15 Yıl	22.444
Akpet Akaryakıt Dağıtım Anonim Şirketi	SAMSUN	15.04.2009	15 Yıl	41.004
Shell & Turcas Petrol Anonim Şirketi	ANTALYA	15.04.2009	15 Yıl	32.807
Altınbaş Petrol ve Ticaret Anonim Şirketi	KOCAELİ	19.03.2009	15 Yıl	16.460
Garzan Petrol Nakliyat Kuyumculuk İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti.	MARDİN	05.03.2009	15 Yıl	3.931
Starpet Garzan Akaryakıt Dağıtım Pazarlama Anonim Şirketi	KIRIKKALE	18.02.2009	15 Yıl	4.294
Petrol Ofisi Anonim Şirketi	BATMAN	29.01.2009	15 Yıl	7.416
TOPLAM				4.206.196

Buna göre; 2008 sonu itibarıyla söz konusu kapasite 3.951.124 m³ olup, 2009 sonu itibarı ile depolama lisansları kapsamındaki depolama kapasitesi 4.206.196 m³ tür.

■ Gümrüksüz Depo ■ Gümrüklü Depo

Şekil 14 – İllere Göre Depolama Kapasite Payları

Şekil 14’te görüldüğü üzere, en yüksek depolama kapasitesine sahip üç il sırasıyla Mersin, Kocaeli ve İzmir’dir.

Tablo 28 – 2009 Sonu İtibariyle Depolama Alt Başlığı Olan Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Depolama Kapasiteleri (m³)

Adı	İli	Statü	Kapasite (m ³)
Kaleli Best Oil Petrolcülük Ticaret Limited Şirketi	Kırıkkale	Gümrüklü	4.730
Turkuaz Petrol Ürünleri Anonim Şirketi	Kırıkkale	Gümrüklü	7.766
BP Petrolleri Anonim Şirketi	Bursa	Antrepo	26.381
Goldser Turizm Otelcilik ve Petrol Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	Gaziantep	Gümrüklü	4.483
Bölünmez Petrolcülük Anonim Şirketi	Ankara	Gümrüklü	715
Orsan Ambalaj Gıda Petrol İnşaat ve Taşımacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kilis	Gümrüklü	9.760
Toplam			53.835

Tablo 29 - 2009 Sonu İtibariyle Rafineri Lisansı Sahiplerinin Depolama Kapasiteleri (m³)

Rafineri Adı	Ürün ve Ara Ürün	Ham Petrol	Toplam
Tüpraş Batman Rafinerisi	118.000	29.000	147.000
Tüpraş Kırıkkale Rafinerisi	600.000	413.000	1.013.000
Tüpraş İzmir Rafinerisi	948.000	468.000	1.416.000
Tüpraş İzmit Rafinerisi	758.000	719.000	1.477.000
GENEL TOPLAM	2.424.000	1.629.000	4.053.000

Rafinerilerin depolama kapasitelerinde 2008 yılına göre bir değişiklik olmamıştır.

3.3.2 Taşıma Faaliyetleri

Tablo 30 - Taşıma Kapasiteleri (Demiryolu - Denizyolu)

	Denizyolu (netton)			Demiryolu (ton)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Kapasite	393.905	359.284	339.700	33.623	44.262	44.262

Denizyolu Taşıma Lisanslarındaki kapasitesinde önemli bir değişim gözlemlenmemektedir. Buna karşın demiryolu kapasitesi bir önceki yıl ile eşittir. 2009 yılında alınmış herhangi bir demiryolu lisansı bulunmamaktadır.

4 FİYAT HAREKETLERİ

Fiyat hareketleri ticari faaliyetler ve hizmet faaliyetleri başlıkları altında incelenecektir.

4.1 Ticari Faaliyetler

Ticari faaliyetler kapsamında, akaryakıt toptan fiyatı (rafineri çıkış fiyatı), akaryakıt dağıtım fiyatı (dağıtıcı şirket depo çıkış fiyatı), akaryakıt bayi fiyatı (tavan pompa satış fiyatı) ve Avrupa Birliği pompa satış fiyatı ele alınacaktır.

4.1.1 Akaryakıt Toptan Fiyatları

Tablo 31, 32 ve 33'te sırasıyla; Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Fuel Oil 6 ürünleri için 2007, 2008 ve 2009 yıllarında seçilmiş tarihlere ait vergili ve vergisiz fiyatlar ve söz konusu fiyatların artış oranları yer almaktadır.

Tablo 31 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Toptan Satış Fiyatı (Rafineri Ortalama Fiyatı)

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,62	0,76	0,47	0,88	22,58	-38,16	87,23
Vergili	2,35	2,64	2,32	3,27	12,34	-12,12	40,95

01/01/2005 tarihinden itibaren petrol piyasasında akaryakıt fiyatları serbest piyasa koşulları altında oluşmaya başlamıştır. Fiyatlar, 2007 yılı sonunda, aynı yılın başına göre yaklaşık olarak %20 oranında artış göstermiştir. 2008 yılında ise bu artış, küresel ekonomik kriz nedeniyle yerini yaklaşık %40'lık bir düşüşe bırakmış, 2009 yılında ise fiyat tekrar artış sürecine girmiştir.

Tablo 32 - Motorin Toptan Satış Fiyatı (Rafineri Ortalama Fiyatı)

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,73	0,89	0,68	0,89	21,92	-23,60	30,88
Vergili	1,96	2,22	1,99	2,59	13,27	-10,36	30,15

Motorin toptan fiyatlarındaki en yüksek artış geçtiğimiz üç yıl içerisinde 2009 yılında gerçekleşmiştir.

Tablo 33 - Fuel Oil 6 Toptan Fiyatı (Rafineri Ortalama Fiyatı)

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,39	0,54	0,27	0,71	38,46	-50,00	162,96
Vergili	0,70	0,90	0,58	1,11	28,57	-35,56	91,38

Fuel Oil 6 toptan fiyatları 2006 ve 2007 yıllarında yükseldikten sonra, 2008 yılında düşüş yaşamış ve diğer yakıtlarla orantılı olarak 2009 yılında tekrar yükselişe geçmiştir.

2009 yılında Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Fuel Oil 6 ürünlerinin, vergisiz ve vergili toptan fiyat değişimi Tablo 34'te yer almaktadır.

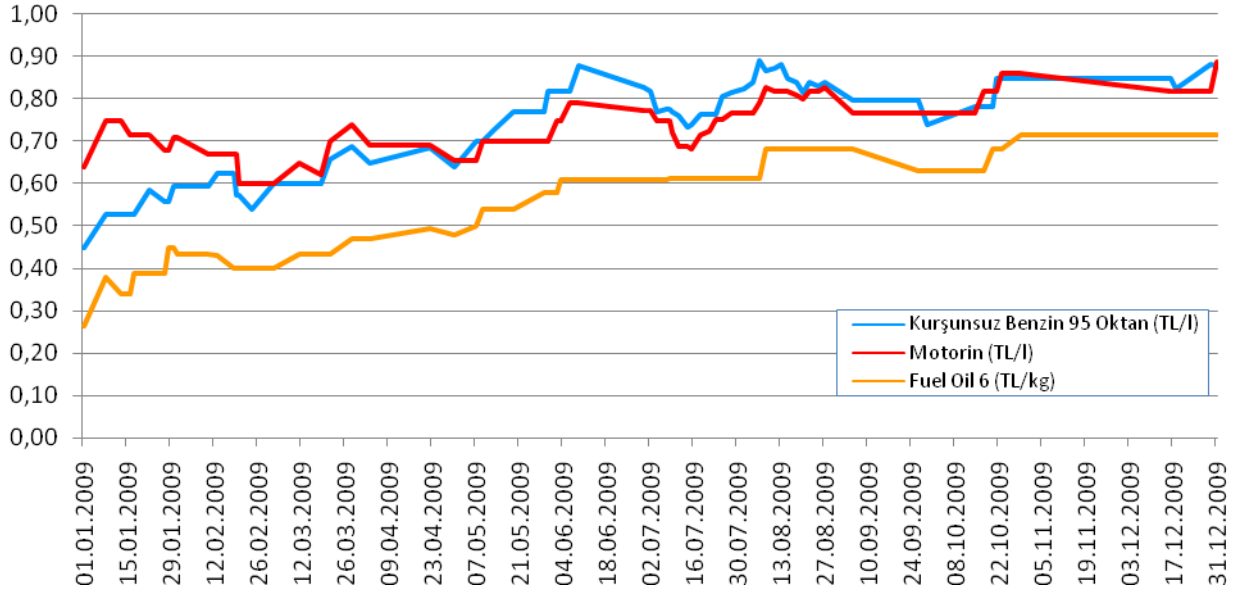
Tablo 34 – 2009 Yılı Toptan Fiyat Değişimi

Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
01.01.2009	0,45	0,64	0,27	2,29	1,94	0,58
08.01.2009	0,53	0,75	0,38	2,39	2,07	0,71
13.01.2009	0,53	0,75	0,34	2,39	2,07	0,67
16.01.2009	0,53	0,72	0,34	2,39	2,03	0,67
17.01.2009	0,53	0,72	0,39	2,39	2,03	0,73
22.01.2009	0,59	0,72	0,39	2,45	2,03	0,73
27.01.2009	0,56	0,68	0,39	2,42	1,99	0,73
28.01.2009	0,56	0,68	0,45	2,42	1,99	0,80
30.01.2009	0,60	0,71	0,45	2,46	2,03	0,80
31.01.2009	0,60	0,71	0,44	2,46	2,03	0,78
10.02.2009	0,60	0,67	0,44	2,46	1,98	0,78
13.02.2009	0,63	0,67	0,43	2,50	1,98	0,77
18.02.2009	0,63	0,67	0,40	2,50	1,98	0,74
19.02.2009	0,58	0,67	0,40	2,44	1,98	0,74
20.02.2009	0,58	0,60	0,40	2,44	1,90	0,74
24.02.2009	0,54	0,60	0,40	2,40	1,90	0,74
03.03.2009	0,60	0,60	0,40	2,47	1,90	0,74
11.03.2009	0,60	0,65	0,44	2,47	1,95	0,78
18.03.2009	0,60	0,62	0,44	2,47	1,92	0,78
21.03.2009	0,66	0,70	0,44	2,54	2,01	0,78
28.03.2009	0,69	0,74	0,47	2,58	2,06	0,82
03.04.2009	0,65	0,69	0,47	2,53	2,00	0,82
22.04.2009	0,69	0,69	0,50	2,57	2,00	0,85
30.04.2009	0,64	0,66	0,48	2,52	1,96	0,83
07.05.2009	0,70	0,66	0,50	2,59	1,96	0,86
09.05.2009	0,70	0,70	0,54	2,59	2,01	0,90
13.05.2009	0,73	0,70	0,54	2,62	2,01	0,90
19.05.2009	0,77	0,70	0,54	2,67	2,01	0,90
29.05.2009	0,77	0,70	0,58	2,67	2,01	0,95
30.05.2009	0,82	0,70	0,58	2,73	2,01	0,95
02.06.2009	0,82	0,75	0,58	2,73	2,07	0,95
03.06.2009	0,82	0,75	0,61	2,73	2,07	0,99
06.06.2009	0,82	0,79	0,61	2,73	2,12	0,99
09.06.2009	0,88	0,79	0,61	2,80	2,12	0,99
30.06.2009	0,83	0,77	0,61	2,74	2,10	0,99

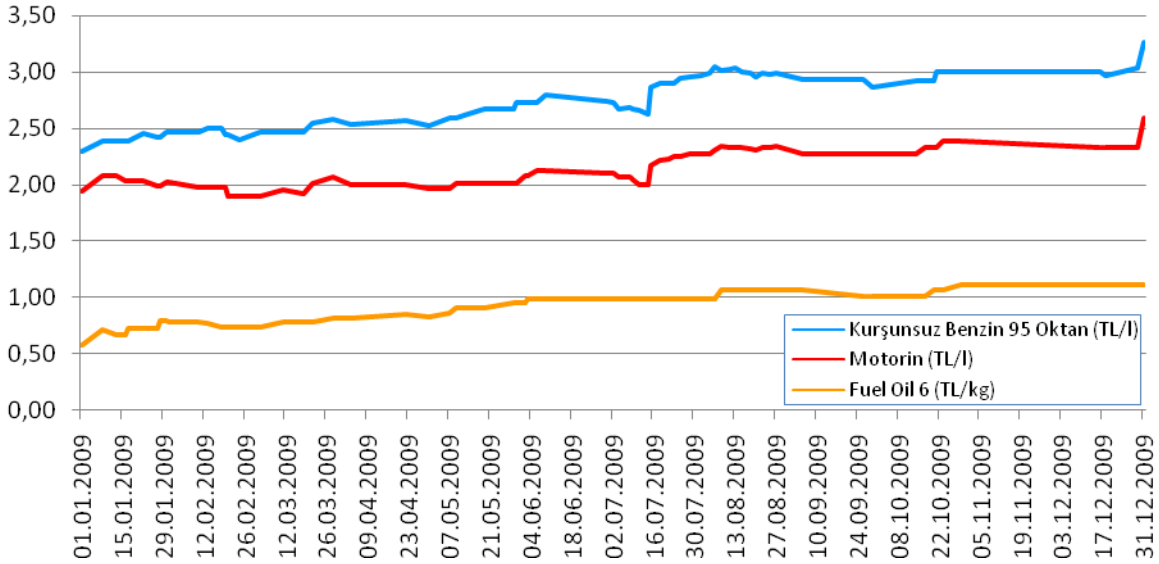
Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
02.07.2009	0,82	0,77	0,61	2,73	2,10	0,99
04.07.2009	0,77	0,75	0,61	2,67	2,07	0,99
07.07.2009	0,78	0,75	0,61	2,68	2,07	0,99
08.07.2009	0,78	0,75	0,61	2,68	2,07	0,99
09.07.2009	0,77	0,72	0,61	2,67	2,04	0,99
11.07.2009	0,76	0,69	0,61	2,66	2,00	0,99
14.07.2009	0,74	0,69	0,61	2,63	2,00	0,99
15.07.2009	0,74	0,68	0,61	2,87	2,17	0,99
18.07.2009	0,76	0,72	0,61	2,90	2,21	0,99
21.07.2009	0,76	0,73	0,61	2,90	2,22	0,99
23.07.2009	0,76	0,75	0,61	2,90	2,25	0,99
25.07.2009	0,81	0,75	0,61	2,95	2,25	0,99
28.07.2009	0,82	0,77	0,61	2,96	2,27	0,99
01.08.2009	0,82	0,77	0,61	2,97	2,27	0,99
04.08.2009	0,84	0,77	0,61	2,99	2,27	0,99
06.08.2009	0,89	0,79	0,61	3,05	2,30	0,99
08.08.2009	0,87	0,83	0,68	3,02	2,34	1,07
11.08.2009	0,87	0,82	0,68	3,03	2,33	1,07
13.08.2009	0,88	0,82	0,68	3,04	2,33	1,07
15.08.2009	0,85	0,82	0,68	3,00	2,33	1,07
18.08.2009	0,84	0,81	0,68	2,99	2,32	1,07
20.08.2009	0,82	0,80	0,68	2,96	2,31	1,07
22.08.2009	0,84	0,82	0,68	2,99	2,33	1,07
25.08.2009	0,83	0,82	0,68	2,98	2,33	1,07
27.08.2009	0,84	0,83	0,68	2,99	2,34	1,07
05.09.2009	0,80	0,77	0,68	2,94	2,27	1,07
26.09.2009	0,80	0,77	0,63	2,94	2,27	1,01
29.09.2009	0,74	0,77	0,63	2,87	2,27	1,01
14.10.2009	0,78	0,77	0,63	2,92	2,27	1,01
17.10.2009	0,78	0,82	0,63	2,92	2,33	1,01
20.10.2009	0,78	0,82	0,68	2,92	2,33	1,07
21.10.2009	0,85	0,82	0,68	3,00	2,33	1,07
23.10.2009	0,85	0,86	0,68	3,00	2,38	1,07
29.10.2009	0,85	0,86	0,71	3,00	2,38	1,11
16.12.2009	0,85	0,82	0,71	3,00	2,33	1,11
18.12.2009	0,82	0,82	0,71	2,97	2,33	1,11
29.12.2009	0,88	0,82	0,71	3,04	2,33	1,11
31.12.2009	0,88	0,89	0,71	3,27	2,59	1,11

Aynı tarihlerde söz konusu fiyat değişimlerinin grafiğe aktarılmış hali ise, Şekil 15 ve Şekil 16'da verilmektedir. Tablolardan vergisiz fiyat değişimindeki dalgalanmaların vergili fiyatlara kıyasla daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Şekil 15 - Toptan Fiyat Değişimi (Vergisiz)

Şekil 16 - Toptan Fiyat Değişimi (Vergili)

Şekil 15 ve Şekil 16'da ilgili akaryakıt türlerinin 2009 yılı içerisinde genel olarak yükselme eğiliminde olduğu açık olarak görülmektedir.

4.1.2 Akaryakıt Dağıtım Fiyatları

Tablo 35 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Depo Çıkış Fiyatı¹

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,82	0,95	0,66	1,04	15,85	-30,53	57,58
Vergili	2,58	2,87	2,54	3,47	11,24	-11,50	36,61
Dağıtıcı Payı*	0,20	0,19	0,19	0,16	- 5,00	0,00	-15,79

* Vergisiz toptan fiyat (rafineri çıkış fiyatı) ile vergisiz dağıtıcı şirket depo satış fiyatı arasındaki fark

Tablo 35'te yer alan değerler incelendiğinde, vergisiz Kurşunsuz Benzin 95 Oktan dağıtım fiyatlarının 2007 yılında arttığı, 2008 yılında ise düştüğü; 2009 yılında ise tekrar petrol fiyatlarındaki artışa paralel olarak yükseldiği gözlemlenmektedir.

Tablo 36 - Motorin Depo Çıkış Fiyatı²

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,89	1,06	0,85	1,06	19,10	-19,81	24,71
Vergili	2,14	2,43	2,19	2,79	13,55	-9,88	27,40
Dağıtıcı Payı*	0,16	0,17	0,17	0,17	6,25	0,00	0,00

* Vergisiz toptan fiyat (rafineri çıkış fiyatı) ile vergisiz dağıtıcı şirket depo satış fiyatı arasındaki fark

Vergisiz Motorin dağıtım fiyatı, 2009 yılında %24 oranında artış göstermiştir. Dağıtıcı payının ise sabit kaldığı gözlemlenmektedir.

Tablo 37 – Fuel Oil 6 Depo Çıkış Fiyatı

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,48	0,66	0,43	0,87	37,50	-34,85	102,33
Vergili	0,81	1,04	0,77	1,30	28,40	-25,96	68,83
Dağıtıcı Payı*	0,09	0,12	0,16	0,16	33,33	33,33	0,00

* Vergisiz toptan fiyat (rafineri çıkış fiyatı) ile vergisiz dağıtıcı şirket depo satış fiyatı arasındaki fark

Vergisiz Fuel Oil 6 dağıtım fiyatları diğer akaryakıtlarla aynı eğilimi göstermiş olup dağıtıcı payı 2009 yılında artmıştır.

¹ İstanbul-İzmit çevresindeki vergisiz depo çıkış fiyatı

² İstanbul-İzmit çevresindeki vergisiz depo çıkış fiyatı

2009 yılında Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Fuel Oil 6 ürünlerinin vergisiz ve vergili dağıtıcı fiyat değişimi Tablo 38’de yer almaktadır.

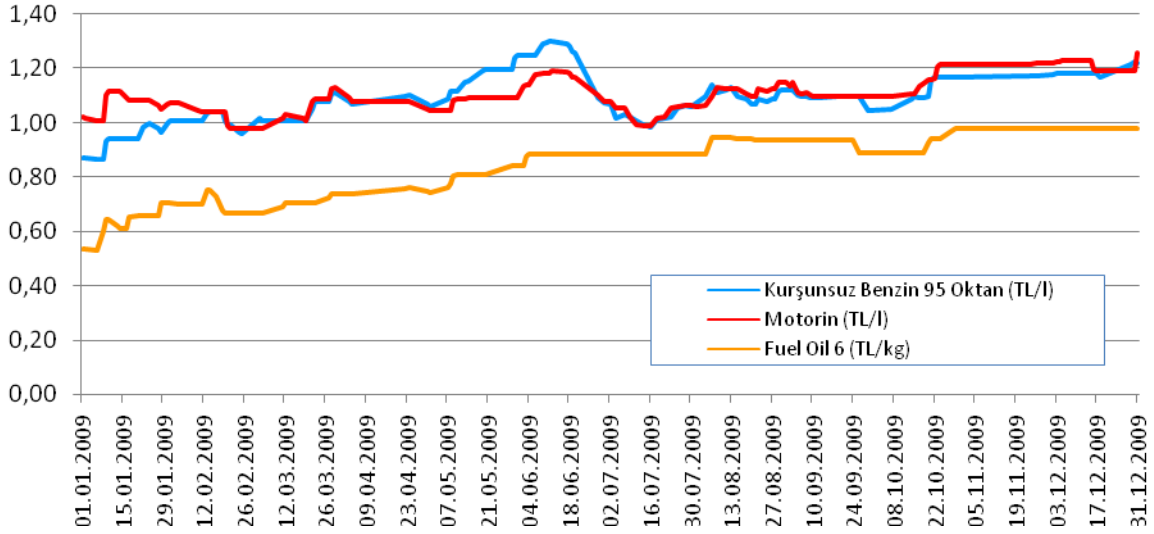
Tablo 38 - 2009 Yılı Dağıtıcı Fiyat Değişimi

Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
01.01.2009	0,66	0,81	0,42	2,54	2,14	0,77
08.01.2009	0,66	0,81	0,54	2,54	2,14	0,90
09.01.2009	0,73	0,91	0,54	2,63	2,27	0,90
13.01.2009	0,73	0,91	0,52	2,63	2,27	0,88
14.01.2009	0,73	0,91	0,51	2,63	2,27	0,86
16.01.2009	0,73	0,89	0,51	2,63	2,23	0,86
17.01.2009	0,73	0,89	0,55	2,63	2,23	0,92
22.01.2009	0,80	0,89	0,55	2,71	2,23	0,92
27.01.2009	0,77	0,85	0,55	2,67	2,19	0,92
28.01.2009	0,77	0,85	0,62	2,67	2,19	0,99
30.01.2009	0,81	0,88	0,62	2,72	2,22	0,99
31.01.2009	0,81	0,88	0,60	2,72	2,22	0,97
10.02.2009	0,81	0,84	0,60	2,72	2,18	0,97
13.02.2009	0,84	0,84	0,58	2,75	2,18	0,95
18.02.2009	0,84	0,84	0,56	2,75	2,18	0,93
19.02.2009	0,78	0,84	0,56	2,69	2,18	0,93
20.02.2009	0,78	0,78	0,56	2,69	2,11	0,93
24.02.2009	0,75	0,78	0,56	2,65	2,11	0,93
03.03.2009	0,81	0,78	0,56	2,72	2,11	0,93
11.03.2009	0,81	0,84	0,59	2,72	2,17	0,97
18.03.2009	0,81	0,81	0,59	2,72	2,15	0,97
21.03.2009	0,86	0,89	0,59	2,78	2,24	0,97
28.03.2009	0,90	0,93	0,63	2,83	2,29	1,01
03.04.2009	0,86	0,88	0,63	2,78	2,23	1,01
22.04.2009	0,89	0,88	0,65	2,82	2,23	1,04
30.04.2009	0,85	0,85	0,63	2,77	2,19	1,01
07.05.2009	0,89	0,85	0,67	2,82	2,19	1,05
08.05.2009	0,91	0,85	0,67	2,83	2,19	1,06
09.05.2009	0,91	0,89	0,70	2,83	2,24	1,09
13.05.2009	0,93	0,89	0,70	2,86	2,24	1,09
14.05.2009	0,93	0,89	0,70	2,86	2,24	1,09
19.05.2009	0,98	0,89	0,70	2,92	2,24	1,09
29.05.2009	0,98	0,89	0,74	2,92	2,24	1,14
30.05.2009	1,03	0,89	0,74	2,98	2,24	1,14
02.06.2009	1,03	0,94	0,74	2,98	2,30	1,14

Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
		TL/l	TL/l		TL/Kg	TL/l
03.06.2009	1,03	0,94	0,78	2,98	2,30	1,18
06.06.2009	1,03	0,98	0,78	2,98	2,35	1,18
09.06.2009	1,09	0,98	0,78	3,05	2,35	1,18
17.06.2009	1,08	0,98	0,78	3,04	2,34	1,18
18.06.2009	1,08	0,97	0,78	3,04	2,34	1,18
19.06.2009	1,07	0,97	0,78	3,03	2,33	1,18
28.06.2009	0,96	0,95	0,78	2,90	2,31	1,18
30.06.2009	0,96	0,93	0,78	2,89	2,29	1,18
02.07.2009	0,94	0,93	0,78	2,87	2,28	1,18
04.07.2009	0,90	0,90	0,78	2,82	2,25	1,18
07.07.2009	0,91	0,90	0,78	2,83	2,25	1,18
09.07.2009	0,90	0,87	0,78	2,82	2,21	1,18
11.07.2009	0,88	0,84	0,78	2,80	2,18	1,18
14.07.2009	0,86	0,84	0,78	2,78	2,17	1,18
15.07.2009	0,86	0,84	0,78	3,02	2,35	1,18
16.07.2009	0,86	0,84	0,78	3,01	2,35	1,18
18.07.2009	0,89	0,87	0,78	3,04	2,39	1,18
21.07.2009	0,89	0,87	0,78	3,05	2,39	1,18
23.07.2009	0,90	0,90	0,78	3,06	2,43	1,19
25.07.2009	0,93	0,91	0,78	3,10	2,44	1,19
28.07.2009	0,94	0,91	0,78	3,10	2,44	1,19
29.07.2009	0,94	0,91	0,77	3,10	2,44	1,18
30.07.2009	0,93	0,92	0,77	3,10	2,45	1,18
01.08.2009	0,95	0,91	0,77	3,11	2,44	1,18
04.08.2009	0,97	0,91	0,77	3,14	2,44	1,18
06.08.2009	1,01	0,95	0,83	3,19	2,48	1,25
08.08.2009	0,98	0,98	0,83	3,16	2,52	1,25
11.08.2009	0,99	0,97	0,84	3,17	2,51	1,25
13.08.2009	1,01	0,97	0,84	3,19	2,51	1,25
15.08.2009	0,98	0,97	0,83	3,15	2,51	1,25
18.08.2009	0,97	0,96	0,83	3,14	2,50	1,25
20.08.2009	0,94	0,95	0,84	3,11	2,48	1,25
21.08.2009	0,94	0,95	0,83	3,11	2,48	1,25
22.08.2009	0,97	0,97	0,83	3,14	2,51	1,25
25.08.2009	0,95	0,96	0,83	3,12	2,50	1,25
27.08.2009	0,96	0,97	0,83	3,13	2,51	1,25
28.08.2009	0,96	0,97	0,83	3,13	2,51	1,25
29.08.2009	0,98	0,98	0,84	3,15	2,52	1,25
01.09.2009	0,98	0,98	0,83	3,15	2,52	1,25
02.09.2009	0,98	0,98	0,83	3,15	2,52	1,25

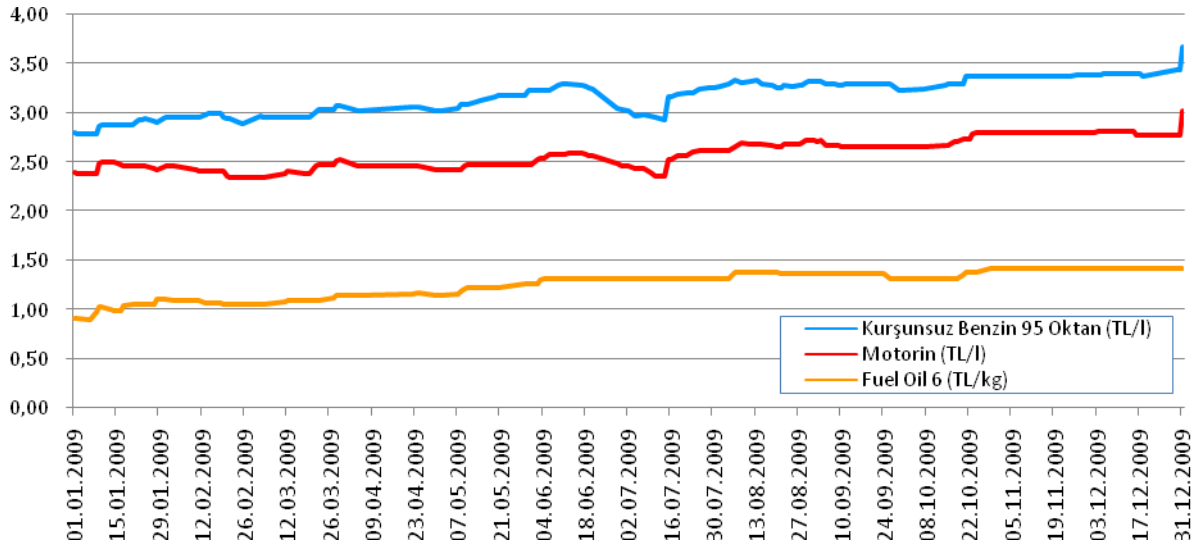
Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
05.09.2009	0,95	0,93	0,83	3,12	2,46	1,25
08.09.2009	0,94	0,94	0,83	3,11	2,47	1,25
09.09.2009	0,94	0,93	0,83	3,11	2,46	1,25
10.09.2009	0,94	0,92	0,83	3,11	2,46	1,25
15.09.2009	0,94	0,93	0,83	3,11	2,46	1,25
24.09.2009	0,94	0,92	0,83	3,11	2,46	1,25
26.09.2009	0,94	0,93	0,79	3,11	2,46	1,20
29.09.2009	0,89	0,93	0,79	3,05	2,46	1,20
14.10.2009	0,93	0,93	0,79	3,09	2,46	1,20
15.10.2009	0,93	0,93	0,79	3,10	2,46	1,20
17.10.2009	0,93	0,97	0,78	3,10	2,50	1,19
20.10.2009	0,93	0,97	0,82	3,10	2,50	1,23
21.10.2009	1,00	0,97	0,83	3,18	2,50	1,25
22.10.2009	1,01	0,97	0,83	3,19	2,51	1,25
23.10.2009	1,01	1,01	0,83	3,19	2,55	1,25
24.10.2009	1,01	1,02	0,83	3,19	2,56	1,25
29.10.2009	1,01	1,02	0,87	3,19	2,56	1,30
18.11.2009	1,01	1,02	0,87	3,19	2,57	1,30
24.11.2009	1,01	1,03	0,87	3,19	2,58	1,30
02.12.2009	1,01	1,03	0,87	3,19	2,58	1,30
05.12.2009	1,01	1,03	0,87	3,19	2,58	1,30
16.12.2009	1,01	0,99	0,87	3,19	2,54	1,30
17.12.2009	1,01	0,99	0,87	3,19	2,53	1,30
18.12.2009	0,99	0,99	0,87	3,17	2,53	1,30
19.12.2009	0,99	0,99	0,87	3,17	2,53	1,30
29.12.2009	1,04	0,99	0,87	3,23	2,53	1,30
30.12.2009	1,05	0,99	0,87	3,23	2,53	1,30
31.12.2009	1,05	1,06	0,87	3,47	2,79	1,30

Fiyat değişimleri ise Şekil 17 ve 18’de gösterilmektedir.

Şekil 17 – Depo Çıkış Fiyat Değişimi (Vergisiz)

Toptan fiyatlardaki durum dağıtıcı fiyatlarında da gözlemlenmektedir. Şekil 17’de yer alan vergisiz akaryakıt toptan fiyatlarının değişim eğilimlerinin incelenmesinden; Fuel Oil 6, Kurşunsuz Benzin 95 Oktan ile Motorin arasında orantılı bir değişim olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 18 - Depo Çıkış Fiyat Değişimi (Vergili)

Vergili fiyat değişimleri ile vergisiz fiyat değişimleri karşılaştırıldığında, vergisiz Motorin fiyatları ile Kurşunsuz Benzin 95 Oktan fiyatlarının birbirine paralel bir seyir gösterdiği görülmektedir.

4.1.3 Akaryakıt Bayi Fiyatları

Bayi fiyat hareketleri Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Fuel Oil 6 ürünlerine göre değerlendirilecektir. Tablolarda bayi payı olarak ifade edilen tutar, vergisiz bayi satış fiyatı ile vergisiz dağıtıcı depo çıkış fiyatı (dağıtım fiyatı) arasındaki farktır.

Tablo 39 – Akaryakıt Bayi Fiyatları (Kurşunsuz Benzin 95 Oktan)

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,99	1,14	0,87	1,22	15,15%	-23,68%	40,23%
Vergili	2,78	3,09	2,79	3,68	11,15%	-9,71%	31,90%
Bayi Payı	0,17	0,19	0,21	0,18	11,76%	10,53%	-14,29%

(*) En yüksek işlem hacmine sahip ilk 8 dağıtım şirketinin İstanbul Avrupa Yakası için bayilerine tavsiye ettiği veya tavan fiyat olarak belirlediği fiyatların ortalaması.

Tablo 39'dan anlaşılacağı üzere Vergisiz Kurşunsuz Benzin 95 Oktan bayi fiyatı 2009 yılında diğer yıllara göre büyük oranda artış göstermiştir.

Tablo 40 - Akaryakıt Bayi Fiyatları (Motorin)

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	1,06	1,26	1,02	1,26	18,87	-19,05	23,53
Vergili	2,35	2,66	2,39	3,03	13,19	-10,15	26,78
Bayi Payı	0,17	0,20	0,17	0,2	17,65	-15,00	17,65

(*) En yüksek işlem hacmine sahip ilk 8 dağıtım şirketinin İstanbul Avrupa Yakası için bayilerine tavsiye ettiği veya tavan fiyat olarak belirlediği fiyatların ortalaması.

Vergisiz Motorin bayi fiyatlarında en fazla artış 2009 yılında gerçekleşmiştir.

Tablo 41 - Akaryakıt Bayi Fiyatları (Fuel Oil 6)

	Satış Fiyatı (TL/l)				Yıllık Değişim (%)		
	01/01/2007	01/01/2008	01/01/2009	31/12/2009	2007	2008	2009
Vergisiz	0,54	0,74	0,54	0,98	37,04	-27,03	81,48
Vergili	0,88	1,14	0,90	1,42	29,55	-21,05	57,78
Bayi Payı	0,06	0,08	0,11	0,11	33,33	37,50	0,00

Tablo 42 – 2009 Yılı Akaryakıt Bayi Fiyat Değişimi

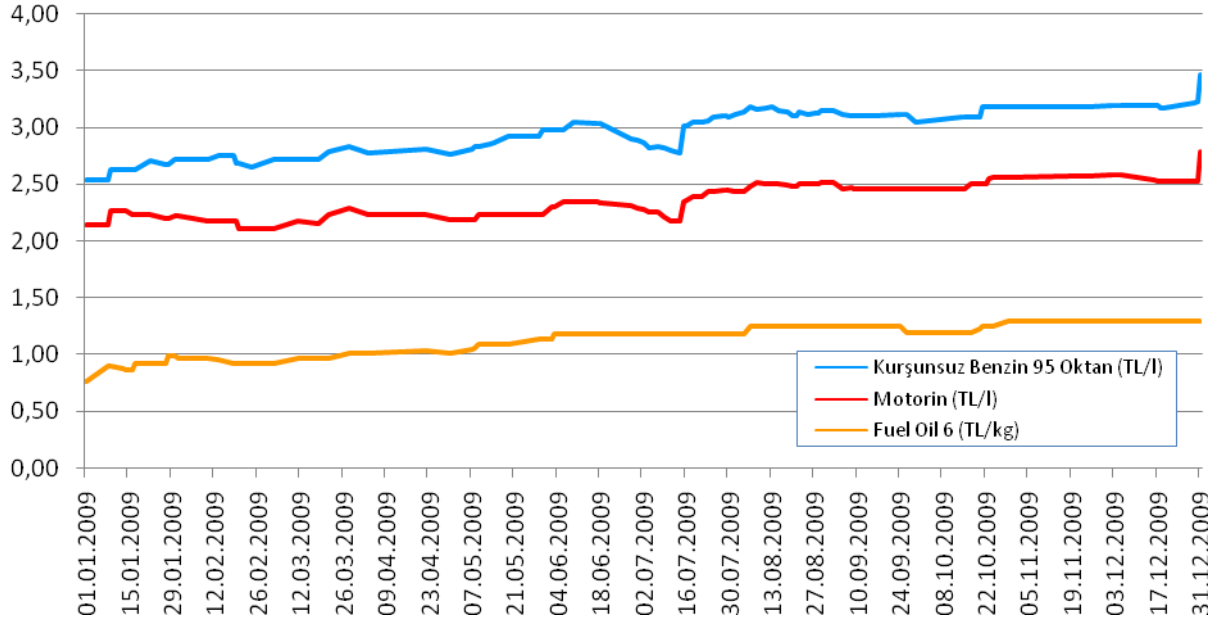
Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
01.01.2009	0,87	1,02	0,54	2,79	2,39	0,90
02.01.2009	0,87	1,01	0,54	2,79	2,38	0,90
06.01.2009	0,86	1,01	0,53	2,78	2,38	0,89
08.01.2009	0,86	1,01	0,60	2,78	2,38	0,98
09.01.2009	0,93	1,10	0,64	2,86	2,49	1,03
10.01.2009	0,94	1,11	0,64	2,87	2,5	1,03
13.01.2009	0,94	1,11	0,62	2,87	2,5	1,00
14.01.2009	0,94	1,11	0,61	2,87	2,5	0,99
16.01.2009	0,94	1,09	0,61	2,87	2,48	0,99
17.01.2009	0,94	1,08	0,65	2,87	2,47	1,04
20.01.2009	0,94	1,08	0,66	2,87	2,47	1,05
22.01.2009	0,98	1,08	0,66	2,92	2,47	1,05
23.01.2009	0,99	1,08	0,66	2,93	2,47	1,05
24.01.2009	1,00	1,08	0,66	2,94	2,47	1,05
27.01.2009	0,98	1,06	0,66	2,92	2,44	1,05
28.01.2009	0,97	1,05	0,70	2,9	2,43	1,10
30.01.2009	1,00	1,07	0,70	2,94	2,45	1,10
31.01.2009	1,01	1,07	0,71	2,95	2,45	1,10
03.02.2009	1,01	1,07	0,70	2,95	2,45	1,09
10.02.2009	1,01	1,05	0,70	2,95	2,42	1,09
11.02.2009	1,01	1,04	0,70	2,95	2,41	1,09
13.02.2009	1,03	1,04	1,35	2,98	2,41	1,86
14.02.2009	1,04	1,04	1,35	2,99	2,41	1,86
16.02.2009	1,04	1,04	1,33	2,99	2,41	1,84
18.02.2009	1,04	1,04	0,67	2,99	2,41	1,06
19.02.2009	1,01	1,04	0,67	2,95	2,41	1,06
20.02.2009	0,99	0,99	0,67	2,93	2,35	1,06
21.02.2009	0,99	0,98	0,67	2,93	2,34	1,06
24.02.2009	0,96	0,98	0,67	2,90	2,34	1,06
25.02.2009	0,96	0,98	0,67	2,89	2,34	1,06
03.03.2009	1,02	0,98	0,67	2,96	2,34	1,06
04.03.2009	1,01	0,98	0,67	2,95	2,34	1,06
11.03.2009	1,01	1,02	0,69	2,95	2,39	1,08
12.03.2009	1,01	1,03	0,70	2,95	2,41	1,10
18.03.2009	1,01	1,01	0,70	2,95	2,38	1,10
19.03.2009	1,01	1,01	0,70	2,95	2,38	1,10
21.03.2009	1,05	1,08	0,70	3,00	2,46	1,10

Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
22.03.2009	1,08	1,09	0,70	3,03	2,47	1,10
27.03.2009	1,08	1,09	0,72	3,03	2,47	1,12
28.03.2009	1,11	1,12	0,74	3,07	2,51	1,14
29.03.2009	1,11	1,13	0,74	3,07	2,52	1,14
03.04.2009	1,08	1,09	0,74	3,04	2,48	1,14
04.04.2009	1,07	1,08	0,74	3,02	2,46	1,14
22.04.2009	1,10	1,08	0,76	3,06	2,46	1,16
24.04.2009	1,10	1,08	0,76	3,06	2,46	1,17
30.04.2009	1,07	1,05	0,75	3,02	2,43	1,15
01.05.2009	1,06	1,04	0,74	3,01	2,42	1,14
07.05.2009	1,09	1,04	0,76	3,05	2,42	1,16
08.05.2009	1,12	1,04	0,78	3,08	2,42	1,18
09.05.2009	1,12	1,08	0,80	3,08	2,47	1,21
10.05.2009	1,12	1,09	0,81	3,08	2,47	1,22
13.05.2009	1,15	1,09	0,81	3,12	2,47	1,22
14.05.2009	1,15	1,09	0,81	3,12	2,47	1,22
19.05.2009	1,19	1,09	0,81	3,17	2,47	1,22
20.05.2009	1,20	1,09	0,81	3,17	2,47	1,22
29.05.2009	1,20	1,09	0,84	3,17	2,47	1,26
30.05.2009	1,24	1,09	0,84	3,23	2,47	1,26
31.05.2009	1,25	1,09	0,84	3,23	2,47	1,26
02.06.2009	1,25	1,14	0,84	3,23	2,53	1,26
03.06.2009	1,25	1,14	0,88	3,23	2,53	1,30
04.06.2009	1,25	1,14	0,89	3,23	2,53	1,31
06.06.2009	1,25	1,18	0,89	3,23	2,58	1,31
09.06.2009	1,29	1,18	0,88	3,29	2,58	1,31
10.06.2009	1,30	1,18	0,88	3,29	2,58	1,31
11.06.2009	1,30	1,18	0,88	3,30	2,58	1,31
12.06.2009	1,30	1,19	0,88	3,30	2,60	1,31
17.06.2009	1,29	1,19	0,88	3,29	2,59	1,31
18.06.2009	1,28	1,18	0,88	3,27	2,58	1,31
19.06.2009	1,26	1,17	0,88	3,25	2,57	1,31
20.06.2009	1,26	1,17	0,88	3,25	2,56	1,31
28.06.2009	1,09	1,10	0,88	3,05	2,49	1,31
30.06.2009	1,07	1,08	0,88	3,03	2,46	1,31
02.07.2009	1,07	1,08	0,88	3,02	2,46	1,31
04.07.2009	1,02	1,05	0,88	2,96	2,43	1,31
07.07.2009	1,03	1,05	0,88	2,98	2,43	1,31
09.07.2009	1,02	1,02	0,88	2,97	2,39	1,31
11.07.2009	1,01	0,99	0,88	2,95	2,36	1,31

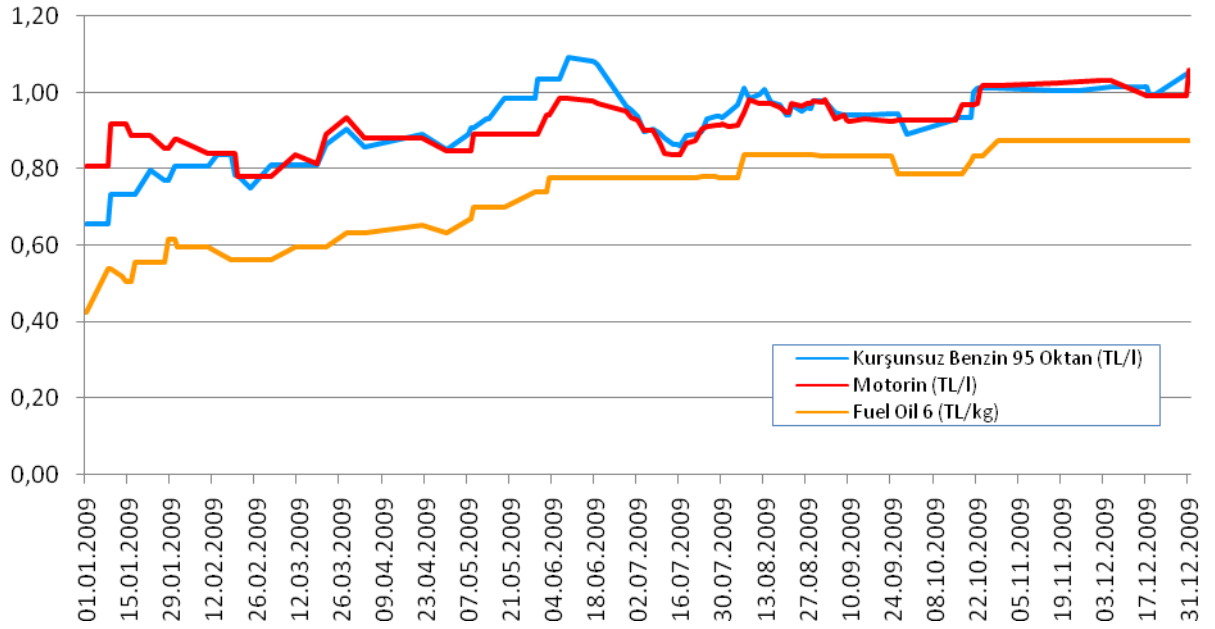
Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kuruşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kuruşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
14.07.2009	0,99	0,99	0,88	2,93	2,35	1,31
15.07.2009	0,99	0,99	0,88	3,16	2,53	1,31
16.07.2009	0,99	0,99	0,88	3,16	2,53	1,31
18.07.2009	1,01	1,02	0,88	3,19	2,56	1,31
21.07.2009	1,02	1,02	0,88	3,20	2,57	1,31
23.07.2009	1,02	1,05	0,89	3,20	2,61	1,31
25.07.2009	1,05	1,06	0,89	3,24	2,61	1,31
28.07.2009	1,06	1,06	0,89	3,25	2,62	1,31
30.07.2009	1,06	1,06	0,89	3,25	2,62	1,31
01.08.2009	1,07	1,06	0,89	3,26	2,62	1,31
04.08.2009	1,09	1,06	0,89	3,29	2,62	1,31
06.08.2009	1,14	1,10	0,94	3,34	2,66	1,38
08.08.2009	1,11	1,13	0,94	3,31	2,70	1,38
11.08.2009	1,12	1,12	0,94	3,32	2,69	1,38
13.08.2009	1,13	1,12	0,94	3,33	2,69	1,38
15.08.2009	1,09	1,12	0,94	3,29	2,69	1,38
18.08.2009	1,09	1,11	0,94	3,28	2,67	1,38
20.08.2009	1,07	1,10	0,94	3,26	2,66	1,38
21.08.2009	1,07	1,10	0,94	3,26	2,66	1,37
22.08.2009	1,09	1,12	0,94	3,28	2,69	1,37
25.08.2009	1,08	1,11	0,94	3,27	2,68	1,37
27.08.2009	1,09	1,12	0,94	3,28	2,69	1,37
28.08.2009	1,09	1,12	0,94	3,28	2,69	1,37
29.08.2009	1,11	1,15	0,94	3,31	2,72	1,37
30.08.2009	1,12	1,15	0,94	3,32	2,72	1,37
01.09.2009	1,12	1,15	0,94	3,32	2,72	1,37
02.09.2009	1,12	1,14	0,94	3,32	2,71	1,37
03.09.2009	1,12	1,15	0,94	3,32	2,72	1,37
05.09.2009	1,10	1,11	0,94	3,30	2,68	1,37
06.09.2009	1,09	1,11	0,94	3,29	2,67	1,37
08.09.2009	1,09	1,11	0,94	3,29	2,67	1,37
09.09.2009	1,09	1,10	0,94	3,29	2,67	1,37
10.09.2009	1,09	1,10	0,94	3,29	2,66	1,37
11.09.2009	1,09	1,10	0,94	3,29	2,66	1,37
12.09.2009	1,09	1,10	0,94	3,29	2,66	1,37
18.09.2009	1,09	1,10	0,94	3,29	2,66	1,37
19.09.2009	1,10	1,10	0,94	3,29	2,66	1,37
24.09.2009	1,10	1,10	0,94	3,29	2,66	1,37
26.09.2009	1,10	1,10	0,89	3,29	2,66	1,32
29.09.2009	1,05	1,10	0,89	3,23	2,66	1,32

Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
07.10.2009	1,05	1,10	0,89	3,24	2,66	1,32
14.10.2009	1,09	1,11	0,89	3,28	2,67	1,32
15.10.2009	1,10	1,11	0,89	3,29	2,67	1,32
17.10.2009	1,09	1,14	0,89	3,29	2,71	1,32
18.10.2009	1,09	1,15	0,89	3,29	2,72	1,32
20.10.2009	1,10	1,16	0,93	3,29	2,73	1,36
21.10.2009	1,16	1,16	0,94	3,37	2,73	1,38
22.10.2009	1,17	1,16	0,94	3,38	2,74	1,38
23.10.2009	1,17	1,21	0,94	3,38	2,79	1,38
24.10.2009	1,17	1,21	0,94	3,38	2,80	1,38
29.10.2009	1,17	1,21	0,98	3,38	2,80	1,42
24.11.2009	1,17	1,22	0,98	3,38	2,80	1,42
26.11.2009	1,17	1,22	0,98	3,38	2,80	1,42
02.12.2009	1,18	1,22	0,98	3,39	2,81	1,42
03.12.2009	1,18	1,23	0,98	3,39	2,81	1,42
04.12.2009	1,18	1,23	0,98	3,39	2,81	1,42
05.12.2009	1,18	1,23	0,98	3,40	2,81	1,42
08.12.2009	1,18	1,23	0,98	3,40	2,82	1,42
15.12.2009	1,18	1,23	0,98	3,40	2,82	1,42
16.12.2009	1,18	1,20	0,98	3,39	2,78	1,42
17.12.2009	1,18	1,19	0,98	3,39	2,77	1,42
18.12.2009	1,17	1,19	0,98	3,38	2,77	1,42
29.12.2009	1,22	1,19	0,98	3,43	2,77	1,42
30.12.2009	1,22	1,19	0,98	3,44	2,77	1,42
31.12.2009	1,22	1,26	0,98	3,68	3,03	1,42

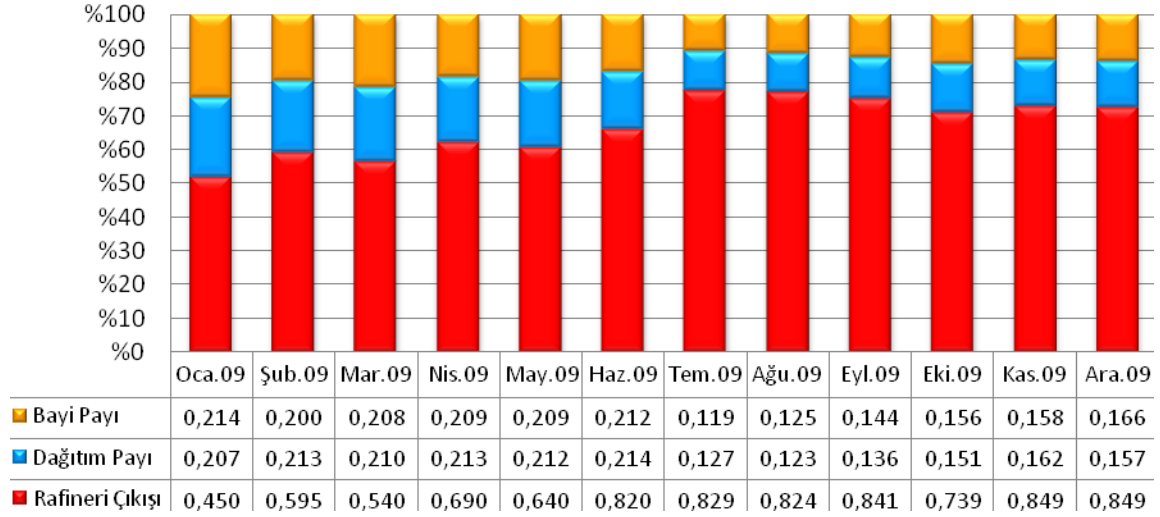
Şekil 19 - Bayi Fiyat Değişimi (Vergili)

Şekil 19 ve Şekil 20 incelendiğinde, akaryakıt ürünlerinin fiyatları arasında yüksek ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

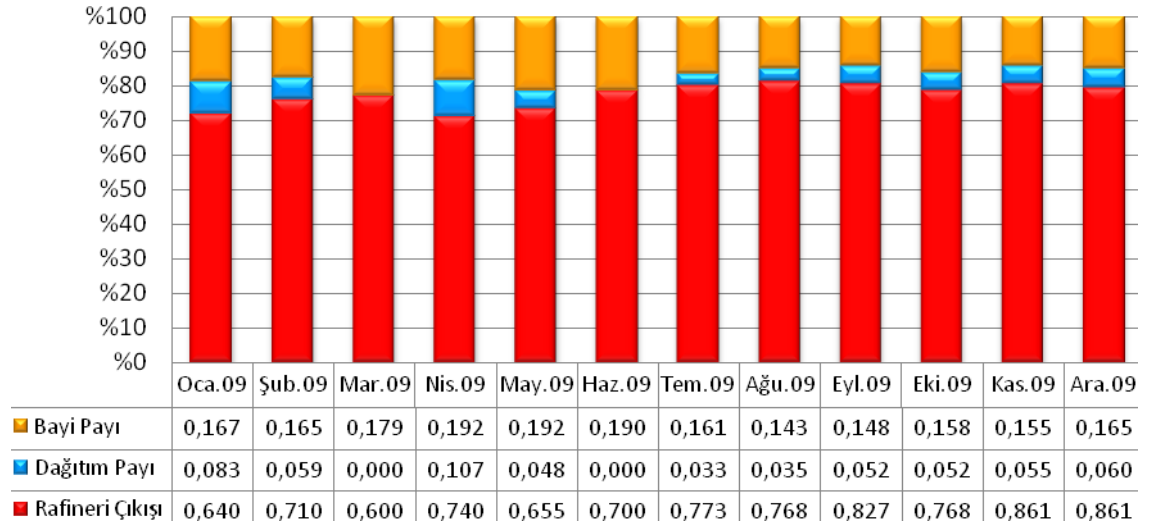
Şekil 20 - Bayi Fiyat Değişimi (Vergisiz)

2009 yılında akaryakıt türlerinin vergisiz fiyat oluşum payları Şekil 21, 22, 23'te sunulmaktadır. Söz konusu dönemde Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Fuel Oil 6 ürünlerinde dağıtıcı ve bayi paylarının sürekli dalgalanma gösterdiği gözlenmektedir.

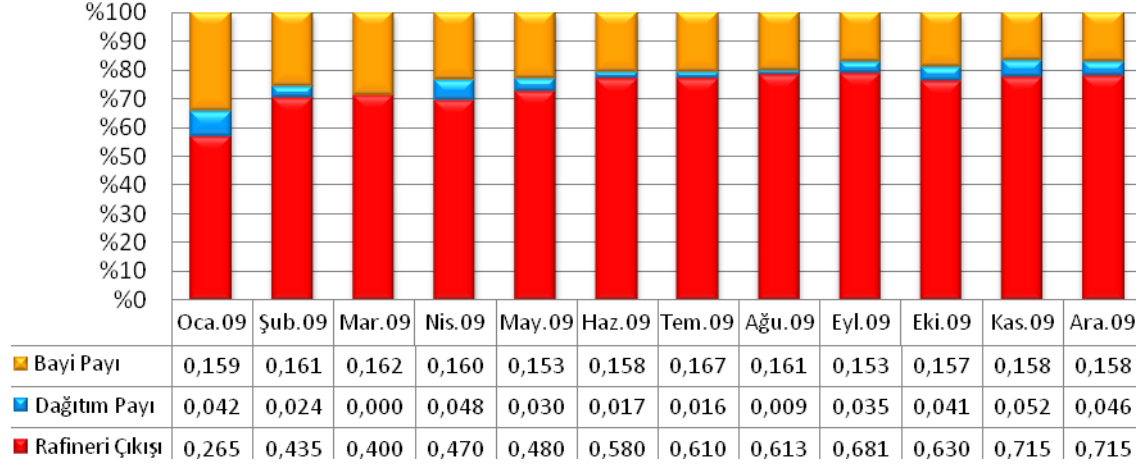
Şekil 21 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Vergisiz Pompa Satış Fiyatı Oluşum Payları (TL/l)

Şekil 21, Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Vergisiz pompa satış fiyatı oluşum paylarının incelenmesinden, payların dağılımının dalgalanmalı bir seyir izlediği görülmektedir.

Şekil 22 - Motorin Vergisiz Pompa Satış Fiyatı Oluşum Payları

Şekil 22'de Motorin Vergisiz Pompa Satış Fiyat Oluşum Paylarında yıl içerisinde dalgalanmalar olduğu görülmektedir.

Şekil 23 - Fuel Oil 6 Vergisiz Pompa Satış Fiyatı Oluşum Payları

Şekil 23'te Fuel Oil 6 Vergisiz Pompa Satış Fiyat Oluşum Payları yer almakta olup Şekil 22'de olduğu gibi dalgalamalar gözlemlenmiştir.

4.1.4 Avrupa Birliğinde Akaryakıt Fiyatları

Bu bölümde, Avrupa Birliği'ne (AB) üye 25 ülkede oluşan bayi fiyatları ile bu fiyatların ülkemizdeki eşdeğerleri arasındaki karşılaştırmalar incelenecektir.

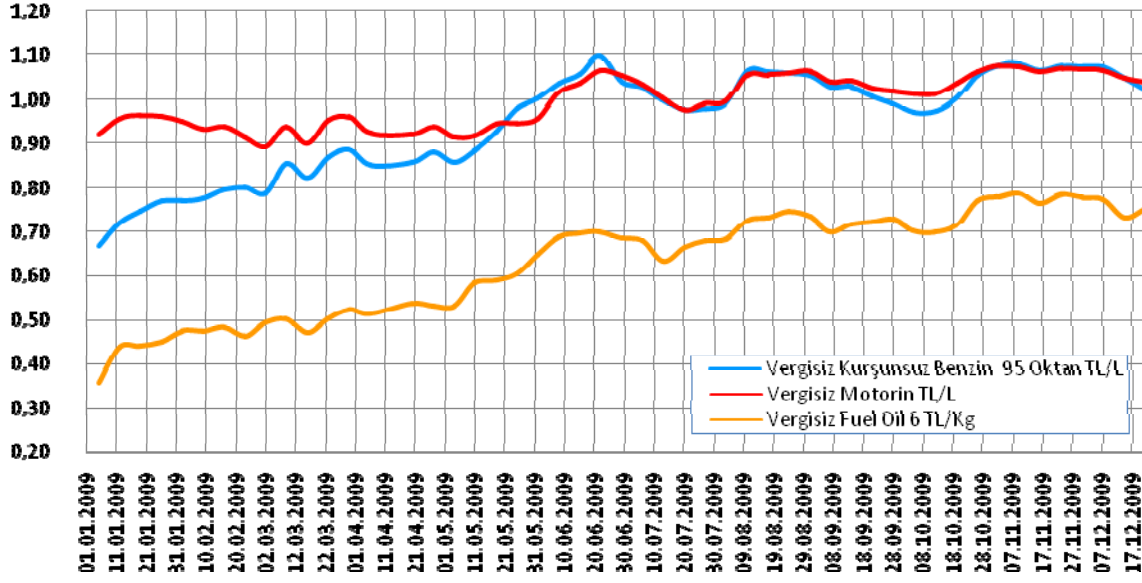
2009 yılında Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Fuel Oil 6 ürünlerinin vergisiz ve vergili AB (Fransa, Yunanistan, İspanya ve İtalya ortalaması) bayi fiyat değişimi Tablo 43'te yer almaktadır. İlgili ülkeler, Akdeniz havzasında olmasından dolayı değerlendirilmeye alınmıştır.

Tablo 43 - AB Petrol Bülteni (Dört Ülke Ortalaması) Bayi Fiyat Değişimi

Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
05.01.2009	0,67	0,92	0,36	2,02	2,02	0,40
12.01.2009	0,72	0,96	0,44	2,08	2,07	0,48
19.01.2009	0,75	0,96	0,44	2,11	2,07	0,48
26.01.2009	0,77	0,96	0,45	2,15	2,08	0,49
02.02.2009	0,77	0,95	0,47	2,13	2,04	0,51
09.02.2009	0,78	0,93	0,47	2,13	2,02	0,51
16.02.2009	0,80	0,94	0,48	2,17	2,04	0,52
23.02.2009	0,80	0,92	0,46	2,19	2,03	0,50
02.03.2009	0,79	0,89	0,49	2,17	2,00	0,53
09.03.2009	0,85	0,94	0,50	2,32	2,10	0,54
16.03.2009	0,82	0,90	0,47	2,24	2,03	0,51

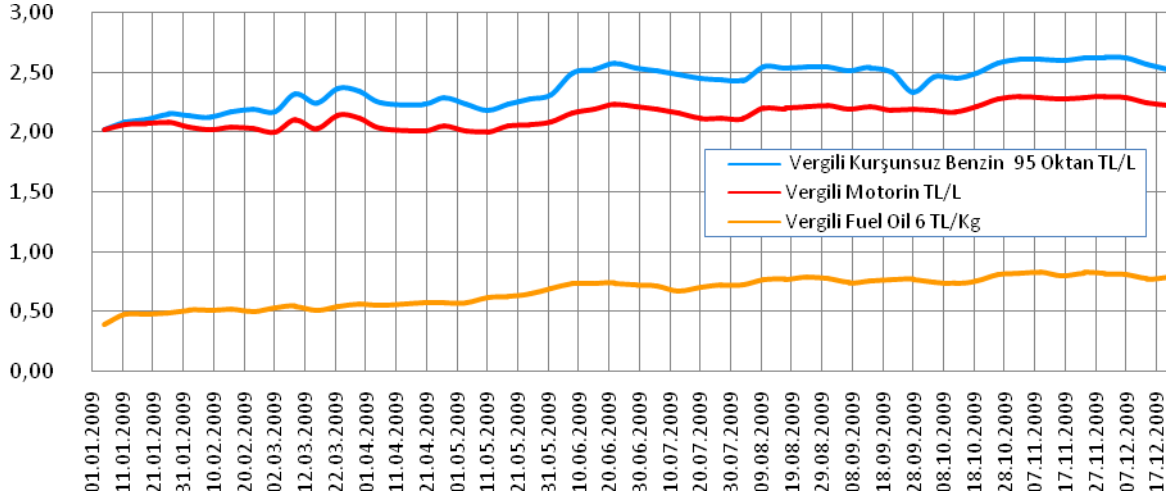
Tarih	VERGİSİZ			VERGİLİ		
	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6	Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	Motorin	Fuel Oil 6
	TL/l	TL/l	TL/Kg	TL/l	TL/l	TL/Kg
23.03.2009	0,87	0,95	0,50	2,36	2,14	0,55
30.03.2009	0,89	0,96	0,52	2,34	2,12	0,56
06.04.2009	0,85	0,92	0,51	2,25	2,03	0,55
20.04.2009	0,86	0,92	0,54	2,23	2,01	0,58
27.04.2009	0,88	0,94	0,53	2,28	2,05	0,57
04.05.2009	0,86	0,91	0,53	2,24	2,01	0,57
11.05.2009	0,88	0,92	0,58	2,18	2,00	0,62
18.05.2009	0,93	0,95	0,59	2,23	2,05	0,63
25.05.2009	0,98	0,95	0,61	2,27	2,06	0,64
01.06.2009	1,00	0,96	0,65	2,31	2,08	0,69
08.06.2009	1,04	1,02	0,69	2,49	2,16	0,73
15.06.2009	1,06	1,04	0,70	2,52	2,19	0,74
22.06.2009	1,10	1,06	0,70	2,57	2,23	0,74
29.06.2009	1,04	1,05	0,69	2,54	2,22	0,73
06.07.2009	1,03	1,04	0,68	2,51	2,19	0,72
13.07.2009	1,00	1,00	0,63	2,48	2,15	0,67
20.07.2009	0,98	0,97	0,66	2,45	2,12	0,70
27.07.2009	0,98	0,99	0,68	2,43	2,12	0,72
03.08.2009	0,99	1,00	0,68	2,43	2,11	0,72
10.08.2009	1,07	1,06	0,73	2,55	2,20	0,77
17.08.2009	1,06	1,06	0,73	2,53	2,20	0,77
24.08.2009	1,06	1,06	0,75	2,54	2,21	0,79
31.08.2009	1,05	1,06	0,73	2,54	2,22	0,77
07.09.2009	1,03	1,04	0,70	2,51	2,19	0,74
14.09.2009	1,03	1,04	0,72	2,54	2,21	0,76
21.09.2009	1,01	1,03	0,72	2,50	2,18	0,76
28.09.2009	0,99	1,02	0,73	2,33	2,19	0,77
05.10.2009	0,97	1,01	0,70	2,46	2,18	0,74
12.10.2009	0,97	1,01	0,70	2,45	2,16	0,74
19.10.2009	1,00	1,04	0,72	2,49	2,21	0,76
26.10.2009	1,05	1,06	0,77	2,58	2,27	0,81
02.11.2009	1,08	1,08	0,78	2,61	2,29	0,82
09.11.2009	1,08	1,07	0,79	2,61	2,29	0,83
16.11.2009	1,07	1,06	0,76	2,59	2,27	0,80
23.11.2009	1,08	1,07	0,78	2,61	2,29	0,83
30.11.2009	1,08	1,07	0,78	2,62	2,29	0,82
07.12.2009	1,07	1,07	0,77	2,62	2,29	0,81
14.12.2009	1,05	1,05	0,73	2,57	2,25	0,77
21.12.2009	1,02	1,04	0,75	2,53	2,22	0,79

Tablo 43'te yer alan değerler incelendiğinde, AB piyasalarında 2009 petrol fiyatlarına duyarlı olarak dalgalı seyir izlediği görülmektedir.

Şekil 24 - AB Bayi Fiyat Değişimi (Vergisiz)

Şekil 24'te vergili bayi fiyatları incelendiğinde, 2009 fiyatların genel olarak yükselen seyirde olduğu görülmektedir.

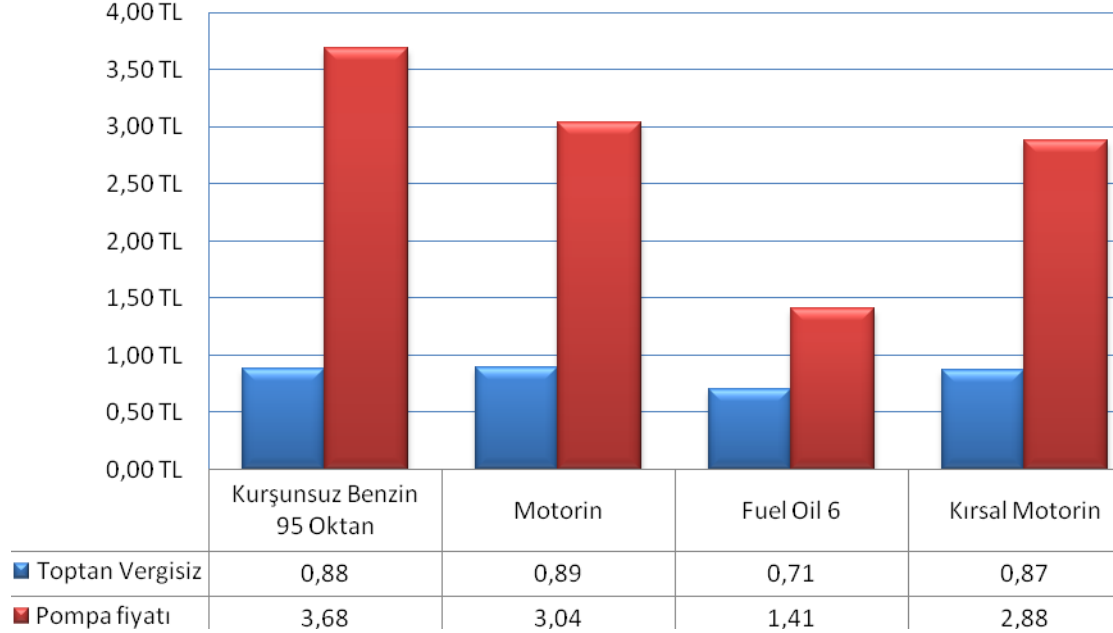
Şekil 25 - AB Bayi Fiyat Değişimi (Vergili)

Şekil 25'te yer alan vergili AB bayi fiyatlarının yıl içindeki seyri incelendiğinde, verginin fiyat eğrisi üzerinde düzleştirici etkisi olduğu görülmektedir.

4.2 Petrol Piyasasında Vergilendirme

Bu bölüm, 31 Aralık 2009 tarihinde yapılan ÖTV artışıyla 01/01/2010 tarihinde geçerli olan fiyatlar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

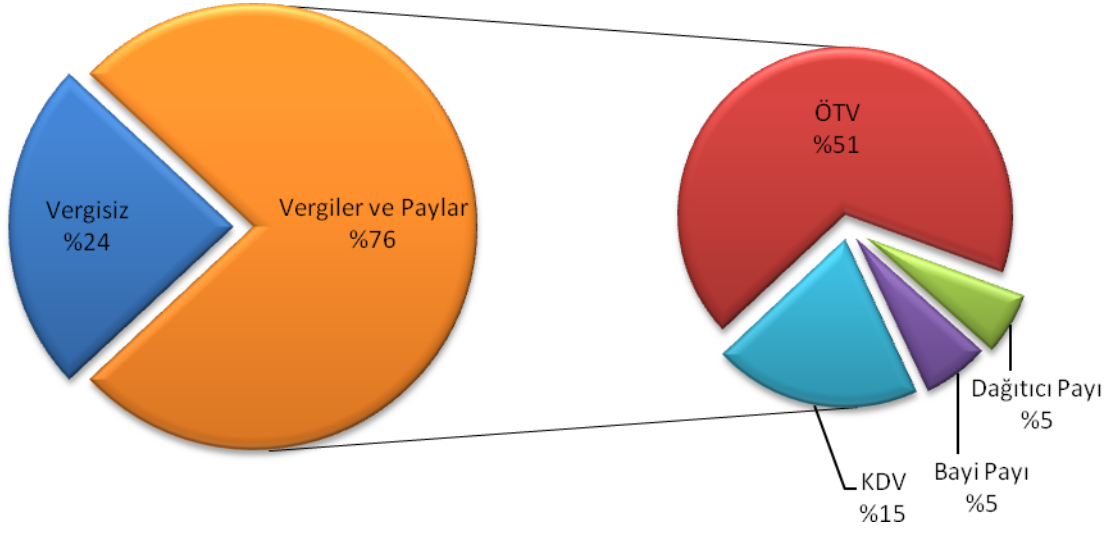
Şekil 26 - Vergili ve Vergisiz Akaryakıt Fiyat Karşılaştırması

Beher litreten toplanan vergi, benzinde pompa satış fiyatının %67'si motorin türleri pompa satış fiyatının ise %58'ine ulaşmıştır.

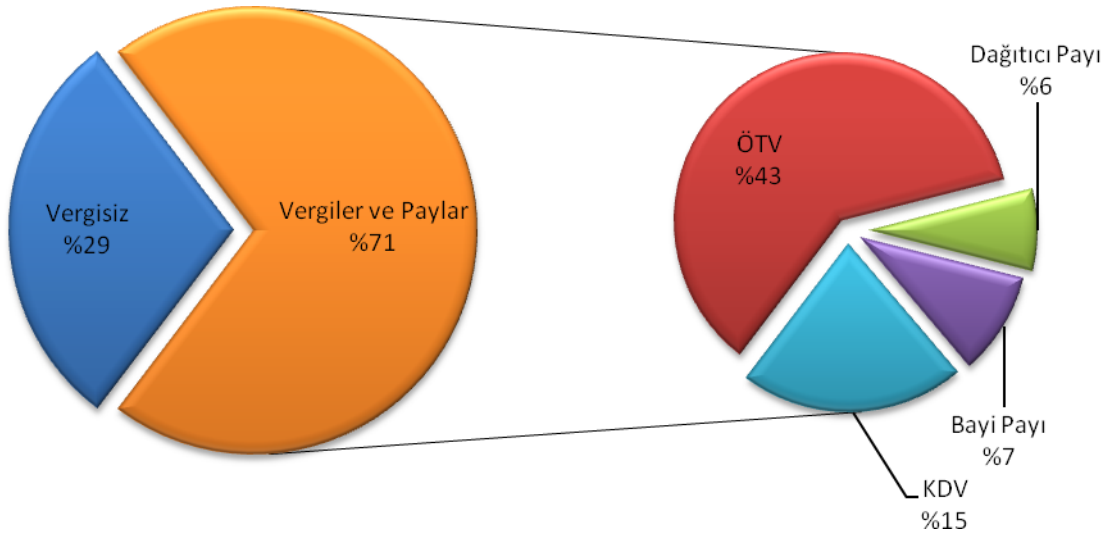
Tablo 44 - Akaryakıt Ürünlerinde Nihai Fiyat Bileşenleri (TL)

Tanımı	Toptan Vergisiz	ÖTV	Gelir Payı	Dağıtıcı Payı	Bayı Payı	Toplam KDV	Pompa Fiyatı
Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	0,88	1,8915	0,00174	0,1690	0,1790	0,5618	3,68
Motorin	0,89	1,3045	0,00174	0,1680	0,2130	0,4639	3,04
Fuel Oil 6	0,71	0,2240	0,00184	0,1600	0,1000	0,2153	1,41
Kırsal Motorin	0,87	1,2345	0,00174	0,1642	0,1727	0,4398	2,88

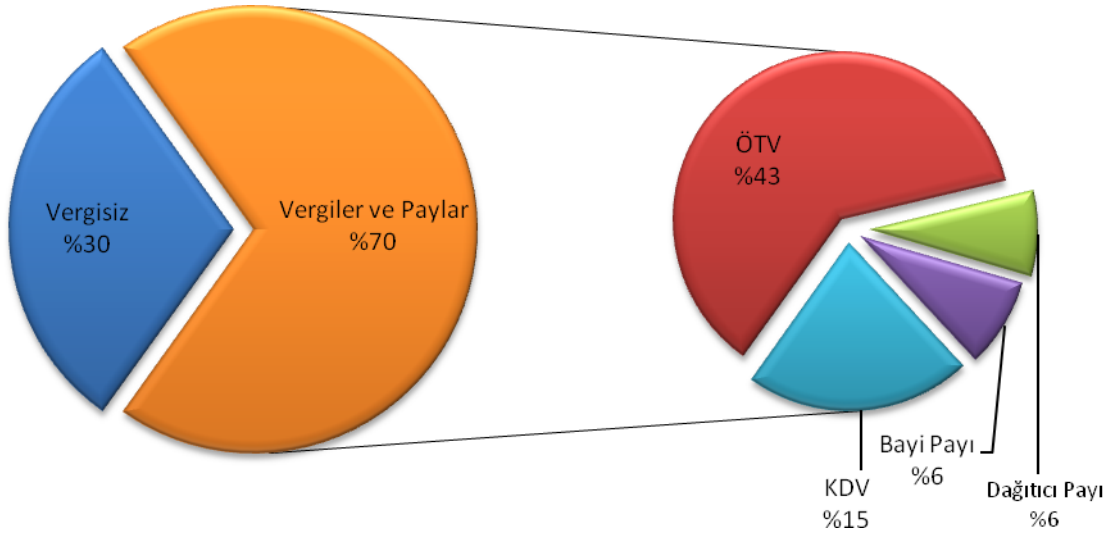
Tablo 44'te ise akaryakıtların rafineri çıkışındaki veya serbest dolaşıma girişteki yaklaşık fiyatları esas alınarak son kullanıcıya teslim fiyatları kademeler halinde gösterilmiştir.

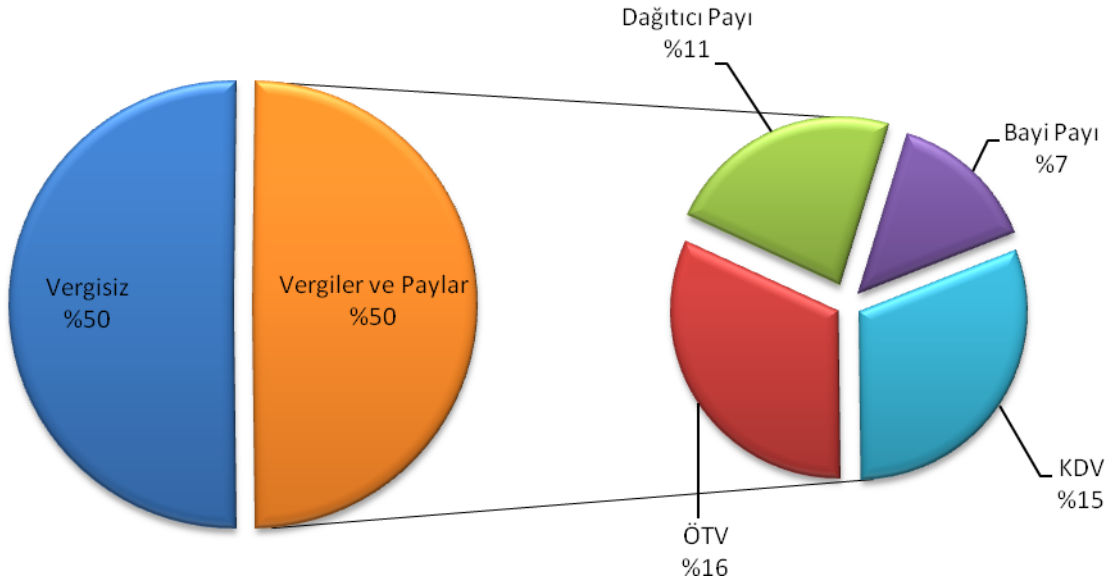
Şekil 27 - Kurşunsuz Benzin 95 Oktanın Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü

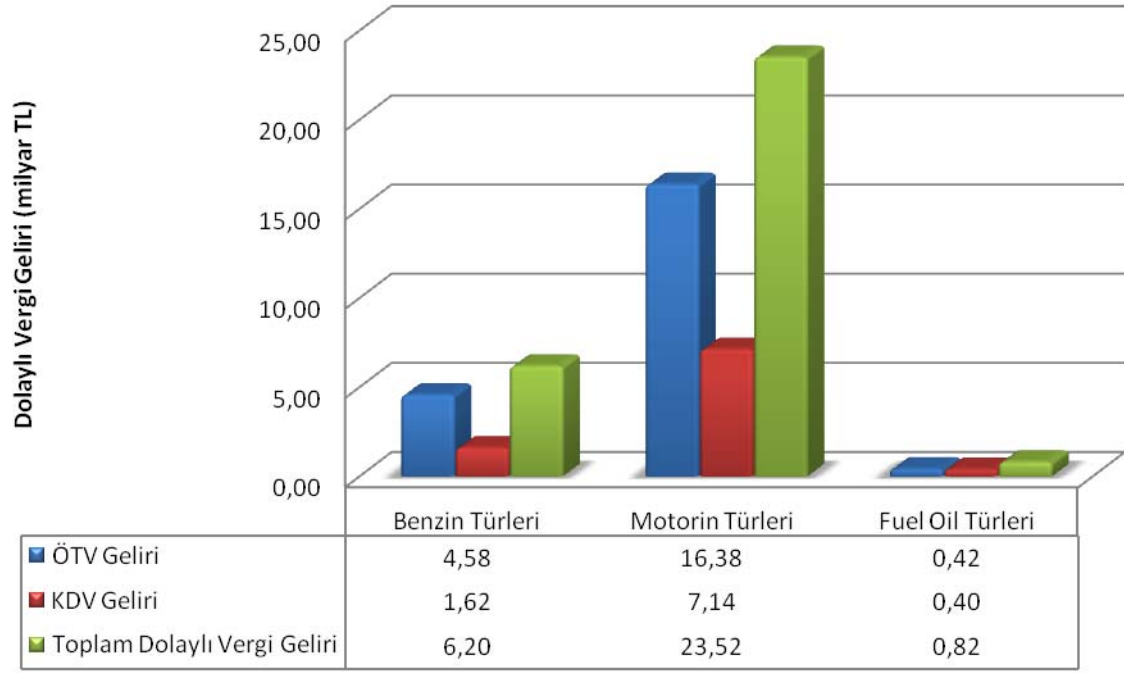
Şekil 28 - Motorinin Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü

Şekil 29 - Kırsal Motorinin Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü

Şekil 30 - Fuel Oil 6'nın Fiyat Bileşenleri ve Vergi Yüğü

Şekil 31 - Akaryakıt Türlerinde Dolaylı Vergi Gelirleri

2009 yılında hesaplanan ortalama vergi oranı ile devletin akaryakıt türlerinden toplam dolaylı vergi geliri yaklaşık 30 milyar 500 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 45 - Ötv Kanununun (I) Sayılı Listesinin (A) ve (B) Cetvelinde Yapılan ÖTV Değişiklikleri

Ürün Adı	Ürün Türü	02/07/2008 öncesi	02/07/2008	18/12/2008	28/02/2009	03/07/2009	15/07/2009	31/12/2009
K. Benzin 98 Oktan	Akaryakıt	1,6135	1,6135	1,6135	1,6135	1,6135	1,8135	2,0135
K. Benzin 95 Oktan	Akaryakıt	1,4915	1,4915	1,4915	1,4915	1,4915	1,6915	1,8915
Motorin	Akaryakıt	1,0045	1,0045	1,0045	1,0045	1,0045	1,1545	1,3045
Kırsal Motorin	Akaryakıt	0,9345	0,9345	0,9345	0,9345	0,9345	1,0845	1,2345
Fuel Oil 3	Akaryakıt	0,2370	0,2370	0,2370	0,2370	0,2370	0,2370	0,2370
Fuel Oil 4	Akaryakıt	0,4760	0,4760	0,4760	0,4760	0,4760	0,4760	0,4760
Fuel Oil 5	Akaryakıt	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240
Fuel Oil 6	Akaryakıt	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240	0,2240
Solvent	AHÜ	1,6135	1,6135	1,6135	1,6135	1,6135	1,8135	2,0135
Bazyağ	AHÜ	0,3500	0,9345	0,920	0,9345	0,9345	0,9345	1,0560

*Beyaz ürünlerin ÖTV miktarları TL/litre, siyah ürün ve AHÜ'nünkü ise TL/kg'dir.

4.3 Hizmet Faaliyetleri

Hizmet faaliyetleri kapsamında depolama tarifeleri ile iletim tarifeleri incelenecektir.

4.2.1 Depolama Tarifeleri

Tablo 46 – 2009 Yılı Depolama Tarifeleri

BÖLGESİ	YERİ	LİSANS SAHİBİ	DEP. HİZ. BEDELİ TL (GÜN)		TESLİM ALMA BEDELİ TL (ADET)				TESLİM ETME BEDELİ TL (ADET)			
			Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	KARA TESLİM		DENİZ TESLİM		KARA TESLİM		DENİZ TESLİM	
					Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)
Ankara	Kırıkkale	Petline	0,200		4,30				4,30			
		Tunoil	0,330									
		Enerji	0,200		3,00				2,00			
		Akpet	0,500		14,00	14,0			14,00	14,0		
		Altınbaş	0,400									
		Poaş (*)	0,545		16,37				16,37			
		Damla	0,550									
		Shellturcas	0,550		13,00				13,00			
		Uspet	0,500		10,00				10,00			
		Garzan	0,200		6,00				6,00			
		Denge	3,900	2,60								
Tp	0,500		10,00				10,00					
Tekirdağ	Marmara Ereğli	Opet	0,250		6,45			6,45				
Hopa	Hopa	Park	1,400		1,40			1,40				
İstanbul	Ambarlı	Shell & Turcas	0,530		12,00			12,00				
İstanbul	Haramidere	Anadolu	0,300	0,35								
		Çekisan	0,300		15,85			15,85				
		Ambarlı	0,404		5,97			5,97				
		Shell										
		Opet	0,270		16,00			16,00				
		Total	1,000		1,80			6,60				
		Poaş (*)	0,570		17,24			17,24				
Bp	0,200		10,00			10,00						

BÖLGESİ	YERİ	LİSANS SAHİBİ	DEP. HİZ. BEDELİ TL (GÜN)		TESLİM ALMA BEDELİ TL (ADET)				TESLİM ETME BEDELİ TL (ADET)			
			Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	KARA TESLİM		DENİZ TESLİM		KARA TESLİM		DENİZ TESLİM	
					Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)
İskenderun	İskenderun İşdemir	Akpet	0,500		14,00				14,00			
		Delta	0,580		17,40			17,4	17,40			17,4
		Poaş (*)	0,570		17,24				17,24			
		Birleşik	0,228									
		Eksim	0,330									
		Tp	0,700		15,00				15,00			
		Shell turcas	0,500		15,00				15,00			
		Motoil	0,570		17,24				17,24			
		Toros	0,400	0,45	12,00				12,00			
İzmir	Aliğa	Opet	0,270		16,00				16,00			
		Altınbaş	0,083		5,00				5,00			
		Poaş (*)	0,540		17,24				17,24			
		Total	1,000		1,80				0,85			
		Petkim	0,300		2,00				2,00			
		Shell	0,420		5,95				5,95			
		Bölünmez	0,580		17,00				17,00			
		Gs	0,500		12,00				12,00			
İzmit	Yarımca Gebze Denizli	Akpet	0,500		14,00				14,00			
		Turkuaz	0,230		3,50			2,8	3,50			2,8
		Zulfikarlar	0,230		3,50			2,8	3,50			2,8
		İzgin	0,300		3,20				4,46			
		Gören	0,330		15,00				15,00			
		Petline	0,230		5,45				5,45			
		Shell turcas	0,270		2,29				2,29			
		Yılport	0,330		2,03				2,03			
		Poliport	0,340									
		Opet	0,270		12				12,00			
		Solventaş	0,400		3				3,00			
		Akpet	0,500		14				14,00			
		Poaş (*)	0,570		17,24				17,24			
Total	1,000		1,8				5,00					
Lukoil	0,400		5,6				5,60					

BÖLGESİ	YERİ	LİSANS SAHİBİ	DEP. HİZ. BEDELİ TL (GÜN)		TESLİM ALMA BEDELİ TL (ADET)				TESLİM ETME BEDELİ TL (ADET)			
			Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	KARA TESLİM		DENİZ TESLİM		KARA TESLİM		DENİZ TESLİM	
					Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)	Damıtık Ürün (m ³)	Artık Ürün (Ton)
Mersin	Ataş	Nergis	0,210						1,55			
		Opet	0,270	0,28	8	9,0			8,00	9,0		
		Enerji	0,200		3				2,00			
		Siyam	0,200		6				6,00			
		Akpet	0,500		14				14,00			
		Kadooğlu	0,180		7				7,00			
		Altınbaş	0,400									
		Can	0,200		3				3,00			
		Poaş	0,540		16,32				16,32			
		Ataş	0,190		8,3				8,30			
Samsun	Samsun	Altınbaş	0,400									
		Akpet	0,500		14				14,00			
		Poaş	0,570		17,24				17,24			
		Sadaş	1,000		0,66				5,94			
Sinop	Bartın	Güvengaz	0,570		17,24			17,24				
Trabzon	Trabzon	Poaş	0,570		17,24			17,24				
Güneydoğu	Gaziantep	Askar	0,200		2			2,00				
	Batman	Akpet	0,500		14			14,00				
		Altınbaş	0,500		15			15,00				
	Şırnak	Tpic	0,700		6			6,00				
Antalya	Antalya	Çekisan	0,100		14,68			14,68				
		Bölünmez	0,580		17,00			17,00				
		Poaş (*)	0,540	0,68	16,35	20,4			16,35	20,4		
		Shell & Turcas	0,550		15,00			15,00				
		Turkuaz	0,500		8,50			8,50				
		Mobil	0,140		7,00			7,00				
		Akpet	0,500		14,00							

4.2.2 İletim Tarifeleri

Tablo 47 - 2009 Yılı İletim Hizmet Bedeli

Bölgesi	Yeri	Lisans sahibi	İletim Hizmet Bedeli	
			Damıtık Ürün (TL/m ³)	Artık Ürün (TL/ton)
Ankara	Kırıkkale	Akpet	3,00	-
		Poaş	2,73	-
		Shell&turcas	2,00	-
İzmir	Aliğa	Opet	0,50	-
		Poaş	2,72	-
		Total	0,20	-
İzmit	Körfez	Akpet	3,00	3,00
	Körfez	Altınbaş	6,00	-
	Yarımca	Habaş	8,50	-
	Körfez	Lukoil	0,20	-
	Körfez	Op-ay	3,25	3,25
	Körfez	Opet	0,50	0,50
	Derince	Poaş	2,72	-
	Körfez	Shell&turcas	1,00	-
Mersin (Karaduvar Mahallesi)	Ataş	Ataş	6,00	4,80
Mersin	Ataş	Ataş	5,00	4

* Damıtık ve artık ürünlerde ürüne göre fiyat ayrıştırması olması durumunda iletim hizmet bedeli ortalaması alınmıştır.

** BOTAŞ'ın iletim lisansı kapsamında ham petrol iletimine ilişkin tarifeler bu tabloya dahil edilmemiştir.

*** İletim tarifelerine ilişkin tüm detaylı bilgiler Kurumumuz internet sayfasında mevcuttur.

5 LİSANS HAREKETLERİ

5.1 Üretim Faaliyetleri Kapsamında Lisans Hareketleri

Üretim faaliyetleri kapsamındaki lisanslı faaliyetler; rafinerici, işleme ve madeni yağ lisanslarını içerir.

5.1.1 Rafinerici Lisansları

Tablo 48 - Rafinerici Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	8	2	-
Verilen Lisans	1	-	-
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	-	-	-
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	5	5	5

2009 yılı içerisinde rafinerici lisansı ile ilgili olarak bir değişim olmamıştır.

5.1.2 İşleme Lisansları

Tablo 49 - İşleme Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	59	7	1
Verilen Lisans	55	11	0
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	5	6	10
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	54	59	49

Tablo 49’de görüldüğü üzere 2009 yılı sonu itibarı ile güncel lisans sayısında azalma olmuştur. Bunun başlıca nedenleri ise bazı lisans sahiplerinin TSE uygunluk belgelerinin iptal edilmesi ve kendi istekleri üzerine lisanslarının sona erdirilmesidir.

5.1.3 Madeni Yağ Lisansları

Tablo 50 - Madeni Yağ Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	59	72	52
Verilen Lisans	40	70	28
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	34	17	41
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	152	205	192

2008 yılında, bir önceki yıla göre madeni yağ lisans sayısında %35 oranında bir artış olmuştur. Bu artış, 2008 yılının ilk yarısında meydana gelmiş olup; ikinci yarısında ise verilen lisans sayısı ve başvuru miktarı son derece azdır. 2009 yılında ise; 2008 yılına göre başvurularda ve verilen lisanslarda düşüş görülmüştür. Ayrıca, Marka Tescil Belgesini ilgili Kurul Kararlarında yer alan süre içerisinde Kuruma ibraz edemeyen lisans sahiplerinin lisanslarının iptal edilmesi nedeniyle toplam lisans sayısında düşüş yaşanmıştır.

5.2 Ticari Faaliyetler Kapsamında Lisans Hareketleri

Ticari faaliyetler kapsamındaki lisanslar dağıtıcı lisansları, ihrakiye teslimi lisansları ve bayilik lisanslarıdır.

5.2.1 Dağıtıcı Lisansları

Tablo 51 - Dağıtıcı Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	12	11	9
Verilen Lisans	5	3	9
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	9	5	-
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	47	45	54

2009 yılında 9 firma lisans alarak dağıtıcı lisansı sahibi firma sayısı 54'e ulaşmıştır. Aynı yıl içerisinde sona erdirilen veya iptal edilen lisans bulunmamaktadır.

5.2.2 İhrakiye Teslimi Lisansları

Tablo 52 - İhrakiye Teslimi Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	9	14	6
Verilen Lisans	5	14	6
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	-	16	1
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	58	56	61

Tablo 52'de görüldüğü üzere 2009 yılında ihrakiye sektöründe lisans sahibi sayısında bir artış olduğu gözlemlenmektedir.

5.2.3 Bayilik Lisansları

Tablo 53 - Bayilik Lisansı İşlemleri

	İstasyonlu			İstasyonsuz		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Başvuru	1.356	1.419	1.414	454	74	73
Verilen Lisans	1.278	1.365	1.383	427	59	69
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	976	893	1.007	484	573	246
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	11.845	12.317	12.693	3.049	2.535	2.358

2007 ve 2008 yıllarına bakıldığında, bayilik lisansı (istasyonsuz) başvurularında düşüş gözlemlenmektedir. Söz konusu düşüşün nedeni Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde yapılan değişiklik sonucunda 2007 sonundan itibaren istasyonsuz bayilerin beyaz ürün satışı yapamamasıdır. 2008 ve 2009 yılları incelendiğinde, gerek istasyonlu gerekse de istasyonsuz kategorisinde yapılan bayilik lisansı başvurularında ve verilen lisans sayısında önemli bir değişiklik olmadığı görülmektedir. Yılısonu itibarıyla toplam lisans verileri incelendiğinde yeni açılan tesislerin etkisi nedeniyle istasyonlu kategorisinde olan bayilik lisanslarında az miktarda da olsa bir artış olmakla birlikte, istasyonsuz kategorisindeki bayilik lisanslarında azalma süreci devam etmektedir. Bayilik lisanslarında, tesislerin devredilmesi nedeniyle; lisans sahipleri tarafından lisansların sona erdirilmesi talepleri gerçekleşmiştir.

5.3 Hizmet Faaliyetleri Kapsamında Lisans Hareketleri

Hizmet faaliyetleri kapsamındaki lisans hareketleri; depolama, iletim ve taşıma faaliyetlerine ilişkin lisans hareketlerini içermektedir.

5.3.1 Depolama Lisansları

Tablo 54 - Depolama Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	28	27	6
Verilen Lisans	11	15	9
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	12	9	5
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	72	78	82

2009 yılı itibarıyla petrol piyasasında depolama tesis yatırımlarında artış eğiliminin devam ettiği görülmektedir.

5.3.2 İletim Lisansları

Tablo 55 - İletim Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	9	3	2
Verilen Lisans	4	5	3
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	-	-	-
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	11	16	19

2009 yılı itibarıyla petrol piyasasında iletim tesis yatırımlarında artış eğiliminin devam ettiği görülmektedir.

5.3.3 Taşıma Lisansları

Tablo 56 - Taşıma Lisansı İşlemleri

	Denizyolu			Demiryolu		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verilen Lisans	54	35	58	3	-	-
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	66	23	61	-	1	-
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	86	98	108	6	5	5

5.4 Diğer Lisans Hareketleri

5.4.1 Serbest Kullanıcı Lisansları

Tablo 57 - Serbest Kullanıcı Lisansı İşlemleri

	2007	2008	2009
Başvuru	37	30	31
Verilen Lisans	23	27	22
Sona Eren / İptal Edilen Lisans	23	26	5
Yıl Sonu İtibarıyla Güncel Lisans	60	61	59

6 ULUSAL MARKER UYGULAMASI VE AKREDİTE LABORATUVAR KURULMASI ÇALIŞMALARI

6.1 Ulusal Marker Uygulaması

Ülkemiz petrol piyasasında dolaşımda olan akaryakıtın, piyasaya yasal yollardan girip girmediğinin tespit edilerek, kaçak ve standart dışı ürün satışının önlenmesi amacıyla 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 18 inci maddesi ile Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmelik uyarınca, ulusal marker uygulaması 01/01/2007 tarihinde başlamıştır.

Ulusal marker ve ulusal marker ile işaretlenen akaryakıt içerisindeki ulusal marker oranını ölçen kontrol cihazları, Kurumumuz ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) arasında 17/03/2006 tarihinde imzalanan işbirliği protokolü kapsamında TÜBİTAK tarafından üretilmiştir. Ulusal marker, akaryakıtta ulusal marker eklemekle yükümlü lisans sahiplerine Kocaeli/Gebze’de TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü’nde teslim edilmektedir. Diğer taraftan, ilgili lisans sahiplerince ulusal marker ile işaretlenen akaryakıtın Kurumca belirlenen şart ve miktarda ulusal marker içerecek şekilde işaretlenip işaretlenmediğini kontrol etmek için TÜBİTAK tarafından özel konsantrasyon ölçüm cihazları üretilmiş ve bu cihazlar Kurumca belirlenen lisans sahiplerine teslim edilmiştir.

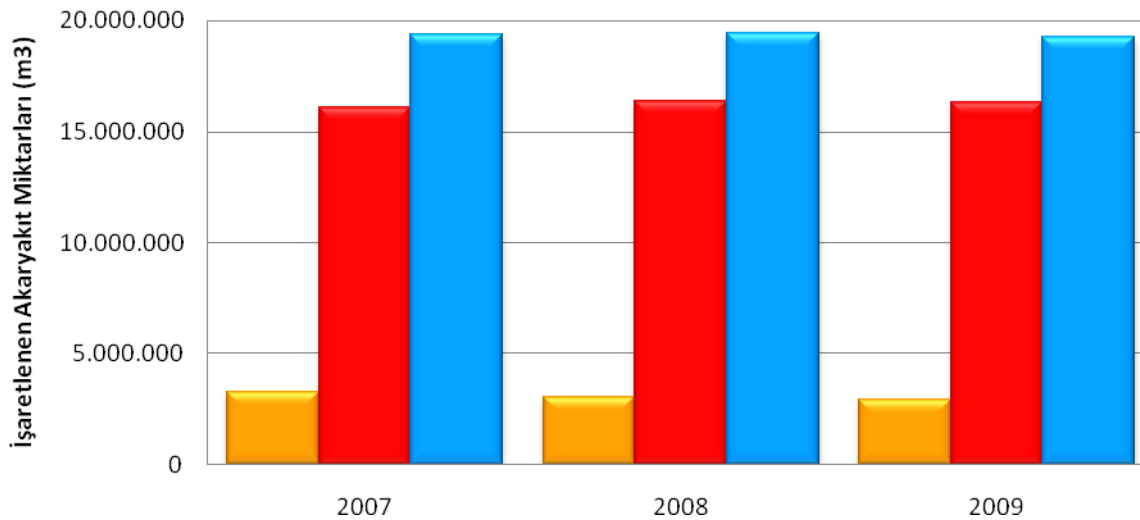
01/01/2007 tarihi itibarıyla benzin, motorin ve biodizel türlerine; yurt içi piyasaya giriş noktaları olan rafineri çıkışında, gümrük girişinde veya ilk defa ticari faaliyete konu edileceği diğer tesislerde olmak üzere rafinerici, dağıtıcı ve ihrakiye teslim lisansı sahipleri tarafından Kurumca belirlenen 8 ppm (0,008 Litre Marker/1000 Litre) oranında ulusal marker eklenmektedir. Ulusal marker ekleme işleminin, ilgili lisans sahipleri tarafından yukarıda belirtilen tesislerde kurulan otomatik dozaj kontrollü enjeksiyon sistemleri aracılığıyla yapılması gerekmektedir. Ulusal markerle işaretlenen akaryakıtın, ekleme işlemi sonrasında Kurumumuzca belirlenen konsantrasyon aralığına ulaşip ulaşmadığı lisans sahiplerine teslim edilen cihazlarla tespit edildikten sonra yurt içi piyasaya arz edilmektedir.

Uygulamanın başlamasından bu yana ilgili lisans sahiplerine teslim edilen, ilgili lisans sahiplerince kullanılan ulusal marker ve işaretlenen akaryakıt miktarları Tablo 58’de güncel olarak verilmektedir.

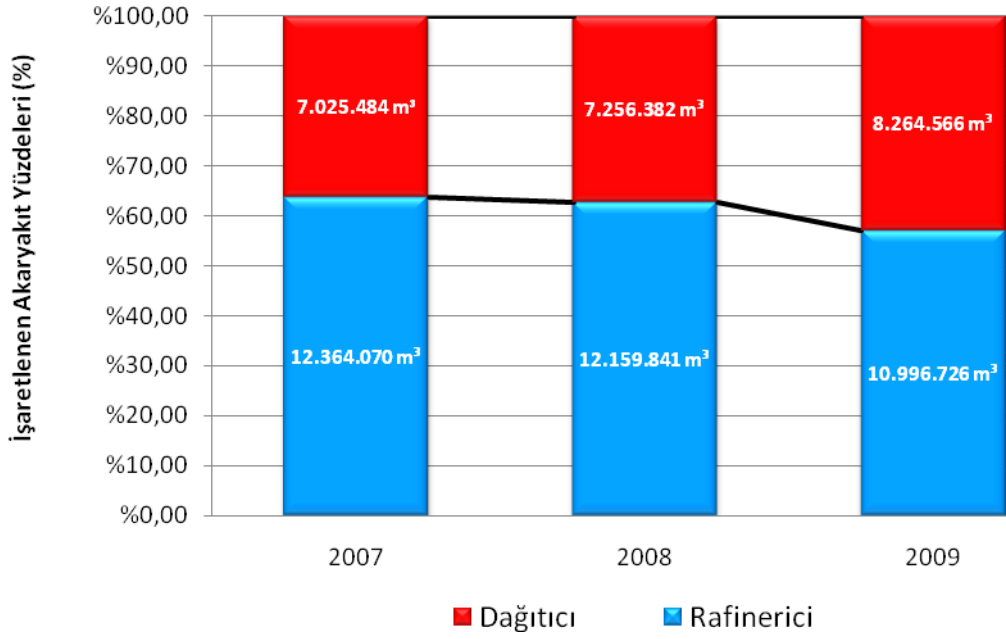
Tablo 58 - Kullanılan Ulusal Marker ve İşaretlenen Akaryakıt Miktarları

		Teslim Edilen UM Miktarı (l)	Kullanılan UM Miktarı (l)	İşaretlenen Benzin Miktarı (m ³)	İşaretlenen Motorin Miktarı (m ³)	İşaretlenen Biodizel/ Etanol Miktarı (m ³)	İşaretlenen Toplam Akaryakıt Miktarı (m ³)
2007	Rafineri	105.502,64	100.936,65	2.550.960	9.813.110	0	12.364.070
	Dağıtıcılar	63.270,89	56.522,89	751.636	6.247.129	26.719	7.025.484
	Toplam	168.773,53	157.459,54	3.302.596	16.060.239	26.719	19.389.554
2008	Rafineri	99.646,23	97.632,10	2.632.398	9.527.443	0	12.159.841
	Dağıtıcılar	58.378,19	58.724,41	394.211	6.843.603	18.568	7.256.382
	Toplam	158.024,42	156.356,51	3.026.609	16.371.046	18.568	19.416.223
2009	Rafineri	87.617,32	88.218,87	2.675.966	8.320.760	0	10.996.726
	Dağıtıcılar	66.726,45	66.141,29	276.821	7.975.514	12.231	8.264.566
	Toplam	154.343,77	154.360,16	2.952.787	16.296.274	12.231	19.261.292
TOPLAM	Rafineri	292.766,19	286.787,62	7.859.324	27.661.313	0	35.520.637
	Dağıtıcılar	188.375,53	181.388,59	1.422.668	21.066.246	57.518	22.546.432
Genel Toplam		481.141,72	468.176,21	9.281.992	48.727.559	57.518	58.067.069

Yıllar itibarıyla ulusal marker ile işaretlenen benzin ve motorin miktarlarını gösteren grafik Şekil 32’de verilmektedir:

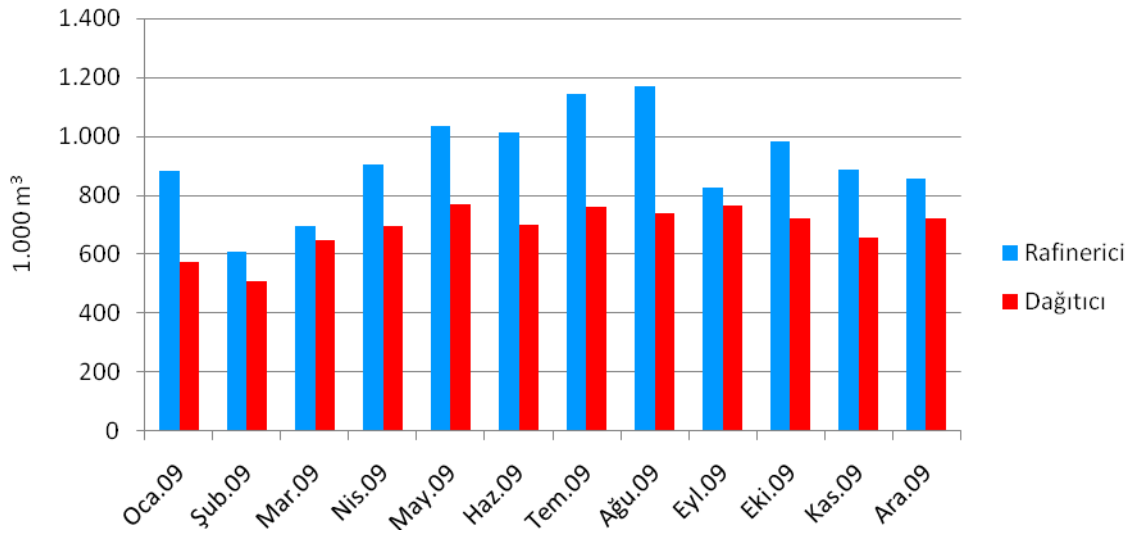

Şekil 32 – 2007-2009 İşaretlenen Akaryakıt Miktarları

Şekil 33 – Dağıtıcı ve Rafinerilerin İşaretlenen Toplam Akaryakıtlardaki Payları (%)

2009 yılında aylar itibarıyla ulusal marker ile işaretlenen akaryakıt miktarlarını rafinerici ve dağıtıcı bazında gösteren grafik Şekil 34’te verilmektedir:

Şekil 34 – Dağıtıcı ve Rafinericilerin Aylık Bazda İşaretledikleri Akaryakıt Miktarları (m³)

İlgili lisans sahipleri tarafından Kurumumuzca belirlenen şart ve seviyede marker eklendikten sonra yurt içine pazarlanan akaryakıtın ikmal zincirinin herhangi bir noktasında denetimler kapsamında kontrolü ise TÜBİTAK tarafından üretilen 482 adet “Ulusal Marker Saha Kontrol Cihazı” ile yapılmaktadır. Petrol piyasasında serbest dolaşımda bulunan akaryakıtın

denetimleri Kurumumuz ile İçişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı arasında imzalanan işbirliği protokolleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan, 15/10/2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2007/25 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarının yaptığı akaryakıt alımlarında benzin, motorin ve biodizel türlerinin toplu olarak alıcı idarenin tank veya deposuna teslimi esnasında ulusal marker kontrolü yaptırılmaktadır. Ulusal marker kontrolü, akaryakıtın alıcı idare tarafından teslim alınmasından önce, idarenin talebi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığının merkez veya taşra teşkilatlarınca yapılmaktadır.

Ulusal Marker Uygulaması sonucu ülke içerisinde yasal olarak serbest dolaşıma giren akaryakıt ile yasal olmayan akaryakıt ayrıştırılarak, ürün ikmal zincirinin her aşamasında ürün kalite denetimi yapılabilmekte ve kaçak akaryakıtın yurt içinde piyasaya arzı ve standart dışı akaryakıtın diğer akaryakıt ile karıştırılarak piyasaya sunulması engellenmektedir. Böylece piyasaya arz edilen akaryakıtın dolaylı olarak standartlara uygun olması da sağlanabilmektedir.

6.2 Akredite Laboratuvarlar Kurulması

Petrol Piyasası Kanunu’nun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan

“Kurum piyasa faaliyetlerini kendi personeli ile veya kamu kurum ve kuruluşları ile özel denetim kuruluşlarından hizmet alımı yoluyla denetime tabi tutar. Kurum, denetlemelerde kullanılmak üzere, Türkiye Akreditasyon Kurumu ile işbirliği yaparak akredite sabit ve gezici laboratuvarlar kurabilir, kurulmasına kaynak aktarabilir...”

hükmü uyarınca, Petrol Piyasası Dairesi Başkanlığınca çalışma yapılmış ve çalışma sonucunda 22/03/2007 tarih ve 1136/12 sayılı Kurul Kararı ile akredite laboratuvar kurulması ve akaryakıt türlerinin analizlerinin yapılmasına ilişkin işbirliği protokolünün Ege Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi ile Kurumumuz arasında imzalanmasına karar verilmiş olup Kurumumuz ile anılan üniversiteler arasında 02/04/2007 tarihinde işbirliği protokolü imzalanmıştır.

İşbirliği Protokolünü imzalayan söz konusu üniversitelerin yetkilileri, Protokol kapsamında Kurum tarafından laboratuvar cihaz ihtiyaçları ve akreditasyon işlemleri ile ilgili ödenek ihtiyaçlarını, ortak çalışmalarını sonucu Kurumumuza bildirmişlerdir. Bu kapsamda Ege Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesine 02/05/2007 tarihinde Kurumumuz bütçesinden üniversitelerden her birine 2.256.927 YTL olmak üzere toplam 6.770.781 YTL bütçe aktarımı yapılmıştır. Söz konusu protokol çerçevesinde akreditasyon işlemlerini bütçe aktarımını takiben en geç 18 ay içerisinde tamamlamaları gereken üniversiteler, ellerinde olmayan sebeplerden dolayı akreditasyon işlemlerini tamamlayabilmek için ek süreye ihtiyaç duyduklarını Kurumumuza bildirmiştir. 30/10/2008 tarih ve 1822/3 sayılı Kurul Kararı ile üniversitelere 1 yıl ek süre verilmiş olup, süreç 02/11/2009 tarihine ertelenmiştir.

Akreditasyon süreci içerisinde teknik düzenlemelerde meydana gelen değişiklikler ve üniversitelerin talepleri üzerine, imzalanan işbirliği protokolünün 19'uncu maddesi gereği Atomik Absorbsiyon Spektrofotometre ve Mikrodalga Fırın ve Oktan Sayısı Motoru cihazlarının karşılığı olarak üniversite başına 1.536.000 TL'nin aktarılmasına 01/04/2009 tarihli ve 2043/5 sayılı Kurul Kararı ile karar verilmiş olup, söz konusu meblağ üniversitelerin hesabına 27/5/2009 tarihinde aktarılmıştır. Bahse konu Kurul Kararı ile ayrıca üniversiteler tarafından laboratuvarın akreditasyon işlemlerinin Setan Sayısı ve Oktan Sayısı tayinine ilişkin analizler haricinde 02/11/2009 tarihine kadar tamamlanma yükümlülüğünün devam etmesine, Oktan Sayısı Analizleri için akreditasyon işlemlerinin 02/11/2010, setan sayısı analizi için akreditasyon işlemlerinin ise gerekli cihaz için yapılacak bütçe aktarımını takiben en geç 12 ay içerisinde tamamlanmasına karar verilmiştir.

Üniversitelerin kurulan laboratuvarların akreditasyonu için gerekli başvuruları yapmış olmalarına rağmen akreditasyonun tamamlanması için verilen sürenin sonuna yetiştirilemeyeceğini Kurumumuza bildirmesi ve ek süre talep etmeleri üzerine 15/10/2009 tarih ve 2273/10 sayılı Kurul Kararı ile Protokol'ün 01/04/2009 tarih ve 2043/5 sayılı Kurul Kararı ile değişik 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan "02/11/2009" ibaresi İnönü Üniversitesi için 03/05/2010, Ege Üniversitesi için 02/06/2010, Karadeniz Teknik Üniversitesi için 02/08/2010 olarak değiştirilmiştir.

7 AKARYAKIT HARİCİNDE KALAN PETROL ÜRÜNLERİ

Akaryakıt haricinde kalan petrol ürünlerinin (AHÜ) yurt içi ve yurt dışından temini ile kullanımlarına ilişkin ilk kontrollere 1995 yılında Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan düzenlemeler ile başlanmıştır. Başlangıçta on dört adet akaryakıt haricinde kalan petrol ürününe uygulanan kontrollerin kapsamı zaman içerisinde genişletilerek kontrol altında tutulan ürün sayıları ciddi miktarda arttırılmıştır.

Petrol Piyasası Kanununda yer alan

“Akaryakıt haricinde kalan petrol ürünleri (solvent, madeni ve baz yağ, asfalt, solvent nafta vb.) ile ilgili ithalat ve ihracat dahil, faaliyetler Kurumun hazırlayacağı düzenlemelere göre yapılır.”

hükmü çerçevesinde, yapılan müzakereler sonucu yaklaşık 10 yıldır süre gelen kontrollerin kaldırılması öncelikle riskli bulunmuş, mevcut uygulama Kurumumuz tarafından yapılan bazı sadeleştirmelerden (Kurumumuzdan madeni yağ lisansı alan kişilerin, uygunluk yazısı aranmaksızın madeni yağları serbestçe ithal etmesi, 25 kg (veya litre) altında ambalajlı olan akaryakıt harici ürünlerin ithalatında uygunluk yazısı aranmaması, vb.) sonra sürdürülmeye devam etmiştir.

Petrol piyasası genelinde yürürlüğe konulan birçok düzenleme (lisanslandırma, izleme, ulusal marker uygulaması, iş birliği protokolleri kapsamında piyasanın denetlenmesi vb.) ve ÖTV miktarlarına ilişkin yapılan 02/07/2008 tarihinde yapılan düzenlemeler ile AHÜ’lerin (özellikle solvent ve baz yağların) amaç dışı kullanımının engellenmesi doğrultusunda önemli aşamalar kaydedilmesi nedeniyle, *“Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin İthalinde Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ’in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ”* 31/03/2009 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olup, Kurumumuz tarafından yürütülen uygunluk yazısı işlemleri sonlandırılmıştır. Bu doğrultuda, *“Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin İthalinde Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ”*in 31/03/2009 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılması nedeniyle, anılan tarih sonrasında akaryakıt haricinde kalan petrol ürünlerinin ithali Kurumumuzdan uygunluk yazısı alınmaksızın yapılmaya başlanmıştır.

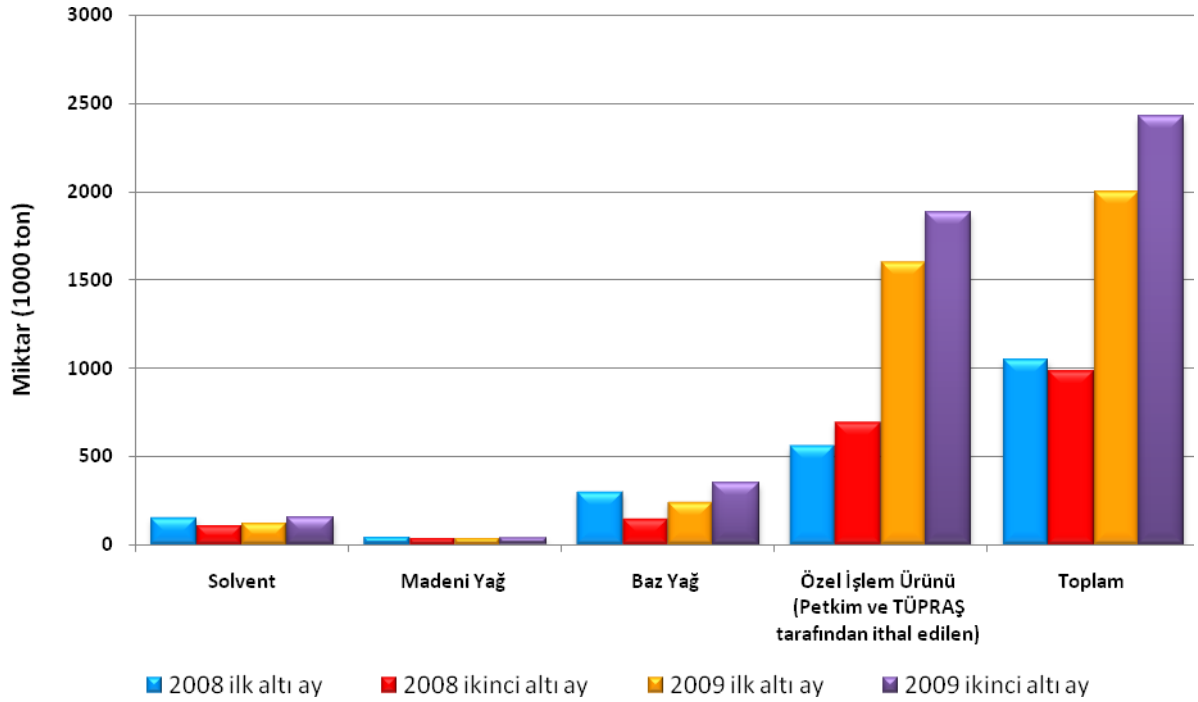
Tablo 59 - 01/01-31/03/2009 dönemine ait ithalat izinleri

Ürün Grubu	İzin Miktarı (Ton)	Kapatma İşlemi İçin Kurumumuza İade Edilen İzin Miktarı (ton)	Gümrüklenen (Gerçekleşen) İzin Miktarları (ton)
Madeni yağ	60	60	44
Baz yağ	9.449	9.359	4.414
Solvent	1.171.791 ⁽¹⁾	1.171.339	335.016 ⁽²⁾
Toplam	1.181.300	1.180.758	339.474

⁽¹⁾ Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'nin solvent maddelerine ilişkin Kurumumuzdan almış olduğu toplam 361.035 tonluk uygunluk yazısı dahildir.

⁽²⁾ Petkim Petrokimya Holding Anonim Şirketi, Kurumumuzdan almış olduğu uygunluk yazılarına ilişkin tüm kapatma işlemlerini sonuçlandırmış olup, almış olduğu izinlerin 99.228 tonluk kısmını gümrüklemiştir.

2008 ve 2009 yıllarında söz konusu ürünlerin vergilendirilmesi ve teminine ilişkin yapılan önemli yasal düzenlemeler nedeniyle, bu iki yıla ait AHÜ ithalat verilerinin incelenmesi oldukça önemlidir.

Şekil 35 - 2008 ve 2009 yıllarında İthal Edilerek Serbest Dolaşıma Giren Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünlerinin Miktarları

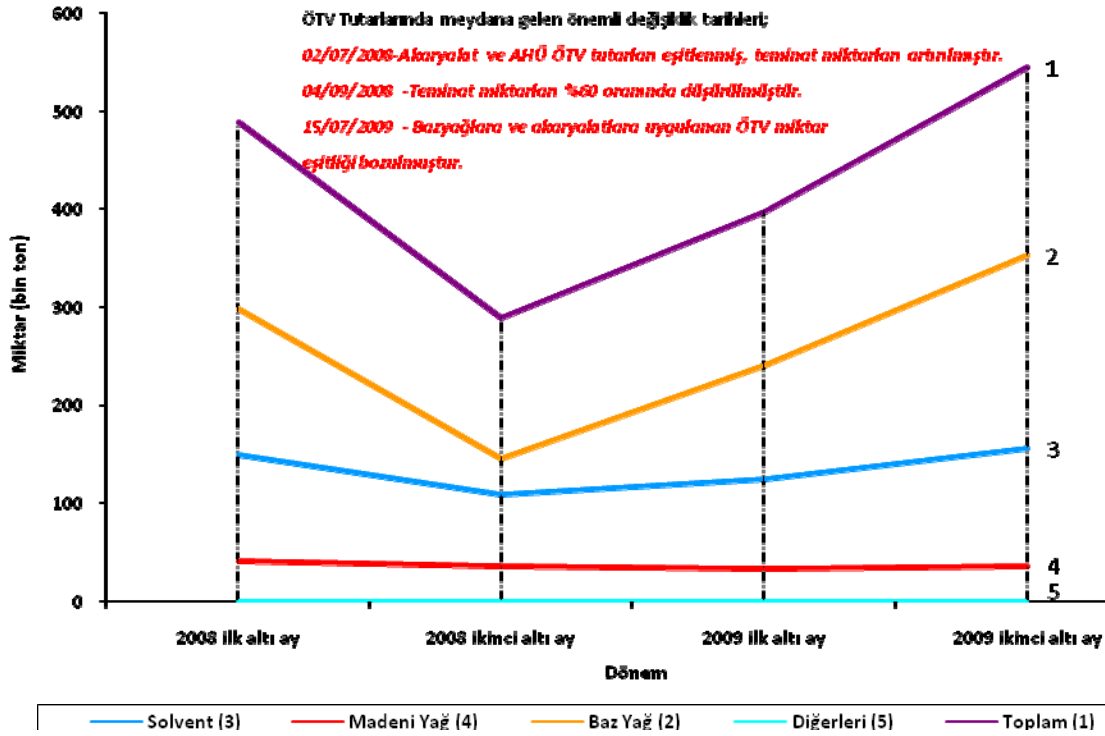
Şekil 35 incelendiğinde, anılan yıllarda Petkim Petrokimya Holding A.Ş. ve Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ) tarafından ithalatı yapılan ürünler Tablo 60'da verilmiştir.

Tablo 60 – Ara Ürün Tanımları

GTİP	GTİP Tanımı	Ürün Adı
2710.11.11.00.00	Özel bir işleme tabi tutulacak olanlar	Nafta ^{(1),(2)}
2710.19.31.00.00	Özel bir işleme tabi tutulacak olanlar	Light Cycle Oil (LCO) ⁽²⁾ , High Sulphur Gasoil (HSG) ⁽²⁾
2710.19.51.00.00	Özel bir işleme tabi tutulacak olanlar	Heavy Vacuum Gas Oil (HVGO) ⁽²⁾ , Atmospheric Straight Run Fuel Oil (ASRFO) ⁽²⁾
2710.19.55.00.00	2710.19.51.00 alt pozisyonunda belirtilen işlemlerden başka bir işleme kimyasal değişime tabi tutulacak olanlar	Karbon Siyahı ⁽²⁾
2909.19.90.00.13	Metil tersiyer bütül eter (MTBE)	MTBE ⁽²⁾

⁽¹⁾ Petkim Petrokimya Holding A.Ş. tarafından ithal edilen ürün

⁽²⁾ Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ) tarafından ithal edilen ürün

Şekil 36 - 2008-2009 Yıllarında AHÜ İthalatı (altı aylık bazda) (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ve Petkim Petrokimya Holding A.Ş. tarafından yapılan ithalat miktarları hariç)

2008 ve 2009 yıllarında AHÜ'lere ilişkin yapılan ithalat miktarları (altı aylık dönemler dikkate alınarak hazırlanmış olan Şekil 35 ve Şekil 36) incelendiğinde;

- 2009 yılında AHÜ ithalatında gözlemlenen ciddi artışın Tüpraş ve Petkim tarafından yapılan ithalatlardan kaynaklandığı,
- 2008 ve 2009 yıllarında yapılan ithalat miktarları Petkim ve Tüpraş'ın yaptığı ithalatlar dikkate alınmaksızın değerlendirildiğinde; madeni yağ ithalatının düştüğü, solvent ve bazyaj ithalatının ise arttığı,
- Petkim tarafından ithal edilen 2710.11.11.00.00 GTİP'li ürünün ithalat artış nedeninin yurt içi tedarikinde yaşadığı sorunlar olduğu (söz konusu ürünün Tüpraş'tan temin edilememesi),
- 2009 yılında Tüpraş tarafından ithal edilen ürünlerin akaryakıt üretiminde kullanılan ara ürünler (HVGO, LCO, MTBE, HSG, ASRFO vb.) olduğu (Tüpraş'ın 2009 yılında düşük kapasite oranıyla çalışması nedeniyle kapasite kullanım oranının ara ürün işlenerek değerlendirildiği),
- 02/07/2008 tarihinde yapılan ÖTV artışı sonrasında, amaç dışı kullanım riski yüksek olan ürünlerin ithalatında ciddi azalış olduğu (örneğin 2008 ilk altı ayında yapılan baz yağ ithalatının 2008 yılının ikinci altı ayında önemli oranda düştüğü),
- 15/07/2009 tarihinde akaryakıt ÖTV miktarlarında yapılan ciddi artışın AHÜ'lerin ÖTV miktarlarına yansıtılmaması nedeniyle, AHÜ ithalat miktarlarında artışa neden olduğu (örneğin, 2009 yılının ilk altı ayı ile ikinci altı ayı karşılaştırıldığında, bazyaj ithalatının arttığı),

gözlenmektedir.

Şekil 35 ve 36'nın yorumu yapılırken, 2008 ve 2009 yıllarında akaryakıt haricinde kalan petrol ürünleri ile akaryakıtlara uygulanan vergi miktarlarının dikkate alınması gerektiğinden söz konusu ürünlere uygulanan vergi tutarları Tablo 61'de verilmektedir.

Tablo 61 - 05/03/2010 tarihindeki akaryakıt fiyatları (TL/ton)

Akaryakıtın Adı	Rafineri Fiyatı (Vergisiz)	ÖTV ⁽¹⁾	Dağıtıcı ve Bayi Payları ile Diğer Vergiler	Toplam Fiyat (Vergili)(TL/ton)
K. Benzin 95 Oktan ⁽²⁾	1.189	2.650	1.066	4.905
Kırsal Motorin ⁽³⁾	1.054	1.461	933	3.448
Motorin ⁽³⁾	1.072	1.544	1.036	3.652

⁽¹⁾Akaryakıtlar litre bazında vergilendirilmektedir. 31/12/2009 tarihinde yapılan mali düzenlemeye göre, Kurşunsuz Benzin 95 Oktan ürününün ÖTV miktarı 1,8915 TL/l'dir. ÖTV miktarını TL/ton'a dönüştürmek için benzinin yoğunluğu 0,76 olarak alınmıştır.

⁽²⁾Akaryakıtlar litre bazında vergilendirilmektedir. 31/12/2009 tarihinde yapılan mali düzenlemeye göre, Kırsal Motorin ürününün ÖTV miktarı 1,2345 TL/l'dir. ÖTV miktarını TL/ton'a dönüştürmek için kırsal motorinin yoğunluğu 0,845 olarak alınmıştır.

⁽³⁾Akaryakıtlar litre bazında vergilendirilmektedir. 31/12/2009 tarihinde yapılan mali düzenlemeye göre, Motorin ürününün ÖTV miktarı 1,3045 TL/l'dir. ÖTV miktarını TL/ton'a dönüştürmek için motorinin yoğunluğu 0,845 olarak alınmıştır.

Tablo 62 - 05/03/2010 tarihindeki AHÜ fiyatları (TL/ton)

AHÜ Adı	Rafineri Fiyatı (Vergisiz)	ÖTV	Satış Fiyatı (Vergili)
Spindle Oil ⁽¹⁾	1.375	1.056	2.869
Light Neutral ⁽¹⁾	1.370	1.056	2.863
Heavy Neutral ⁽¹⁾	1.365	1.056	2.857
Bright Stock ⁽¹⁾	1.620	1.056	3.158
White Spirit ⁽²⁾	1.625	2.014	4.294

⁽¹⁾Baz yağlar kilogram bazında vergilendirilmektedir. 31/12/2009 tarihinde yapılan mali düzenlemeye göre, baz yağların ÖTV miktarı 1,0560 TL/kg'dir.

⁽²⁾White Spirit kilogram bazında vergilendirilmektedir. 31/12/2009 tarihinde yapılan mali düzenlemeye göre, White Spirit ürününün ÖTV miktarı 2,0135 TL/kg'dir.

Akaryakıtlar ile AHÜ fiyatları (Tablo 61 ve 62) karşılaştırıldığında;

- AHÜ vergisiz rafineri çıkış fiyatlarının akaryakıtların vergisiz rafineri çıkış fiyatlarından daha yüksek olduğu, ancak bu durumun ÖTV ve KDV eklenmesi ile değiştiği ve vergili satış fiyatlarının AHÜ'lerin amaç dışı kullanılma riskini arttırdığı,

- Akaryakıtın hacmen (litre), AHÜ'nün kütleli (kilogram) olarak vergilendirilmesi nedeniyle vergili AHÜ satış fiyatının akaryakıt fiyatının oldukça aşağısında kaldığı (örneğin, benzin (vergisiz rafineri çıkış fiyatı 1,189 TL/kg, vergili fiyatı 4,905 TL/kg) ile white spiritin vergisiz rafineri çıkış fiyatı 1,625 TL/kg iken vergili fiyatının 4,294 TL/kg olduğu),
- AHÜ'nün yurtiçi üretiminden temin edilmesi durumunda Tablo 60'da yer alan fiyatlardan tedarik edildiği; ancak sınai girdi ürünü olarak kullanılan AHÜ'lerin ithalat yoluyla tedarik edilmesi durumunda bu fiyatların oldukça düştüğü (örneğin, ÖTV oranı 1,056 TL/kg olan baz yağlar, madeni yağ üretiminde kullanılmak üzere ithal edilecek olursa ödenmesi gereken ÖTV miktarı sadece 0,30 TL/kg'dir.),

görülmektedir.

Akaryakıt haricinde kalan petrol ürünlerinin ithalatında meydana gelen artış yukarıda belirtilen hususlar kapsamında değerlendirildiğinde; söz konusu ürünlerin ithalatının bu ürünlere uygulanan vergi miktarları ile birebir ilintili olduğu görülmektedir. Bu konuya ilişkin diğer ülke uygulamaları incelendiğinde; akaryakıt yerine kullanılabilme riski bulunan hayvansal, bitkisel ve petrol esaslı ürünlerin vergi düzenlemeleri ile kontrol altına alındığı görülmektedir. Bu doğrultuda, anılan ürünlerin amaç dışı kullanımı sonucunda oluşan vergi kayıplarının ve piyasa yapısını bozucu etkilerinin bertaraf edilmesini teminen; 27 Ekim 2003 tarihli ve 2003/96/AET sayılı AB Direktifinde ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda da düzenlenen akaryakıtta eş değer vergi kavramının hayata geçirilmesinin hayati önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

8 PETROL KALİTE SİSTEMİ

“Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelik” kapsamında; analiz, muayene ve doğrulama raporları uygulamalarının etkin ve yaygın olarak sürdürülmektedir. Kurumumuz internet sayfasında, Petrol Kalite Sistemi (PKS) bölümünde konuya ilişkin tüm bilgi, belge ve gelişmelerin güncel olarak izlenmesi sürdürülmektedir.

Teknik düzenlemelere tabi kılınan akaryakıtların özelliklerinin belirlenmesinde kullanılan deney yöntemlerine ilişkin Türk Standartlarında oluşan değişiklikler, ilgili akaryakıt standardındaki revizyon beklenmeksizin internette yayımlanarak uygulamaya konulmaktadır.

Kurumumuz internet sayfasında petrol kalitesine ilişkin olarak oluşturulan bölümde; yeni formların ihdası, ihdas edilmiş formların iptali ile tablo ve formlarda yapılacak değişiklikler, rapor formlarının ihdas, iptal ve değişiklikleri ile teknik düzenlemelerde yer alan deney yöntemleri ilan edilmektedir.

Petrol Kalitesine ilişkin olarak Genel Kullanım Amaçlı (GKA) akaryakıtlarda, 01/04/2009 tarihi itibarıyla da Motorin ile Benzin türlerindeki azami kükürt miktarı 10 mg/kg’a düşürülmüştür. Bu süreçte bayilerde tasfiye edilememiş akaryakıtlar için yılsonuna kadar muafiyet tanınmıştır. Ayrıca, Avrupa Birliği piyasasında dolaşımda olan akaryakıtlarla tam uyum sağlanabilmesi amacıyla, Avrupa Birliği mevzuatında yer alan akaryakıt tanımları yayımlanan tebliğler ile uyumlaştırılmıştır. Bu şekilde akaryakıtların tanımları oluşturulmuş ve akaryakıtların tanımı kombine nomenklatür (CN) seviyesinde (8 haneli) yapılarak Avrupa Birliğine bu konuda tam uyum sağlanmıştır. Ayrıca, I. Grup deniz motorini olarak piyasaya arz edilecek akaryakıtların (DMX ve DMA grubu) kükürt oranı en çok % 0,1, II. Grup deniz motorini olarak piyasaya arz edilecek akaryakıtların (DMB ve DMC grubu) kükürt oranı ise en çok %1,5 olarak belirlenmiştir. Otobiodizelin fosfor özelliği en çok 4 mg/kg’a, parlama noktası değeri de en az 101 °C’ye düşürülmüştür. Son olarak, yayımlanan standartlar paralelinde harmanlama ürünü olarak kullanılabilen Yağ Asidi Metil Esterleri (YAME) ile doğrudan akaryakıt olarak kullanılabilen otobiodizel ayrıştırılmıştır.

SONUÇ

Bilindiği üzere, piyasanın doğru bir şekilde bilgilendirilebilmesi için piyasa raporunda yer alan verilerin güvenilir olması büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla, bu raporda verilerin güvenilir olmasına büyük önem atfedilmiş; Kurumumuza, Bilgi Sistemi Yönetmeliği uyarınca yapılan bildirimler kapsamında edinilen veriler, aynı kaynaklar ile tekrar teyitleşerek veya diğer kaynaklardan edinilen verilerle karşılaştırılarak rapora dahil edilmiştir. Dağıtıcı lisansı sahipleri tarafından gerçekleştirilen motorin ve benzin türlerine ilişkin ithalat miktarları, hem dağıtıcılar tarafından ulusal marker eklenen benzin ve motorin miktarları ile hem de Gümrük Müsteşarlığı'ndan edinilen ithalat değerleri ile karşılaştırılmış ve verilerin uyumlu ve tutarlı olduğu tespiti yapıldıktan sonra rapora dahil edilmiştir. İhracat ve diğer ürünlere ait ithalat değerleri de yine Gümrük Müsteşarlığı'ndan edinilen verilerle karşılaştırılarak güvenilir olduğu kontrol edildikten sonra rapora eklenmiştir.

Raporda yer alan veriler incelenerek aşağıda yer alan sonuç ve değerlendirmelere ulaşılmıştır:

- Rafineri lisansı sahiplerinin toplam kapasite kullanım oranı 2008 yılında %86 iken 2009 yılında %69'a düşmüştür. 2008 yılında rafineri lisansı sahiplerinin ara ürün (HVGO, LCO, ASRFO, HSG vb.) ithalat miktarı 162.958 ton iken bu miktar 2009 yılında 1.984.342 tona yükselmiştir. Dolayısıyla, ara ürün ithalatı bir önceki yıla göre 11 kattan fazla artış göstermiştir. Ara ürün üretim miktarı ise 2008 yılındaki miktara yakın bir değer olup yaklaşık 4,1 milyon tondur.
- Rafineri lisansı sahiplerinin yaklaşık 14,2 milyon tonu ithalattan olmak üzere toplam ham petrol temin miktarı 16,4 milyon tondur. Rafineri lisansı sahiplerinin ham petrol ithalat miktarı 2008 yılına göre yaklaşık olarak %35 oranında azalmıştır. Ham petrol ithalatının %41'i Rusya'dan yapılmış olup, Rusya, İran, S. Arabistan ve Irak'ın toplam ham petrol ithalatı içindeki paylarının toplamı %91'dir.
- Rafineri lisansı sahiplerinin benzin, motorin ve fuel oil türleri toplam üretim miktarı 2008 yılında 15,72 milyon ton iken bu miktar 2009 yılında 10,57 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Fuel oil türleri üretim miktarı 2009 yılında 2008 yılına göre %56 oranında azalmış olup, motorin türleri üretimi % 29, benzin türleri üretimi ise %14 oranında azalmıştır.

- Rafineri lisansı sahiplerinin motorin ithalat miktarı 2008 yılında 2007 yılına göre %50 azalmış olup 2009 yılında benzin türleri ve motorin ithalatı gerçekleştirilmemiştir. Kırsal motorin ithalatı ise 2009 yılında 2008 yılına göre 2 katına çıkmış ve 2,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.
- En fazla akaryakıt ithalatı gerçekleştiren ilk iki dağıtıcı lisansı sahibinin, toplam ithalatın yaklaşık olarak yarısını gerçekleştirdiği, motorin türleri ithalatının toplam ithalatın yaklaşık olarak %96'sını oluşturduğu, kırsal motorin ithalatının % 60'ının Rusya'dan yapıldığı; tüm akaryakıt türlerinde ise Rusya'nın % 50'ye yakın bir payının olduğu, Rusya'yı yaklaşık % 11'lik bir pay ile Malta'nın izlediği görülmektedir.
- Dağıtıcı lisansı sahibi şirketlerin bayilik ve serbest kullanıcı lisansı sahiplerine yaptıkları toplam akaryakıt satışının yaklaşık olarak 17,6 milyon ton olduğu, bu satışın yaklaşık olarak 15,5 milyon tonunun bayilik lisansı sahiplerine, 2,1 milyon tonunun ise serbest kullanıcı lisansı sahiplerine yapılan satışlar olduğu, dolayısıyla satışların yaklaşık olarak % 88'inin bayilik lisansı sahiplerine yapılan satışlardan oluştuğu anlaşılmaktadır.
- Dağıtıcı lisansı sahiplerinin toplam ithalatlarının, bayilik ve serbest kullanıcı lisansı sahiplerine yaptıkları toplam satışlarına oranı yaklaşık olarak % 39'dur (bu oran bir önceki yıl % 35'tir).
- Türkiye akaryakıt piyasasında dağıtıcı lisansı sahiplerinin bayilik ve serbest kullanıcı lisansı sahiplerine yaptıkları satışlarda, en yüksek pazar payına sahip 5 şirketin pazar payları toplamı benzin türleri ve motorin türleri için yaklaşık olarak sırasıyla %90 ve %78'dir. Fuel oil türleri bazında ise en yüksek pazar payına sahip ilk iki şirketin pazar payları toplamı yaklaşık olarak % 64'tür. Dolayısıyla fuel oil türleri piyasasının oldukça yoğunlaşmış olduğu görülmektedir. Benzin türleri piyasasının ise motorin türleri piyasasına göre daha yoğunlaşmış olduğu anlaşılmaktadır.
- Serbest kullanıcılara satış yapan dağıtıcı lisansı sahibi sayısı 11, ithalat gerçekleştiren dağıtıcı lisansı sahibi sayısı ise 20'dir.
- 01/07/2009 tarihi itibarıyla dağıtıcılar arası ticaretin Petrol Piyasası Bilgi Sistemi yönetmeliği kapsamında beyana dayalı olarak gerçekleştirilmesine imkan tanınmış ve 2009 yılının ilk yarısında dağıtıcılar arası ticaret kapsamında yapılan satış miktarı 470.000 ton iken

bu miktar 2009 yılının ikinci yarısında yaklaşık olarak %58 artarak 740 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

- Depolama lisansları kapsamındaki depolama kapasitesi bir önceki yıla göre yaklaşık olarak % 6,5 artarak 4,2 milyon m³'e ulaşmış olup, bu kapasitenin yarısı; Petrol Ofisi Anonim Şirketi (%23), Ataş Anadolu Tasfiyehanesi (%14) ve Opet Petrolcülük Anonim Şirketi (%13)'ne aittir.
- Depolama lisansları kapsamında toplam depolama kapasitesinin %35'i Mersin ilinde, %17'si Kocaeli ilinde bulunmaktadır.
- Kurşunsuz Benzin 95 Oktan'ın pompa satış fiyatı içerisindeki dağıtım ve bayi paylarının 2009 yılında aylara göre dağılımı incelendiğinde; fiyat tavanı uygulamasının yapıldığı temmuz ve ağustos aylarında dağıtım ve bayi paylarının önceki aylara göre önemli ölçüde azaldığı, fiyat tavanı uygulamasının sona erdiği aylarda ise dağıtım ve bayi paylarının nispeten yükseldiği ancak fiyat tavanı uygulamasından önceki dönemin altında kaldığı görülmektedir.
- 2009 yılında toplam işaretlenen (ulusal marker eklenen) akaryakıt miktarı 19,26 milyon m³ olup, bunun yaklaşık 11 milyon m³'lük kısmı rafineri lisansı sahipleri tarafından işaretlenen akaryakıttır.
- Akaryakıt harici ürünlerin ithalatına ilişkin olarak verilen altışar aylık ithalat miktarları, akaryakıt ve akaryakıt harici ürünler arasındaki ÖTV farkındaki değişimler göz önüne alınarak incelendiğinde, akaryakıt ve akaryakıt harici ürünler arasındaki ÖTV farkı ile akaryakıt harici ürünlerin ithalat miktarları arasında doğrudan ve yüksek bir ilişkinin olduğu görülmektedir.
- 01/01/2010 tarihinde geçerli olan pompa fiyatlarını oluşturan bileşenler incelendiğinde, Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Kırsal Motorin ürünleri pompa fiyatlarının sırasıyla; %66, %58 ve %58'inin dolaylı vergilerden (ÖTV+KDV) oluştuğu görülmektedir.

PETROL PİYASASI GENEL GÖRÜNÜMÜ

2009 Yılı Rafineri Lisansı Sahipleri Temin Teslim Tablosu

Akaryakıt Türü (ton)	Rafineri Üretimi	Rafineri İthalatı	Rafineri İhracatı	Dağıtıcı Şirketlere Satışlar
Benzin Türleri	3.795.165	-	1.919.632	2.004.000
Motorin Türleri	4.694.922	2.502.953	251.490	7.140.515
Fuel Oil Türleri	2.076.000	548.949	1.036.255	2.098.279
Toplam	10.566.087	3.051.902	3.207.377	11.242.794
	Toplam Temin		Toplam Teslim	
	13.617.989		14.450.171	

2009 Yılı Dağıtıcı Lisansı Sahipleri Temin Teslim Tablosu

Ürün	Rafineriden Alımlar (I)	Dağıtıcı Şirketlerin İthalatı (II)	Ürün Türü Bazında Toplam Temin (I+II)	Rafineriden Alım Oranı (%)	Dağıtıcı Şirketlerin İhracatı (ton)	Dağıtıcı Şirketlerin Satışları (ton)
Benzin Türleri	2.004.000	203.908	2.207.908	91	4470	2.186.708
Motorin Türleri	7.140.515	6.471.171	13.611.686	52	15.642	13.714.924
Fuel Oil Türleri	2.098.279	98.609	2.196.888	96	-	1.638.192
Toplam	11.242.794	6.773.688	18.016.482	62	20.112	17.539.824
	Toplam Temin				Toplam Teslim	
	18.016.482				17.559.936	

PETROL PİYASASI GENEL GÖRÜNÜMÜ

2008 Yılı Petrol Piyasası Genel Görünümü

Ürün (ton)	Rafineri Üretimi	Rafineri İthalatı	Dağıtıcı Şirketlerin İthalatı	Rafineri İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin Satışları
Benzin Türleri	4.415.631	-	334.387	2.537.716	-	2.227.657
Motorin Türleri	6.567.176	2.248.123	5.668.306	514.132	1.162	13.574.538
Fuel Oil Türleri	4.735.550	459.282	174.907	2.274.885	115.297	2.354.125
Toplam	15.718.357	2.707.405	6.177.600	5.326.730	116.459	18.156.320
Toplam Temin			Toplam Teslim			
24.603.362			23.599.509			

2009 Yılı Petrol Piyasası Genel Görünümü

Ürün (ton)	Rafineri Üretimi	Rafineri İthalatı	Dağıtıcı Şirketlerin İthalatı	Rafineri İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin İhracatı	Dağıtıcı Şirketlerin Satışları
Benzin Türleri	3.795.165	-	203.908	1.919.632	4470	2.186.708
Motorin Türleri	4.694.922	2.502.953	6.471.171	251.490	15.642	13.714.924
Fuel Oil Türleri	2.076.000	548.949	98.609	1.036.255		1.638.192
Toplam	10.566.087	3.051.902	6.773.688	3.207.377	20.112	17.539.824
Toplam Temin			Toplam Teslim			
20.391.677			20.767.313			

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

